

Begroting

2017
2020

Raadsvergadering d.d. 8 november 2016
Agenda nr.

Onderwerp: Begroting 2017-2020

Aan de raad.

Hierbij bieden wij U de ontwerpbegroting aan voor de planjaren 2017-2020. Als gevolg van de gewijzigde begrotingsvoorschriften is de opzet en indeling van deze begroting enigszins veranderd. Bij de invoering van het huidige Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2004 lag de nadruk vooral op het vergroten van de transparantie van het proces van begroting en verantwoording en het versterken van de positie van de raad. Ruim 12 jaar na invoering van het BBV zijn er ontwikkelingen, die om vernieuwing vragen. Met name gaat het dan om:

- De wens om de kaderstellende en controlerende rol van de raad verder te versterken;
- De wens tot betere vergelijkbaarheid;
- Het toenemende belang van deze wensen als gevolg van de drie recente decentralisaties;
- De noodzaak om tijdig bij te kunnen sturen in economisch slechte tijden;
- De wens om meer inzicht te krijgen in elkaars financiële positie.

In mei 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Zij constateert dat de gemeentefinanciën, zowel binnen als buiten de raad, worden gezien als het exclusieve werkterrein van specialisten omdat zowel de begroting als de jaarrekening onvoldoende toegankelijk zijn voor niet-ingewijden. Dat belemmert niet alleen de horizontale verantwoording, maar ook de betrokkenheid van andere belanghebbenden. In de ogen van de adviescommissie kan de toegankelijkheid worden vergroot door de wijze waarop cijfers en prestaties worden gepresenteerd, te veranderen en daarin meer eenheid te brengen.

Uniforme taakvelden.

In de herziening van het BBV, die op 1 januari 2017 ingaat, wordt voorgeschreven dat de ramingen en de realisatiecijfers voortaan moeten worden ingedeeld aan de hand van uniforme eenheden. Het college mag deze taakvelden verder naar behoefte clusteren of onderverdelen in deeltaken en activiteiten.

Sturen op effecten van beleid.

Om te bewerkstelligen dat de resultaten van de beleidsmatige inspanningen van een gemeente meer inzichtelijk worden en een grotere rol in de begrotings- en verantwoordingscyclus kunnen spelen, wordt voorgeschreven dat het programmaplan per programma - naast de doelstelling en de beoogde maatschappelijke effecten - ook beleidsindicatoren bevat, die voor de beleidsdoelstelling relevant zijn.

Meer zicht op bijdrage aan verbonden partijen.

De uitvoering van taken wordt steeds complexer, waardoor in toenemende mate een beroep wordt gedaan op andere organisaties waaraan taken worden uitbesteed, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen. Vaak is wel bekend hoeveel wordt bijgedragen aan het budget dat verbonden partijen ter beschikking staat, maar ontbreekt het zicht op de financiële stabiliteit van de verbonden partijen en de mate waarin ze bijdragen aan de output of de beoogde maatschappelijke doelen. In het Wijzigingsbesluit BBV zijn hiertoe aanvullende bepalingen opgenomen.

Beter inzicht in overheadkosten.

Om de inzichtelijkheid te verbeteren, worden in het nieuwe BBV de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal gegroepeerd onder één taakveld. Daarmee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan de gemeentelijke taken en activiteiten.

Het financiële perspectief.

Bij de presentatie van de kadernota hebben wij Uw raad een behoorlijk negatief beeld geschetst van het verloop van de begrotingsresultaten in de komende jaren. Daarna zijn wij met de samenstelling van de nieuwe meerjarenbegroting aan de slag gegaan, waarbij wij voor de berekening van de algemene uitkering de meicirculaire als leidraad hebben gehanteerd. De eerste resultaten voor de nieuwe planperiode kwamen nagenoeg overeen met de prognoses van de kadernota. Ervan uitgaande dat alle taakstellingen tot de beoogde omvang worden ingevuld, liet elk jaar een tekort zien van bijna € 1,1 miljoen. Vanaf het planjaar 2021 steeg dat bedrag tot bijna € 1,7 miljoen door onder andere de dalende leerlingenaantallen als gevolg van het vertrek van Stella Maris uit onze gemeente. Daarbij was overigens nog geen rekening gehouden met de financiële consequenties van nieuwe prioriteiten, die zich de komende jaren ongetwijfeld zullen blijven aandienen.

Op Prinsjesdag hebben wij de septembercirculaire ontvangen. Zoals U bekend, verschaft deze circulaire informatie over de gevolgen van de nieuwe rijksbegroting voor de uitkering uit het gemeentefonds. Omdat die uitkering de grootste inkomstenbron van de gemeente is en daarom in belangrijke mate de financiële positie bepaalt, zijn de gemaakte berekeningen geactualiseerd. Op basis daarvan kunnen wij de aanvankelijk gemaakte prognoses gelukkig in positieve zin bijstellen en wel met € 279.700,- in 2017, oplopend tot € 631.200,- in 2020.

De begrotingstekorten nemen dus af, maar zijn nog steeds substantieel. Het tot stand brengen van duurzaam evenwicht is dan ook een opgave, die niet met de kaasschaafmethode is op te lossen. Wij zullen geen antwoorden meer vinden in traditionele oplossingen. Elk jaar lichten wij onze begroting door en elke keer opnieuw komen wij tot de conclusie dat er nauwelijks nog mogelijkheden zijn om extra inkomsten te genereren c.q. lasten te verlagen. Daar waar er wel nog mogelijkheden zijn om kosten te reduceren, is er geen of onvoldoende politiek draagvlak te vinden. Wij verwijzen hierbij naar de lange en weinig rendabele exercities van vorig jaar, zoals de aanpassing van de subsidieverordening, die veel tijd heeft gevergd en financieel gezien niet veel heeft opgeleverd. Een aantal taakstellingen, waar aanvankelijk wel draagvlak voor was, hebben wij uiteindelijk zelfs moeten afvoeren.

Daarmee bleef in feite nog slechts één optie over die tot een substantiële structurele besparing kan leiden, namelijk de exploitatie van de Polfermolen. De raad heeft derhalve in 2015 opdracht gegeven tot een onderzoek naar het fundamenteel omlaag brengen van de exploitatiekosten van de Polfermolen. Deze exploitatie drukt voor bijna € 1,7 miljoen per jaar op onze begroting, en dat is meer dan 100 euro per inwoner. Wij zijn van oordeel dat een dergelijk hoog bedrag niet langer maatschappelijk is te verantwoorden, zelfs al zou het verloop van de begrotingsuitkomsten florissant zijn dan nu het geval is. Wij werken immers met gemeenschapsgelden en dat vraagt om een extra zakelijke benadering. Indien de raad instemt met ons voorstel om het financiële kader, dat bij de zogenaamde gefaseerde afbouwoptie hoort, vast te stellen op afgerond € 1,2 miljoen per jaar, dan is niet alleen de begrotingsproblematiek opgelost, maar ontstaat er op middellange termijn zelfs op beperkte schaal budgettaire ruimte voor de dekking van nieuwe prioriteiten. De komende maanden zullen alle mogelijke opties inzake de Polfermolen worden uitgewerkt, zodat de raad in het voorjaar van 2017 definitieve keuzes kan maken. Aan elke optie is de voorwaarde gekoppeld dat die minimaal € 1,2 miljoen moet opleveren. Is dat niet of niet-volledig het geval, dan zal de raad overeenkomstig het vastgestelde begrotingskader direct voor alternatieve dekking zorg moeten dragen.

Belastingen en tarieven.

Wanneer de raad instemt met de voorliggende begroting worden de tarieven van de Onroerende-zaakbelastingen ook in de planjaren 2019 en 2020 geïndexeerd met 3% per jaar, na correctie van de effecten van de waardeontwikkeling en de areaaluitbreiding. De tarieven van de afvalstoffen- en de rioolheffing willen wij in de komende planperiode handhaven op het niveau van 2016. Wat de rioolheffing betreft, maken wij daarbij wel het voorbehoud dat de inzichten met betrekking tot het investeringstempo van het VGRP niet wijzigen. De lastendruk stijgt de komende periode dus nauwelijks voor onze inwoners en ondernemers.

Impulsen en ambities.

Veel ambities zijn geborgd in het investeringsprogramma: centrumplanontwikkeling, ontwikkeling van het de Leeuwterrein, huisvesting onderwijs en investeringen in de sport. De strategische aanpak, waarmee wij cofinanciering konden verwerven en knelpunten konden oplossen, heeft zich in de afgelopen periode bewezen. Die werkwijze willen wij de komende jaren blijven doorzetten, mits het natuurlijk economisch verantwoorde investeringen betreft.

Communicatie.

De begroting 2017 plaatsen wij op de gemeentelijke website. Bij de presentatie is ook de pers geïnformeerd. Uiteraard benutten wij de passende gemeentelijke communicatiemiddelen om onze inwoners en ondernemers te informeren over deze begroting en de behandeling ervan in de raad.

Onze voorstellen.

Wij vragen Uw raad om de gemaakte beleidskeuzes en -voornemens te accorderen en de voor de uitvoering daarvan benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen, conform het in hoofdstuk 6 van deze begroting opgenomen vaststellingsbesluit.

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

w.g.

L.T.J.M. Bongarts
Gemeentesecretaris/algemeen directeur.

w.g.

Drs. M.J.A. Eurlings
Burgemeester.

Inhoudsopgave.

De beleidsbegroting

Hoofdstuk 1	Het programmaplan: de te realiseren programma's.	7
1.1	Programma Veiligheid	7
1.2	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	12
1.3	Programma Economie	17
1.4	Programma Onderwijs	23
1.5	Programma Sport, cultuur en recreatie	27
1.6	Programma Sociaal domein	31
1.7	Programma Volksgezondheid en milieu	42
1.8	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	47
Hoofdstuk 2	Het programmaplan: Bestuur en ondersteuning.	53
Hoofdstuk 3	De paragrafen.	81
3.1	Lokale heffingen met gebonden besteding	81
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	88
3.4	Financiering	90
3.5	Bedrijfsvoering	94
3.6	Verbonden partijen	96
3.7	Grondbeleid	109

De financiële begroting

Hoofdstuk 4	Het overzicht van baten en lasten.	111
Hoofdstuk 5	De uiteenzetting van de financiële positie.	117
Hoofdstuk 6	Het vaststellingsbesluit en de programma-autorisatie.	129
Bijlagen	Diverse overzichten.	131
1.	Meerjarenraming op taakveldniveau planjaren 2017-2020	
2.	Investeringsprogramma planjaren 2017-2020	
3.	Overzicht incidentele baten en lasten per programma	
4.	Overzicht structurele mutaties reserves	
5.	Overzicht investeringen gesplitst naar nut	
6.	Reserve- en voorzieningenbeleid	
7.	Meerjarig verloop reserves en voorzieningen	

Hoofdstuk 1: Het programmaplan: de te realiseren programma's.

§ 1.1 Programma Veiligheid.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. M.J.A. Eurlings
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Mevr. drs. C.L.A. Buijtendijk

Thema 1: Veiligheid en leefbaarheid.

De kern van dit programma is gericht op de veiligheid van burgers, bedrijven, instellingen en gasten van onze gemeente. Daar waar de veiligheid tekort schiet, is de ambitie van dit programma om dat tekort te verkleinen, binnen de grenzen van de mogelijkheden. Veiligheid is verbonden met leefbaarheid. Leefbaarheid wordt voor een belangrijk deel bepaald door de (ervaren) veiligheid. Als we de veiligheid kunnen vergroten dan heeft dat meteen effect op de leefbaarheid. Uit het in 2009 gehouden veiligheids- en leefbaarheidsonderzoek bleek dat ruim 35% van de variatie in het oordeel over leefbaarheid wordt verklaard door de ervaren (on)veiligheid.

Relevante beleidsdocumenten.

- Programmalijnen Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015-2018;
- Toekomstvisie 2030;
- Nota "Meedoen in Valkenburg. Een andere kijk op participatie van burgers".

Trends en ontwikkelingen.

De gemeente - met de burgemeester in een coördinerende rol - heeft de regie over de lokale zorg voor openbare orde en veiligheid. Eens in de vier jaar wordt een integraal veiligheidsplan vastgesteld, waarin sturing wordt gegeven aan de lokale veiligheid. Basis voor dat plan is het verschaffen van een helder inzicht in het actuele veiligheidsbeeld en, wanneer dat mogelijk is, het zichtbaar maken van de factoren, die van invloed zijn op dat beeld. Op 29 september 2014 heeft de raad de programmalijnen Integraal Veiligheidsplan vastgesteld. Die programmalijnen zijn vervolgens uitgewerkt in de teamplannen van diverse afdelingen.

Voordat een Integraal Veiligheidsplan aan de raad wordt voorgelegd, zal een nieuw veiligheids- en leefbaarheidsonderzoek moeten plaatsvinden. Dat is in 2015 besloten. De veiligheidsanalyse-rapportage, die uiteindelijk voortvloeit uit het veiligheids- en leefbaarheidsonderzoek, zal als input gelden voor het nieuwe Integraal Veiligheidsplan.

In het kader van het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid binnen het centrumgebied van Valkenburg is cameratoezicht gerealiseerd.

Beoogde maatschappelijke effecten.

Een objectief en subjectief veilig Valkenburg aan de Geul.

Beschrijving van de aanpak.

Het nieuwe Integraal Veiligheidsplan zal aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. Vervolgens zal ons college aan de hand daarvan de uitvoeringsprogramma's uitwerken. Voor een succesvolle aanpak is het van belang dat de gemeente niet probeert alle thema's tegelijkertijd op te lossen. De ervaring elders heeft geleerd, dat het beter is het aantal actiepunten/prioriteiten te beperken. Burgerparticipatie zal een nog grotere rol gaan spelen bij de totstandkoming en uitvoering van het toekomstig veiligheidsbeleid. Met name zal ingezet worden op het terugdringen van de onveiligheidsgevoelens.

Prestatie-indicatoren/kengetallen.

De prestatie-indicatoren/kengetallen zullen zo mogelijk worden vastgelegd in de diverse uitvoeringsprogramma's of teamplannen.

Beschikbare middelen.

De beschikbare middelen zijn verwerkt in de reguliere begroting.

Thema 2: Toezicht en Handhaving in de veilige woon- en leefomgeving.

Toezicht en handhaving zijn instrumenten, die bijdragen aan het vergroten van leefbaarheid, duurzaamheid, gezondheid en veiligheid. Het gaat hierbij om toezicht en handhaving van regels binnen het domein van de fysieke leefomgeving. Meer concreet gaat het om naleving van regels op het gebied van milieu, ruimtelijke ordening, bouwen, (brand)veiligheid, APV en de bijzondere wetten. Het gaat dus niet alleen om milieucontroles en bouwcontroles, maar ook om controles bij evenementen, beperking van overlast, toezicht in de openbare ruimte en de flexteamcontroles. Een breed spectrum aan activiteiten dus.

Toezicht is te definiëren als activiteiten die worden uitgevoerd, waarbij wordt gecontroleerd op de naleving van regels, zonder dat daarbij al een vermoeden bestaat van een overtreding. Handhaving is te zien als het toepassen van ter beschikking staande instrumenten, zoals de last onder dwangsom, de last onder bestuursdwang, het proces verbaal of de bestuurlijke strafbeschikking, om een geconstateerde overtreding te doen beëindigen en/of te bestraffen. Verderop is weergegeven welke activiteiten er worden ontplooid en welke maatschappelijk effecten daarmee worden beoogd.

Relevante beleidsdocumenten.

- Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2015-2018;
- Integraal Toezicht en Handhavingsbeleid 2013-2016;
- Jaarlijks Toezicht en Handhavinguitvoeringsprogramma (HUP);
- Algemeen plaatselijke verordening;
- Nota kwaliteitsverbetering handhaving milieuwetgeving 2005-2006;
- Dienstverleningsovereenkomst met de RUD;
- Bouwverordening;
- Welstandsnota;
- Terrassenbeleid 2011;
- Afvalstoffenverordening;
- Bodemnota, bodembeheerplan en bodemkwaliteitskaart;
- Beleidsnota Geurhinder, annex verordening;
- Beleidsnota Externe Veiligheid;
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014;
- Gemeentelijk Waterplan 2008;
- Beleidsregels verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen;
- Bestemmingsplan Buitengebied;
- Bestemmingsplan "Kern Valkenburg";
- Bestemmingsplan "Kernen Valkenburg aan de Geul";
- Beleidsnota kampeerbeleid;
- Beleidsnota bed en breakfastvoorzieningen;
- Toekomstvisie 2030;
- Beleidsregel LKM;
- Beleidsregel voor bouwen en gebruik in strijd met planologisch regime;
- Horecasanctiebeleid gemeente Valkenburg aan de Geul;
- Preventie- en handavingsplan Jeugd, Alcohol en Omgeving 2015-2019;
- Beleidsplan Evenementen Valkenburg ad Geul 2014-2018;
- Wegsleepverordening Valkenburg aan de Geul 2016;

- Damoclesbeleid lokalen en woningen gemeente Valkenburg aan de Geul;
- Victoriabeleid gemeente Valkenburg aan de Geul 2016;
- Beleidsregel ernstige overlast 2016;
- Beleidslijn voor toepassing van de Wet Bibob door het openbaar bestuur, gemeente Valkenburg aan de Geul 2016;
- Verordening betreffende speelautomatenhallen gemeente Valkenburg aan de Geul 2016.

Trends en ontwikkelingen.

Met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) op 1 oktober 2010 is veel veranderd voor de gemeente. Daar waar er vaak en veel wordt gesproken over de omgevingsvergunning is er op grond van de Wabo voor de gemeente ook veel veranderd op het gebied van toezicht en handhaving. In de Wabo (inclusief onderliggend Besluit omgevingsrecht en Ministeriële regeling omgevingsrecht) zijn eisen opgenomen waaraan de gemeente moet voldoen. Om aan (een deel van) deze eisen te voldoen, is een integraal toezichts- en handhavingbeleid opgesteld, is een risicoanalyse uitgevoerd en wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. Over de uitvoering daarvan wordt jaarlijks gerapporteerd.

Naast de inwerkingtreding van de Wabo en de implicaties daarvan is de vorming van Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) van belang. Landelijk is bepaald dat er RUD's dienen te worden opgericht, in principe op het niveau van de politieregio's en op basis van een Gemeenschappelijke Regeling. Voor de RUD's geldt een verplicht basispakket aan taken, dat daarin moeten worden ondergebracht. Facultatief kunnen daaraan taken worden toegevoegd. In Zuid Limburg is daarover al veel discussie gevoerd. Wij hebben momenteel enkel de verplichte basistaken (milieutaken) ondergebracht in de RUD. Dat betekent dat er 16 inrichtingen (deels) zijn ondergebracht bij de RUD.

Landelijk gaan er kwaliteitscriteria gelden, waaraan de gemeente dient te voldoen. Deze criteria zijn deels kwantitatief en deels kwalitatief van aard. Daar waar de gemeente niet (geheel) aan de criteria kan voldoen, kan middels samenwerking met andere overheden alsnog aan de criteria worden voldaan. Zo wordt op het terrein van Vergunningverlening, Veiligheid en Toezicht en Handhaving (VVTH) samenwerking gezocht met de gemeente Eijsden-Margraten.

De samenleving verwacht van de overheid een professionele kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De regelgeving in het Wabo-domein is complex. Eenduidige kwaliteitscriteria maken de uitvoering een stuk eenvoudiger aangezien deze tot doel hebben om de uitvoering meer te uniformeren en transparanter te maken. Werken conform landelijke kwaliteitscriteria geven burgers, bedrijven, instellingen en overheden inzicht in hetgeen zij mogen verwachten bij de uitvoering of de invulling van de VTH-taken. De VTH-kwaliteitscriteria 2.1 hebben nog geen wettelijke status. Hiervoor is het wetgevingstraject gestart. In 2015 zijn deze kwaliteitscriteria wettelijk geborgd in een Algemene maatregel van bestuur, gekoppeld aan het wetsvoorstel VTH of eventueel de Omgevingswet.

De gemeente is via de zelfevaluatietool samen met de overige Zuid-Limburgse gemeenten aan het onderzoeken of aan de huidige set van kwaliteitscriteria kan worden voldaan. Dat is maar deels het geval. Waar niet kan worden voldaan, zal de samenwerking worden opgezocht, al dan niet in de RUD.

Doordat er landelijk steeds meer bedrijven onder algemene regels worden gebracht in plaats van een vergunningsplicht (denk bijvoorbeeld aan het Gebruiksbesluit en het Activiteitenbesluit) heeft er de afgelopen jaren een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. Voor onze gemeente houdt dit in dat nagenoeg alle bedrijven onder de algemene regels vallen. Aan toezicht en handhaving worden daardoor hogere eisen gesteld.

Verder wordt het Klantcontactcentrum (KCC) van de gemeente steeds meer in de positie gebracht om meldingen vanuit de openbare ruimte te verwerken. Daarbij worden ook moderne communicatietechnieken ingezet, zoals een applicatie (app) voor de mobiele telefoon of tablet.

Beoogde maatschappelijke effecten.

Het belangrijkste effect dat wordt nagestreefd, is dat burgers zich veilig voelen in onze gemeente en dat ook zijn. Daarnaast spelen zaken als leefbaarheid en duurzaamheid een belangrijke rol. Voor het domein van de fysieke leefomgeving zijn in het Integraal toezichts- en handhavingsbeleid doelstellingen opgenomen. Daarin zijn ook de beoogde maatschappelijke effecten opgenomen:

- Door frequent te controleren op zaken met hoge risico's wordt de fysieke veiligheid vergroot;
- Toezicht en handhaving dragen daarnaast bij aan het vergroten van leefbaarheid, duurzaamheid en gezondheid en aan het behoud van de landschappelijk en ruimtelijke kwaliteit van de gemeente;
- Door (waar mogelijk) zoveel mogelijk aspecten te combineren in één controlemoment wordt de lastendruk voor burgers en bedrijven verlaagd;
- Als er binnen de prioritaire thema's overtredingen worden geconstateerd dan wordt ervoor zorg gedragen dat deze ongedaan worden gemaakt;
- Toezicht en handhaving dragen bij aan een betere naleving van regels en daarmee aan het bereiken van de achterliggende doelstellingen van die regels;
- Werken volgens vaste en transparante procedures draagt bij aan het vergroten van de rechtsgelijkheid;
- Doordat er meer wordt gekeken naar het naleefgedrag van individuele ondernemers en burgers en de toezichtslast (intensiteit van controles) daarop wordt aangepast, krijgt iedereen het toezicht dat hij/zij verdient.

Beschrijving van de aanpak.

In het Integraal Toezicht en Handhavingsbeleid 2013-2016 zijn doelstellingen voor toezicht en handhaving opgenomen. Tevens is opgenomen hoe er in voorkomende gevallen wordt gehandeld. Ook de prioriteiten zijn daarin opgenomen. Die zijn gebaseerd op een probleemanalyse: "Welke zaken verdienen in onze gemeente aandacht?". Belangrijkste criterium is de veiligheid. Waar veiligheidsrisico's (kunnen) spelen, wordt actief gecontroleerd. Hier gaat het om veiligheid in algemene zin, maar het kan ook gaan om constructieve veiligheid van verbouw- en nieuwbouwprojecten. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan onderwerpen, die burgers en bestuur als belangrijk hebben aangegeven. Daarbij hoeven er niet persé veiligheidsrisico's in het geding te zijn, maar gaat het om zaken als leefbaarheid, beperken van overlast en duurzaamheid. De prioriteiten zijn vertaald in concreet uit te voeren activiteiten. Dat uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks ter kennis van de raad gebracht. Ook wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over de mate waarin de in het programma opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en de geformuleerde doelstellingen zijn gerealiseerd. Dat jaarverslag wordt eveneens ter kennis van de raad gebracht.

Prestatie-indicatoren/kengetallen.

In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma worden de in dat jaar uit te voeren activiteiten opgenomen. De te leveren prestaties liggen op die manier dus vast. In dat programma is niet alleen aangegeven welke activiteiten er worden uitgevoerd, maar ook welke inzet daarvoor nodig is. Dit is doorgerekend aan de hand van kengetallen. Deze zijn gedefinieerd als de gemiddelde tijdsbesteding voor de uitvoering van een activiteit. De gehanteerde kengetallen zijn integraal per activiteit terug te vinden in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. De voortgang van de uitvoering van het programma wordt middels monitoring gevolgd. Dat gebeurt op het niveau van uit te voeren activiteiten en tijdsbesteding. Tussentijds vindt (indien noodzakelijk) bijsturing plaats via de reguliere planning en controlcyclus. Verantwoording vindt plaats in het jaarverslag (inhoudelijk) en de jaarrekening (financieel).

Beschikbare middelen.

De beschikbare middelen zijn verwerkt in de reguliere begroting.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partij draagt bij aan de uitvoering van dit programma:

- Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Voor nadere informatie over deze Gemeenschappelijke Regeling, waarin wij participeren, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
1	6	Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 jongeren 12-17 jaar	2014	152,7	139,7	Bureau Halt
1	7	Harde kern jongeren	aantal per 10.000 inwoners 12-24 jaar	2014	0,9	1,3	KLPD
1	8	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2015	0,6	2,4	CBS
1	9	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2015	3,6	5,4	CBS
1	10	Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2015	5,4	3,9	CBS
1	11	Vernieling en beschadigingen openbare ruimte	aantal per 1.000 inwoners	2015	4,2	6,1	CBS

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

Programma Veiligheid Lasten taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	991.644	1.128.494	1.081.256	1.124.104	1.132.039	1.161.408
1.2	Openbare orde en veiligheid	812.222	841.186	744.967	741.482	731.289	732.849
Totaal lasten		1.803.866	1.969.680	1.826.223	1.865.586	1.863.328	1.894.257

Programma Veiligheid Baten taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.326	-77.111	-77.111	-77.111	-77.111	-77.111
1.2	Openbare orde en veiligheid	-70.797	-101.320	-66.320	-66.320	-66.320	-66.320
Totaal baten		-72.123	-178.431	-143.431	-143.431	-143.431	-143.431

Programma Veiligheid Saldo taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	990.318	1.051.383	1.004.145	1.046.993	1.054.928	1.084.297
1.2	Openbare orde en veiligheid	741.425	739.866	678.647	675.162	664.969	666.529
Totaal saldo		1.731.743	1.791.249	1.682.792	1.722.155	1.719.897	1.750.826

§ 1.2 Programma Verkeer, vervoer en waterstaat.

Bestuurlijk verantwoordelijk : Dhr. drs. C.P.J.L. Vankan
Ambtelijk verantwoordelijk : Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op de aspecten verkeer, vervoer en de openbare ruimte. De activiteiten vanuit dit programma zijn voor een belangrijk deel bepaald door elementen uit het coalitieakkoord 2014-2018. Verder wordt de basis gevormd door de toekomstvisie. Meer specifieke relevante beleidsstukken zijn de raadsnota Centrumplan Valkenburg van juni 2009 en de gebiedsvisie Maastricht-Valkenburg. Deze beleidsstukken zijn weer de basis geweest voor diverse raadsbesluiten, waarbij voor dit programma vooral de nota "Nieuwe verkeersstructuur, centrumplan Hart voor Valkenburg" van juni 2011 van belang is. Ook voor dit programma heeft het nieuw opgestelde Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), dat in 2014 door Provinciale Staten is vastgesteld, gevolgen. Met name geldt dit dan voor het thema mobiliteit. De bijzondere ligging van Valkenburg op een kruispunt van wegen, in combinatie met de autonome groei van het autoverkeer en de landelijke betekenis van de kern Valkenburg als toeristische trekpleister, hebben ervoor gezorgd dat de knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid en doorstroming steeds groter zijn geworden. Verder wordt door het steeds meer toenemende autobezit en- gebruik de claim op het aantal beschikbare parkeerplaatsen in de openbare ruimte steeds hoger.

Naast deze autonome ontwikkelingen zal ook in 2017 verder gewerkt worden aan de totale upgradage van onze gemeente om zodoende onze positie als toeristisch hart van het Heuvelland te versterken. Dit komt ook tot uiting in de afronding van de werkzaamheden in de openbare ruimte in het (historisch) centrum.

Wat willen we bereiken?

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn beeldbepalend voor de aantrekkelijkheid van een stad of dorp. Daarnaast is de verkeersafwikkeling zowel voor voetgangers, fietsers en auto's van groot belang voor het gevoel van veiligheid en de beleving van de openbare ruimte. Uiteraard speelt ook de bereikbaarheid van de toeristische voorzieningen en parkeervoorzieningen een belangrijke rol. Dit alles zal moeten leiden tot een toename van het toerisme binnen de regio en het creëren van een aangenaam verblijfsklimaat voor zowel de bestaande als de potentiële nieuwe inwoners en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Hiermee worden de doelstellingen van diverse andere programma's ondersteund. Dit programma is voorwaardenscheppend om een belangrijk deel van de doelstellingen van andere programma's te kunnen realiseren.

Maatschappelijke effecten.

- Verbeteren van het verblijfsklimaat van de openbare ruimte, zowel op het gebied van de objectieve als de subjectieve veiligheid. Daarnaast is ook de belevingswaarde in ruimtelijke zin van groot belang. Naast de bebouwing speelt hierbij ook de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte een grote rol;
- Komen tot een duurzaam gebruik van de openbare ruimte, waarbij met name ook de veiligheid van alle verkeersdeelnemers voorop staat, met bijzondere aandacht voor de niet-gemotoriseerde verkeersdeelnemers;
- Het beschikbaar houden van de verschillende parkeervoorzieningen voor de diverse doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen realiseren, is een aantal thema's binnen dit programma benoemd, die samen met de thema's uit de andere programma's, die hieraan gerelateerd zijn, ervoor moeten zorgen dat de gewenste ambities van de gemeente worden ingevuld.

Thema 1: Verkeersveiligheid.

Algemeen.

Het beleidskader voor dit thema is te vinden in het gemeentelijk verkeersveiligheidsplan en relevante landelijke (verkeerskundige) richtlijnen. Bij de ontwerpen van nieuwe projecten vormen uitgangspunten en richtlijnen een belangrijk onderdeel. Dit geldt ook bij grootschalige reconstructies van wegen, die opgestart zijn vanuit onderhoudsoogpunt (bijvoorbeeld vervanging van riolering of grootschalig asfaltonderhoud). Ook hierbij zal ingezet worden op een integrale aanpassing van de openbare ruimte, waarbij ook aangesloten wordt op relevante richtlijnen en (beleids)uitgangspunten.

Bij geplande wegreconstructies wordt zoveel mogelijk ingezet op een Duurzaam Veilige weginrichting. Insteek is om de weg zodanig in te richten dat dit het gewenste weggedrag afdwingt.

Fietsroutes Landgoederenzone.

Een belangrijk project is de realisatie van recreatieve fietspaden in het Geuldal tussen Maastricht en Schin op Geul. De fiets- en wandelroutes verbinden Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul en bieden vertrekpunten voor allerlei economische ontwikkelingen, die aan de versterking van de structuur van de vrijetijdseconomie bij zullen dragen. Dit doen we door te participeren in het project Buitengoed Geul en Maas (met Maastricht-Meerssen-Valkenburg aan de Geul). Eind 2013 is met de werkzaamheden gestart.

Reconstructie voormalige provinciale weg Houthem.

Een belangrijke component binnen het Buitengoed Geul en Maas (onderdeel Valkenburg aan de Geul) is de oude verbindingsweg tussen Meerssen en Valkenburg, de oude provinciale weg. Een groot gedeelte van deze route is gelegen in de kern Houthem. Dit gedeelte heeft zijn doorgaande verkeersfunctie verloren door de aansluitingen op de A79 bij Meerssen aan de ene kant en bij de kern Broekhem aan de andere kant. Voor dit gehele weggedeelte is een globaal ruimtelijk plan voor de hoofdstructuur ontwikkeld. Dat plan geeft een concrete voorzet voor het toekomstbeeld en bevat een inrichtingsschets op hoofdlijnen, inclusief de groenstructuur van de weg zelf. Hierbij heeft ook de relatie met het buitengebied bijzondere aandacht gekregen. Er is tevens een kostenraming gemaakt. De kosten voor de herinrichting van de totale weg worden geraamd op € 3.700.000,-. Gezien de hoogte van dit bedrag wordt een gefaseerde uitvoering voorgesteld.

De reconstructie van de eerste fase omvat het gedeelte van de weg dat grotendeels binnen het beschermd dorpsgezicht valt. Concreet gaat het om het gedeelte vanaf de komgrens St. Gerlach tot aan de Stationsweg. Deze weg wordt hierbinnen meegenomen. Voor de uitvoering van dit project heeft de provincie een subsidie beschikbaar gesteld van € 286.000,-. Met inbegrip van het gemeentelijke aandeel van € 400.000,- is er in totaal een uitvoeringsbudget beschikbaar van € 686.000,-.

De geactualiseerde kostenraming van het project bedraagt echter € 1.000.000,-. Dat is dus meer dan de beschikbare € 686.000,-. Voornaamste reden daarvoor is dat vanuit het project Buitengoed Geul en Maas (BGM) vrij recent het kwaliteitsniveau is bepaald. Dit heeft een kostenverhogend effect gehad op de aanvankelijke raming. Op dit moment vinden er gesprekken met de provincie plaats over een additionele subsidiebijdrage. Tevens wordt, samen met de provincie, ingezet op verwerving van een perceel in het kader van het project Wijland. Naar dat perceel kan dan een deel van het langsparkeren in St. Gerlach verplaatst worden. Het grootste gedeelte van het perceel wordt door Chateau St. Gerlach ingericht. Een van de ideeën hierbij is een zogenaamde beleefstuin/wijngaard. De kosten van de verwerving van het perceel en de inrichting van het perceel zijn de in de eerder genoemde raming van € 1.000.000,- niet meegenomen. Reden hiervoor is dat de onderhandelingen met zowel de perceeleigenaar als de provincie nog in volle gang zijn.

De aanbestedingsprocedure is lopende en de insteek is om in het najaar van 2016 daadwerkelijk met de civieltechnische uitvoering te starten. Mocht de aanbesteding sluiten op een bedrag van € 1.000.000,- en de provincie de additionele subsidieaanvraag honoreren dan worden wij geconfronteerd met een mogelijk tekort*. In dat geval kan toch met de uitvoering van de werkzaamheden worden gestart, omdat gekozen is voor een zogenaamde raamovereenkomst. Dit biedt de gemeente de mogelijkheid om (deel)opdrachten te verstrekken voor onderdelen van het project, waar wel dekking voor is. Vooralnog gaan wij er vanuit dat de aanbestedingsresultaten zullen meevallen*.

Samenvattend:

Actuele Raming Projectkosten	€ 1.000.000,-
Financiering:	
Reeds beschikte Provinciale subsidie	€ 286.000,-
Reeds gevoteerde inbreng gemeente	€ 400.000,-
Aangevraagde Provinciale subsidie	pm
Mogelijk tekort* (voor gemeente)	pm
Totaal	€ 1.000.000,-

Subsidiemogelijkheden.

Met ingang van 2016 zijn ingrijpende wijzigingen doorgevoerd in de subsidie-systematiek. Voor 2016 is door de provincie voorgesteld om de strategische samenwerking van diverse Regionale Mobiliteits Overleggen te zoeken op basis van thema's, zoals de provincie ze oppakt vanuit het Limburgs Mobiliteits Programma 2016-2019 (de gehele verdere coalitieperiode). De volgende thema's (met financiële middelen) zijn benoemd:

- Uitvoeringsprogramma Fiets;
- Uitvoeringsprogramma Openbaar Vervoer haltes en overstappunten;
- Bereikbaarheid/verkeersveiligheid;
- Gedragsbeïnvloeding;
- Dynamisch verkeersmanagement.

De provincie zal de (vooralnog) 5 Regionale Mobiliteits Overleggen (RMO's) via een kader met beleidsdoelen en toelatingscriteria (gericht op uitvoerbaarheid) vragen hiervoor projecten in te dienen. De provincie zal hierover beschikken via subsidieverlening. Daarbij zal een evenredige verdeling van middelen over de 5 RMO's worden aangehouden. Op die wijze ontstaan de strategische thema's en projecten voor 2017 en volgende jaren. We blijven het actuele subsidiebeleid actief volgen om zodoende optimaal gebruik te kunnen maken van mogelijkheden en om kansen te kunnen benutten.

Thema 2: Mobiliteit.

Het beleidskader voor dit thema is te vinden in het mobiliteitsplan 2005 en in het beleidsplan Verkeersveiligheid Valkenburg aan de Geul 2012. De ambities in deze beleidsplannen vormen de basis voor verkeerskundige uitgangspunten en richtlijnen op het gebied van mobiliteitsbeleid. Eind 2016 zal Arriva het bus- en treinvervoer overnemen van Veolia. In 2017 zullen de effecten daarvan zichtbaar worden. Wij zullen dit proces goed volgen en signalen van gebruikers en andere partijen inbrengen in de overlegvormen die onze gemeente met de Provincie heeft.

Thema 3: Parkeren.

De centrumplanontwikkelingen hebben gevolgen voor het gemeentelijke parkeerbeleid. Zo is het autovrije gebied in de kern Valkenburg uitgebreid. Medio 2016 is de nieuwe parkeergarage Aan de Kei in gebruik genomen. Deze parkeergarage compenseert het wegvallen van parkeerruimte vanwege de uitbreiding van het autovrije gebied. Het stadscentrum is vanaf 2016 fysiek afgesloten door middel van de inzinkbare (afsluit)palen. Tegelijkertijd is het nieuwe ontheffingenbeleid van kracht. In 2017 wordt de papieren bewonersvergunning (inclusief de bezoekersregeling middels "kraskaarten") vervangen door een digitale parkeervergunning.

Thema 4: Openbare verlichting.

Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw beleidsplan voor openbare verlichting. Het nieuwe beleid moet in 2017 ingaan. In dit beleidsplan zal naast een evaluatie ook de taakstellende bezuiniging worden verwerkt. Een optie die in dit kader wordt afgewogen, is het volledig ombouwen van het areaal aan openbare verlichting naar LED-techniek. Dit resulteert uiteindelijk in lage energie- en onderhoudskosten. Het Energieakkoord 2020 vormt een belangrijke pijler voor het nieuwe beleid. De raad wordt in het najaar van 2016 om een concreet besluit gevraagd.

Thema 5: Openbare ruimte.

Het wegonderhoud binnen de gemeente vindt plaats op basis van de vigerende richtlijnen voor rationeel wegbeheer. Iedere twee jaar wordt er een weginspectie uitgevoerd voor alle verharde wegen binnen de gemeente. Aan de hand van de hieruit verkregen informatie wordt het onderhoudsprogramma opgesteld. Op basis van rationeel wegbeheer is de gehele onderhoudssituatie geïnventariseerd en is het gewenste onderhoudsbudget voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt.

Naast de reguliere weginspecties is het wenselijk om vanuit een 4-tal invalshoeken een integraal onderhoudsplan op te zetten, waarbij gekeken wordt naar:

- Riolering (onderhoud/vervangingswerkzaamheden riolering);
- Mobiliteit (bijvoorbeeld wenselijke aanleg van nieuwe wegen en verbreding van wegen);
- Veiligheid (bijvoorbeeld verkeersveiligheidsaspect);
- Kwaliteitslag (bijvoorbeeld gewenste opwaardering openbare ruimte en ander materiaalgebruik).

De diverse deelaspecten dienen gecombineerd te worden uitgevoerd, zodat maximale efficiencywinst kan worden behaald. Voor het centrum van Valkenburg zijn vanuit deze vier invalshoeken de plannen ontwikkeld.

In 2016 is samen met de raad gewerkt aan een onderhoudsplan op basis van adaptief wegbeheer. Dit heeft er toe geleid dat er begrip is voor de noodzaak van een vastgesteld meerjaren-onderhoudsplan wegen. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de thans in de begroting verwerkte onderhoudsbudgetten leidend zijn en ook blijven.

Reconstructie Valkenburgerstraat.

De Valkenburgerstraat is over de gehele lengte een onveilige straat. Regelmatig komen er klachten binnen van aanwonenden over de (slechte) staat van het wegdek en de aanliggende trottoirs. Ook bereiken ons regelmatig meldingen van valpartijen of onveilige situaties/hoge snelheden. De Valkenburgerstraat bevindt zich in een 30 kilometer zone en maakt onderdeel uit van de schoolthuisroute naar de basisschool in Berg. De huidige inrichting sluit niet aan bij de eisen voor een Duurzaam Veilige weginrichting. In 2016 heeft het aanbestedingstraject plaatsgevonden voor het opstellen van het ontwerp en het gereed maken voor de aanbesteding van het project. De tweede helft van 2016 staat in het teken van het opstellen van het definitieve plan. De planning is om medio 2017 te starten met de daadwerkelijke uitvoering van de reconstructie van de Valkenburgerstraat.

Walramplein.

De huidige inrichting en onderhoudstoestand is verre van optimaal en steekt erg af tegen de opgeknapte omgeving. De herinrichting van het Walramplein voorziet in het:

- vervangen van het bestaande rioolstelsel door een gescheiden rioolstelsel;
- aanbrengen van nieuwe bestrating;
- aanbrengen van nieuwe verlichting in de vorm van slechts 3 centrale lichtmasten op het plein en reguliere lichtmasten langs de straatkant van het plein;
- aanbrengen van straatmeubilair, bomen en hagen;
- aanbrengen van evenementenvoorzieningen;
- realiseren van een (bewaakte) fietsstalling;
- optimaliseren van parkeermogelijkheden.

Door ook het Walramplein opnieuw in te richten, creëert Valkenburg een uniforme uitstraling en daarmee ook een duidelijke afbakening van de vestingstad. Daarnaast zijn het optimaliseren van de parkeerfunctie en het multifunctioneel inrichten van het plein van wezenlijk belang voor het kunnen functioneren van de gehele binnenstad. Hiermee kan tegemoet gekomen worden aan de wens om te voorzien in de extra parkeerbehoefte voor centrumbezoekers en ontstaat de ruimte om bovenregionale evenementen te organiseren die zorgen voor extra omzet, werkgelegenheid en hogere bezoekersaantallen voor ondernemend Valkenburg en de omliggende regio. Daarnaast wordt er ruimte ingepast voor de realisatie van een (bewaakte) fietsenstalling, waarmee ook een goede voorziening voor deze doelgroep gerealiseerd wordt in de directe omgeving van het centrum. De haalbaarheid van een volledige reconstructie van het Walramplein is mede afhankelijk van een financiële bijdrage vanuit de Provincie Limburg. De start van de uitvoering is vooralsnog gepland in 2017.

Wat mag het kosten?

Bij elke thema is, voor zover van toepassing, ingegaan op de benodigde middelen en de bekostiging ervan.

Verbonden partijen.

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
2	12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	% aantal ongevallen ziekenhuisopnamen	2014	7	7	VeiligheidNL
2	13	Ziekenhuisopname na vervoersongeval met een fietser	% aantal ongevallen ziekenhuisopnamen	2014	8	10	VeiligheidNL

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat <i>Lasten taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
2.1	Verkeer en vervoer	3.310.165	2.936.083	2.234.287	2.225.881	2.239.275	2.245.553
2.2	Parkeren	462.111	1.434.036	1.481.525	1.421.392	1.411.480	1.397.930
	Totaal lasten	3.772.276	4.370.119	3.715.812	3.647.273	3.650.755	3.643.483

	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat <i>Baten taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
2.1	Verkeer en vervoer	-103.443	-128.335	-11.085	-11.085	-11.085	-11.085
2.2	Parkeren						
	Totaal baten	-103.443	-128.335	-11.085	-11.085	-11.085	-11.085

	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat <i>Saldo taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
2.1	Verkeer en vervoer	3.206.722	2.807.748	2.223.202	2.214.796	2.228.190	2.234.468
2.2	Parkeren	462.111	1.434.036	1.481.525	1.421.392	1.411.480	1.397.930
	Totaal saldo	3.668.833	4.241.784	3.704.727	3.636.188	3.639.670	3.632.398

§ 1.3 Programma Economie.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. J.M.M. Vermeer Dhr. drs. M.J.A. Eurlings
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op het economisch functioneren van onze gemeente. De kern waarop de beleidsvoornemens zijn gebaseerd is de Toekomstvisie 2030, de Agenda Valkenburg - Hart voor Valkenburg - en de Gebiedsvisie van Buitengoed Geul en Maas. Voor dit programma zijn de relevante onderdelen uit deze visies uitgewerkt in projecten. De focus ligt op het versterken van het kwaliteitstoerisme ter bevordering van de werkgelegenheid en het welzijn en welbehagen van onze inwoners en bedrijven. Waar mogelijk en verantwoord kiest onze gemeente voor anticyclisch investeren, om daarmee de basis te leggen voor een gezonde toekomst.

Wat willen we bereiken?

Met dit programma willen wij realiseren dat de werkgelegenheid zoveel mogelijk behouden blijft en wellicht zelfs kan groeien. Door overheidsinvesteringen in het publieke domein willen wij stimuleren dat ook private partijen gaan investeren in vernieuwing van het aanbod. Het totale toeristische product moet daarmee een impuls krijgen, waardoor nieuwe bezoekersstromen ontstaan die gemiddeld meer besteden. Valkenburg blijft bewust kiezen voor het profiel van een historische stad, de vestingstad in een schitterend landschap. Daarbinnen passen nieuwe initiatieven op het gebied van zorgtoerisme, wellness en kunst en cultuur. Daarnaast willen we in 2017 inzetten op Valkenburg als Winkelstad. Samen met de ondernemers dragen we uit dat Valkenburg een verrassend en veelzijdig winkelaanbod heeft, dat shoppers het winkelcentrum goed en snel kunnen bereiken en dat "winkelen in Valkenburg, genieten is".

Maatschappelijke effecten.

De gemeente beschikt vanuit haar eigen administratie over een tweetal indicatoren, die in zekere zin aangeven hoe het met de bezoekersaantallen in Valkenburg gaat. Dit betreft het aantal overnachtingen (op basis van de aangifte toeristenbelasting) en de parkeerinkomsten. Door deze cijfers met elkaar in verband te brengen en de trend over de jaren maar ook over de maanden in de jaren te volgen, ontstaat een redelijk beeld van de fluctuaties in de bezoekersstromen. Het geeft géén beeld van de totale bezoekersstromen of de bestedingen van de bezoekers. Dit levert het volgende overzicht van effectindicatoren op:

Effectindicator	Resultaat 2012	Resultaat 2013	Resultaat 2014	Resultaat 2015
Aantal overnachtingen	1.142.487	1.062.582	1.054.090	1.091.877
Parkeerinkomsten (*)	€ 1.636.563	€ 1.925.152	€ 2.253.041	€ 2.350.423

(*) per 1 januari 2013 is het parkeertarief gestegen van € 1,50 naar € 1,70 per uur
per 1 mei 2014 is het parkeerterrein Cauberg in beheer genomen

Uit de cijfers valt op te maken dat Valkenburg de laatste 3 jaren weer in de lift zit en het aantal bezoekers ziet stijgen. Dit terwijl de werkzaamheden in het centrum van Valkenburg doorlopen. Het nieuwe Valkenburg is ontdekt en de positieve cijfers geven alle vertrouwen in de toekomst, zeker wanneer in 2016 het Centrumplan wordt opgeleverd en het nieuwe winkelcentrum in gebruik is genomen.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om deze beoogde maatschappelijke effecten te kunnen realiseren is een aantal thema's benoemd. De verwachting is dat deze gezamenlijk de ambities van dit programma zouden kunnen realiseren.

Thema 1: Realisatie Centrumplan;
Thema 2: Leeuw Brouwerij;
Thema 3: Herstel historische vestingstad;
Thema 4: Herbestemming monumentaal vastgoed;
Thema 5: Evenementen en Citymarketing;
Thema 6: Betaald parkeren / parkeren evenementen;
Thema 7: Overige activiteiten.

Thema 1: Realisatie Centrumplan.

Het centrumplan vindt zijn basis in de in 2007 opgestelde Agenda Valkenburg. De eerste fase betreft een geleidelijke en gefaseerde upgradering van enkele bepalende locaties in het centrum. Hieronder valt het realiseren van een parkeergarage, het herinrichten van de straten, de herontwikkeling van het gebied vanaf de Albert Heijn tot aan de Hema, het creëren van logische looplijnen en het toevoegen van een aantal nieuwe gebouwen. Het plan vergt van de gemeente een investering van € 6,1 miljoen in de onrendabele top. Voor de herontwikkeling van het winkelcentrum en de herinrichting van de openbare ruimte is een projectorganisatie ingericht. In 2013 is gestart met de bouw van een tijdelijk winkelcentrum en de verhuizing van de winkels naar dit tijdelijke winkelcentrum. Eind 2013 zijn de bestaande winkelpanden gesloopt. In 2014 is gestart met de bouw van het nieuwe winkelcentrum met parkeergarage. Medio 2016 is de oplevering van het nieuwe winkelcentrum en de parkeergarage voorzien. Daarna zullen er ongetwijfeld nog wat zaken resteren, die afgehandeld moeten worden voordat de definitieve afsluiting van dit project kan plaatsvinden. Andere locaties die binnen de Agenda Valkenburg aandacht krijgen en waar nieuwe ontwikkelingen beoogd worden die bijdragen aan de maatschappelijke effecten zijn onder andere de herontwikkeling van de Leeuw-brouwerij, de Plenkertstraat (Cultuurstraat), klooster Boslust en de groene vleugels richting Schin op Geul en Houthem. De uitvoering van de Agenda Valkenburg zal zich over verschillende jaren uitstrekken.

Thema 2: Leeuw Brouwerij.

De gemeente is in 2012 eigenaar geworden van de voormalige Leeuw Brouwerij. Daartoe hebben de gemeente en de Provincie ieder € 1,5 miljoen bijgedragen. Met de Provincie zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van de Leeuw Bierbrouwerij. De consolidatie van de gebouwen heeft in 2014/2015 plaatsgevonden, inclusief het grootste gedeelte van de asbestsanering. Eveneens is het monumentale waterrad veiliggesteld. De terreinen tussen de Geul en de Beatrixsingel zijn door de aankoop ook in eigendom van de gemeente gekomen. Deze gronden vormen een belangrijke schakel in de overgang van het stedelijk groengebied (Odapark) naar het buitengebied met het natuurgebied Ingendaal. Het terrein ten oosten van de toegangsweg wordt betrokken bij de oplossing van de hoogwaterproblematiek van de Geul en voor eventuele maatregelen die een gevolg zijn van het opnieuw stuwen van de Geul om zodoende het waterrad weer te laten functioneren. Bij de uitwerking van deze problematiek is het waterschap nauw betrokken. Vooral de vismigratie speelt hierbij een belangrijke rol. De uitwerking van deze plannen hangt nauw samen met de overige ontwikkelingen op de Leeuwterrein. De kracht, de sterktes en de authentieke waarden van Valkenburg en omgeving vormen de basis voor de verdere ontwikkeling van het brouwerijterrein en de gewenste positionering. De ontwikkeling zal zich richten op thema's als gezonde lifestyle, gezonde voeding, wellness, mindfulness, sport & bewegen en zorgtoerisme. Met dit als uitgangspunt is een nadere studie verricht naar een eventueel concept en functies voor een toekomstige invulling van het gebied. Dit concept is getoetst aan "de markt", waarbij is geïnventariseerd welke kansen en mogelijkheden de marktpartijen zien. Uit deze nadere studie kan worden geconcludeerd dat de markt, zowel de ontwikkelaars als de marktpartijen in de leisure-sector, positief zijn over de mogelijkheden. In 2015 is naar aanleiding van het toetsen aan de markt een marktpartij voor eigen rekening en risico een onderzoek naar een nieuwe invulling begonnen.

In de tweede helft van 2016 wordt de besluitvorming verwacht over het al dan niet inzetten op de door deze marktpartij voorgestelde ontwikkeling, waarna in 2017 de stap richting uitvoering kan worden gezet.

Thema 3: Herstel historische vestingstad.

In de "Agenda Valkenburg" is een belangrijk project benoemd dat voorziet in het zichtbaar en beleefbaar maken van de oude vestingstad. Om dit te verwezenlijken zijn in 2012 de belangrijkste straten (Berkelstraat, Muntstraat en Grotestraat Centrum) heringericht. Tevens is een plan gemaakt voor de restauratie van de Grendelpoort, het herbouwen van de Geulpoort, het inrichten van de overige straten in het historische centrum en het aanleggen van een stadsgracht tegen de stadsmuur in het Halderpark. In 2013 zijn deze projecten verder uitgewerkt en is met behulp van subsidies van de Provincie de financiële haalbaarheid gerealiseerd. Alle straten in het historische centrum zijn inmiddels ingericht. De projecten restauratie Grendelpoort, herbouw Geulpoort en herinrichting Halderpark zijn in 2014/2015 gerealiseerd. Voor 2017 staat de start van de herinrichting van het Walramplein op het programma (zie hierna). Nu het profiel van de vestingstad weer krachtig is neergezet, moeten wij inzetten op het vermarkten van de in ere herstelde identiteit van Valkenburg als vestingstad.

Reconstructie van het Walramplein en Molenstraat.

Na afronding van de reeds in het centrumplan opgenomen projectonderdelen resteert er binnen de oude vesting alleen nog het Walramplein, dat om een grondige reconstructie vraagt. In het opgeknapte deelgebied rondom het winkelcentrum resteert de Molenstraat. De huidige inrichting en onderhoudstoestand is verre van optimaal en steekt erg af tegen de opgeknapte omgeving. De herinrichting van het Walramplein en de Molenstraat zien wij dan ook als het sluitstuk van het centrumplan/Vestingstad.

Walramplein.

Op verzoek van het bewonersplatform "Kernoverleg Valkenburg Centrum" en een vertegenwoordiging van de ondernemers rondom het onderhavige plein, hebben wij het verzoek ontvangen om een plan uit te werken voor een grootschalige herinrichting. Dat plan is na overleg met die groeperingen uitgewerkt in een schetsontwerp en vol enthousiasme ontvangen. De raad heeft ons opdracht gegeven om een businesscase uit te werken voor de volledige herinrichting. Doel van die herinrichting is het creëren van een uniforme uitstraling van het historisch centrum, het optimaliseren van de parkeerfunctie en het multifunctioneel inrichten van het plein, zodat dit ook dienst kan doen als plein voor grootschalige evenementen in het hart van het historisch centrum. Daarnaast wordt er ruimte ingepast voor de realisatie van een (bewaakte) fietsenstalling, waarmee ook een goede voorziening voor deze doelgroep gerealiseerd wordt in de directe omgeving van het centrum.

Molenstraat.

In de Molenstraat zijn door de nutsbedrijven werkzaamheden aan de kabels en leidingen uitgevoerd. Bewoners van de Molenstraat hebben dit aangegrepen om een verzoek in te dienen om ook de Molenstraat te voorzien van een grootschalige opknopbeurt. De Molenstraat valt strikt gezien buiten de kaders van het Centrumplan, zoals deze op 30 juni 2009 zijn vastgesteld. Doel is het opknappen van de Molenstraat inclusief het wegwerken van het achterstallige onderhoud. Qua inrichting wordt aansluiting gezocht bij de inrichting van het aangrenzende gebied, zodat één geheel ontstaat. De Molenstraat grenst aan de St. Pieterstraat enerzijds en aan de Geul anderzijds. Om die reden is aansluiting gezocht bij de inrichting van de St. Pieterstraat. De kostenraming voor de uitvoering van beiden bedraagt € 3,3 miljoen (aandeel Molenstraat € 32.500,-), exclusief omzetbelasting, waarvan ongeveer € 500.000,- betrekking heeft op rioleringswerken Walramplein. Daarmee is in het door de raad vastgestelde rioleringsplan al rekening gehouden. Taakstellend gaan wij ervan uit dat de provincie bereid is om in de helft van de kosten te participeren. Indien dat lukt, bedraagt het nog te dekken gemeentelijk aandeel € 1.150.000,-. De daarmee gemoeide kapitaallasten bedragen jaarlijks € 109.250,-.

Thema 4: Herbestemming monumentaal vastgoed.

Kasteel Oost.

De gemeente wil voorwaarden scheppen om Kasteel Oost in goede conditie te houden en zowel het Kasteel als het park openbaar toegankelijk te houden. De gemeente is in 2013 op zoek gegaan naar nieuwe partners (i.c. een ideële stichting), die bij deze visie pasten. Tevens is bij de Provincie een subsidie van € 500.000,- verkregen voor het in oude staat herstellen van het landgoed Kasteel Oost. De raad heeft bij de behandeling van de kaderbrief 2013 deze subsidie veilig gesteld door eenzelfde bedrag te reserveren. Wij waren ver gevorderd met de onderhandelingen over de verkoop van Kasteel Oost aan een ideële stichting. Helaas heeft The International Butler Academy begin 2015 de huur per eind januari 2016 opgezegd. Daarmee viel voor de potentiële koper een lange termijn huurgarantie weg. Inmiddels hebben wij met 2 partners een visie op Kasteel Oost en de omgeving ontwikkeld. De realisatie van deze visie hangt af van de uitspraak in een gerechtelijke procedure. Deze uitspraak verwachten wij in de tweede helft van 2016. Na de uitspraak kan een vervolgstategie bepaald worden. De subsidietermijn van de Provincie is aan de nieuwe planning aangepast.

Pradoegebouw.

Voor het Pradoegebouw zijn plannen ontwikkeld om hierin een design (wieler)hotel te realiseren. In 2015 is een intentieovereenkomst getekend voor de verkoop van het Pradoegebouw en de subsidieverlening voor het restaureren van het rijksmonument door de koper en de gemeente. Deze intentieovereenkomst is verlengd tot het einde van 2016. Het doel is eind 2016/begin 2017 de daadwerkelijke verkoop van het Pradoegebouw te laten plaatsvinden.

Thema 5: Evenementen en Citymarketing.

Valkenburg aan de Geul is een actieve gemeente met een groot aantal ambities, die wij in 2017 zullen uitwerken in een "Strategische Citymarketing Visie". Basiselementen van deze nieuwe visie zijn de upgrading van het centrum en de verdere herontwikkeling van de cultuurhistorische en natuurlijke waarden in de dorpskernen. Ook de profilering van Valkenburg als Winkel- en "Geniet"stad. Het zal een lange termijn visie zijn, die op hoofdlijnen (speerpunten) is gestoeld en als wezenlijk onderdeel een praktisch plan van aanpak kent, dat jaarlijks bijgesteld kan worden. Met de visie en uitwerking daarvan willen we onze positie als "bruisende en levende stad" in optima forma uitdragen en versterken. Binnen die strategische visie hoort ook de ontwikkeling van het beleid met betrekking tot evenementen. Het op 30 juni 2014 vastgestelde evenementenbeleid vormt dan ook voor de komende jaren de leidraad waarbinnen we evenementen willen verwerven, initiëren, coördineren en begeleiden.

Valkenburg aan de Geul heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een bruisende en actieve evenementenstad, waarin organisatoren van en bezoekers aan grote (internationale) evenementen zich thuis voelen. Binnen de te ontwikkelen visie op citymarketing en het vastgestelde evenementenbeleid moet zorgvuldig worden omgegaan met de beschikbare capaciteit van de gemeente en hulpdiensten om evenementen te kunnen hosten. Daarbij is ook de acceptatie van inwoners en bedrijven van groot belang. Evenementen die verworven kunnen worden, moeten passen binnen de speerpunten en hoofdlijnen, die in het Citymarketingbeleid verankerd worden.

Jaarlijks worden in de gemeente ruim 450 vergunning- en melding plichtige evenementen georganiseerd, met een totaal aantal bezoekers van rond de 700.000. Zij geven ruim € 25 miljoen per jaar uit, zo'n 25 % van de totale omzet binnen de toeristische en de retail sector. Evenementen zijn dan ook van groot belang voor onze gemeente, het zijn zeer waardevolle investeringsmomenten voor onze gemeente. In die zin willen we de komende jaren een aantal van hen ondersteunen. Zodoende kunnen we gemakkelijker eisen en voorwaarden stellen aan de impact van een evenement. De evenementennota wordt in 2017 verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Zo beschrijven we in 2017 de evenemententerreinen, zoals die in de evenementennota vervat zijn en ontwikkelen we de regelgeving voor het verlenen van investeringsbijdragen voor evenementen.

Verder willen we ook in 2017 weer een aantal grotere evenementen verwerven, mogelijk samen met particuliere organisatoren. Mocht de Internationale Wielersorganisatie, de UCI, in oktober het prestigieuze UCIT CITY BIKE LABEL aan onze gemeente toewijzen, dan zal ons imago als Wereldwielersstad definitief gevestigd zijn en ons ruimere mogelijkheden bieden om nog meer internationale topsport evenementen naar onze gemeente te halen.

Thema 6: Betaald parkeren / parkeren evenementen.

Dit onderwerp kan vanuit meerdere programma's belicht worden. Omdat het parkeerbeleid voor onze gemeente ook een economisch doel dient, is het in dit programma opgenomen. Met de ingebruikname van de ondergrondse parkeergarage "de Kei" medio 2016 verandert niet alleen de parkeercapaciteit aan de noordzijde van het centrum. Deze neemt namelijk ook weer toe op het Berkelplein (daar waar nu de noodwinkels zijn gelegen). Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze het parkeren op het Walramplein kan worden georganiseerd, mede in combinatie met het parkeerdek boven de aldaar gelegen supermarkt. Deze ontwikkelingen op het gebied van betaald parkeren kunnen een positieve economische boost veroorzaken. Verder zijn wij nog steeds druk doende om één of meerdere, permanente overloopterreinen te vinden en aan te leggen ten behoeve van evenementen.

Thema 7: Overige activiteiten.

Regionale economische beleidsontwikkeling.

Het gebruik van de ruimte in de gemeente verandert. Er is simpelweg te weinig programma voorhanden om alle leegstaande gebouwen te vullen. Er is in Zuid-Limburg een overaanbod aan woningen, winkels, kantoren en maatschappelijke voorzieningen (zoals schoolgebouwen). Er dienen strategische keuzes te worden gemaakt omdat simpelweg het invullen van alle leegstaande gebouwen en terreinen niet meer realistisch is. Op niveau van Zuid-Limburg wordt samengewerkt om tot keuzes te komen, een samenwerking die vorm krijgt in de uitwerking van het provinciaal omgevingsplan Limburg (POL): "*De intergemeentelijke structuurvisie ruimtelijk economische thema's Zuid-Limburg*". Hierin worden op Zuid-Limburgse schaal afspraken gemaakt over het terugdringen van het overaanbod op het gebied van detailhandel en kantoren en het faseren van de uitgifte van bedrijventerreinen. Tot aan de vaststelling van deze intergemeentelijke structuurvisie zijn bestuursafspraken gemaakt. Het doel van de intergemeentelijke structuurvisie is onder andere voorzienbaarheid te creëren op plaatsen waar we geen detailhandel en kantoren meer willen.

In de onderstaande tabel zijn alle in 2017 te realiseren prestaties door de gemeente nog eens samengevat.

Thema/activiteit	Te leveren prestaties 2017
Realisatie Centrumplan	Aanjagen nog niet gerealiseerde projectonderdelen Agenda Valkenburg.
Leeuw Brouwerij	Een nieuw exploitatieconcept ontwikkelen. I.s.m. Waterschap de hoogwaterproblematiek uitwerken.
Herstel historische vestingstad	Verkrijgen van subsidies voor de realisatie van de herinrichting van het Walramplein. Het project Walramplein als onderdeel van de Vestingstad afronden.
Herbestemming monumentaal vastgoed	Een totaalontwikkeling van Kasteel Oost en de omgeving in gang zetten. Realisatie van een design (wielers)hotel in het Pradogebouw.
Evenementen en Citymarketing	Uitwerken strategische citymarketing visie. Profileren van Valkenburg als winkelstad. Verder uitwerken van de evenementennota.
Betaald parkeren / parkeren evenementen	Organisatie betaald parkeren optimaliseren. Onderzoek naar overloop parkeerplaatsen t.b.v. evenementen.
Overige activiteiten	Deelname aan de regionale beleidsontwikkeling m.b.t. detailhandel, kantoren, bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie.

Wat mag het kosten?

Bij elke thema is, voor zover van toepassing, ingegaan op de benodigde middelen en de bekostiging ervan.

Verbonden partijen.

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
3	14	Functiemenging	% verhouding banen en woningen	2015	43,3	51,3	LISA
3	15	Bruto Gemeentelijk Product	verhouding verwacht en gemeten product	2013	64	100	Atlas voor Gemeenten
3	16	Vestigingen van bedrijven	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2015	159,4	122,4	LISA

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	Programma Economie <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	74.787	69.787	16.968	16.848	16.728	16.610
3.4	Economische promotie	1.136.570	1.266.968	935.439	1.082.587	892.589	897.186
	Totaal lasten	1.211.357	1.336.755	952.407	1.099.435	909.317	913.796

	Programma Economie <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-4.235	-3.500	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
3.4	Economische promotie	-2.082.189	-2.101.194	-2.062.059	-2.062.413	-2.060.672	-2.060.992
	Totaal baten	-2.086.424	-2.104.694	-2.065.059	-2.065.413	-2.063.672	-2.063.992

	Programma Economie <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	70.552	66.287	13.968	13.848	13.728	13.610
3.4	Economische promotie	-945.619	-834.226	-1.126.620	-979.826	-1.168.083	-1.163.806
	Totaal saldo	-875.067	-767.939	-1.112.652	-965.978	-1.154.355	-1.150.196

§ 1.4 Programma Onderwijs.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. H.M.L. Dauven
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op de taken die de gemeente heeft op het gebied van onderwijs. Voor kinderen die een combinatie van onderwijs, ondersteuning en zorg nodig hebben is veel veranderd. Dat komt door de invoering van de wet Passend Onderwijs per 1 augustus 2014, de nieuwe Jeugdwet en de decentralisatie van de AWBZ per 1 januari 2015.

Schoolbesturen en gemeenten hebben gezamenlijk zeggenschap over alle ondersteuning en hulp voor jeugdigen, gezinnen en scholen. Dit vraagt om samenwerking. Samenwerking tussen schoolbesturen en gemeenten is niet nieuw. In het verleden zijn al via de Lokale en de Regionale Educatieve Agenda samenwerkingsafspraken gemaakt over onder andere leerlingenvoer, onderwijshuisvesting en leerplicht. De wetwijzigingen in het kader van Passend Onderwijs en Jeugdhulp maken het echter noodzakelijk dat andersoortige afspraken worden gemaakt. Afspraken die veel meer dan voorheen rechtstreeks invloed hebben op de zorg en ondersteuning die geboden wordt aan kinderen en gezinnen.

De gemeente draagt ook zorg voor goede huisvesting van alle scholen voor primair, voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs en levert daardoor een belangrijke voorwaardelijke bijdrage aan de kans op kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen. Eind 2016 wordt het Integraal Huisvestingsplan geëvalueerd en bijgesteld.

Wat willen we bereiken?

- Uitvoering geven aan het integraal huisvestingsplan basisonderwijs;
- Het realiseren van adequate onderwijshuisvesting zodat het onderwijs doorgang kan vinden;
- Een overlegstructuur realiseren om het ondersteuningsplan (welke ondersteuning wordt geboden aan kinderen met speciale behoeftes) van Passend Onderwijs te bespreken en af te stemmen met de ondersteuning en hulpverlening, die geboden wordt in het kader van het jeugdbeleid;
- Het realiseren van een samenhangende aanpak van zorg en ondersteuning op school.

Maatschappelijke effecten.

- Er zijn voldoende en adequate schoolgebouwen voor het aantal kinderen in Valkenburg aan de Geul met een evenwichtige spreiding;
- Kinderen met een handicap of gedragsproblemen wordt een passende onderwijsplek geboden. Dat kan in het speciaal onderwijs, of met extra begeleiding op een gewone school. Indien kinderen ook jeugdhulp nodig hebben, wordt een integraal plan opgesteld;
- Goed onderwijs legt voor elk kind een basis om gezond op te groeien en zich optimaal te ontwikkelen. Onderwijs bereidt jeugdigen voor op hun toekomst: participatie in de samenleving;
- Voor kinderen met langdurige en zwaardere problemen is meer samenhang tussen de meer specialistische hulpverlening en (speciaal) onderwijs noodzakelijk. Goed contact en samenwerking met de school, de thuissituatie en eerdere hulp vergemakkelijken de terugkeer naar het 'gewone' leven;
- Opgroeien en ontwikkelen gaat het beste als ouders en jeugdige zelf aan het roer staan, ook als er thuis of op school ondersteuning nodig is. Betrokkenheid van ouders verhoogt de effectiviteit van onderwijs en van hulp. Hulpverlening die bijdraagt aan de schoolcarrière van een kind motiveert ouders;
- Hulp en ondersteuning voor jeugdigen, ouders en steun voor docenten in de omgang met jeugdigen die zich anders gedragen moet praktisch en nabij georganiseerd worden.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

We hebben vier thema's die in 2017 actueel zijn:

Thema 1: Huisvesting Onderwijs;
Thema 2: Passend Onderwijs en Jeugdhulp;
Thema 3: Voorschoolse Educatie;
Thema 4: Leerplicht.

Thema 1: Huisvesting Onderwijs.

Per 1 januari 2015 is de regelgeving met betrekking tot onderwijshuisvesting gewijzigd. Vanaf die datum is niet langer de gemeente, maar zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het buitenonderhoud. De gemeente is enkel en alleen verantwoordelijk voor nieuwbouw/renovatie van schoolgebouwen. Door deze wetswijziging is de algemene uitkering naar beneden toe bijgesteld.

In samenspraak met de schoolbesturen wordt een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs opgesteld. Dit integraal plan treedt vanaf 2017 in werking. In 2016 is de basisschool St. Joseph verplaatst naar de locatie van de basisschool de Plenkert. De school aan de Bosstraat zal in 2017 waarschijnlijk gebruikt worden door het Stella Maris College.

Thema 2: Passend Onderwijs en Jeugdhulp.

Samen met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de overige Zuid-Limburgse gemeenten zijn 3 speerpunten benoemd met betrekking tot de samenwerking in het kader van zorg en ondersteuning op school. De speerpunten zijn gerangschikt naar urgentie.

1. Gezamenlijke toegang tot extra onderwijs-ondersteuning en (jeugd)hulp.
Een gezamenlijke toegang tot onderwijs-ondersteuning en (jeugd)hulp is de enige manier om het principe van één gezin – één plan – één regisseur te realiseren. Een gezamenlijke toegang is efficiënter en kan helpen bij het snel op- en afschalen van de noodzakelijke hulp. Ook kan er een regisseur aangewezen worden.
2. Onderwijs-zorgarrangementen.
Er is een beperkte groep kwetsbare kinderen met complexe onderwijs-zorgvragen, die het niet redden zonder een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg. Veel scholen voor speciaal en voortgezet onderwijs hebben in het verleden met zorgpartners Onderwijs-zorgarrangementen ontwikkeld. Ook binnen het regulier onderwijs is dit gebeurd. Een Onderwijs-zorgarrangement is een integraal programma voor specifieke (groepen) leerlingen. Het is een aanbod waarin onderwijs en zorgpartner(s) op uitvoeringsniveau samenwerken op basis van één kind, één gezin, één plan. Er is sprake van aanvullende inzet van zorg om onderwijsdeelname mogelijk te maken, met als uitgangspunt de ondersteuningsbehoefte van de doelgroep. De expertise van beide sectoren wordt in samenhang aangeboden en versterkt elkaar.
3. Preventie en bewustwording.
Preventie en bewustwording zijn essentieel voor het verlenen van gepaste zorg. Vroegtijdig signaleren en ondersteuning van ouders, kinderen en mede opvoeders, werken preventief en kunnen escalatie van problemen en zelfs mogelijke schooluitval voorkomen. Ook bewustwording van de rollen en mogelijkheden van de verschillende actoren (ouders, kinderen en mede-opvoeders) zijn belangrijk voor tijdige en gepaste zorg ("wat kan ik zelf doen?").

Thema 3: Voorschoolse Educatie.

De harmonisatie tussen peuterspeelzaalwerk en kinderopvang is gerealiseerd, zodat we klaar zijn voor de laatste wetswijzigingen. De nieuwe bekostigingssystematiek wordt vanaf 1 januari 2018 geïntroduceerd. Momenteel zijn we bezig met de evaluaties, waarin de laatste ontwikkelingen worden meegenomen.

Thema 4: Leerplicht.

Verlenging Voortijdig School Verlaten-periode.

De aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV) in de afgelopen drie convenantperiodes is succesvol gebleken. De minister heeft aangegeven de succesvolle elementen van deze aanpak ook na afloop van de convenantperiode voort te willen zetten. Om dit mogelijk te maken, is het huidige VSV-instrumentarium met één jaar verlengd, zodat de nodige aanpassingen in wet- en regelgeving kunnen worden doorgevoerd. Omdat het om een verlengingsjaar gaat, wordt de samenwerking voortgezet met dezelfde convenantpartners (scholen voor voortgezet onderwijs, mbo-instellingen en gemeenten). Om het verlengingsjaar mogelijk te maken zijn enkele aanpassingen in de regelgeving aangebracht. De aanpak van voortijdig schoolverlaten blijft in het verlengingsjaar grotendeels hetzelfde als in de voorgaande jaren. De voorbereidingen voor het inrichten van de nieuwe convenantperiode zijn al gestart.

Voortijdig schoolverlaten, kwetsbare jongeren en aanpak Jeugdwerkloosheid.

De belangrijkste nieuwe opdracht van de minister voor de nieuwe convenantperiode wordt de begeleiding van kwetsbare jongeren. Kwetsbaar in die zin dat zij een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. In de afgelopen jaren lag het accent op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten bij jongeren, die in potentie een startkwalificatie kunnen halen, maar die dat niet kunnen omdat zij overbelast zijn (vaak in hun privésfeer) en extra zorg nodig hebben of omdat zij verkeerde schoolkeuzes maken. Steeds meer zal Passend Onderwijs hier moeten zorgen voor maatwerk-trajecten (kort of langdurend) binnen de niveaus van zorg op de scholen. Met het afschaffen van de Wajong en WSW gaat echter een groep leerlingen het Voortgezet Speciaal Onderwijs, het Praktijkonderwijs, het VMBO-basisberoeps/LWOO, of de Entreeopleiding MBO1 zonder startkwalificatie verlaten. Maar deze leerlingen moeten wel in het kader van het Sociaal Akkoord naar maatschappelijk verantwoorde ondernemers en dus naar werk worden toegeleid. Aangezien deze opleidingstrajecten met het nodige onderwijsmaatwerk, aanvullende zorg en gemeentelijk instrumentarium moeten plaatsvinden, raken de wet Passend Onderwijs, de Jeugdwet en de Participatiewet zich heel nadrukkelijk op dit vlak.

In de onderstaande tabel zijn alle in 2017 te realiseren prestaties door de gemeente nog eens samengevat.

Thema/activiteit	Te leveren prestaties 2017
Huisvesting Onderwijs	Werken conform nieuw opgesteld Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs.
Passend Onderwijs- Jeugdhulp	Afspraken maken met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs m.b.t.: 1. Gezamenlijke toegang tot extra onderwijs-ondersteuning en (jeugd)hulp; 2. Onderwijs-zorgarrangementen; 3. Preventie en bewustwording.
Voorschoolse Educatie	Evalueren van de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang. Ontwikkelingen onderwijsachterstanden budget volgen en maatregelen implementeren.
Leerplicht	Voorbereiden en inrichten nieuwe convenantperiode voortijdig schoolverlaten. Invulling geven aan de begeleiding van kwetsbare jongeren.

Wat mag het kosten?

Bij elke thema is, voor zover van toepassing, ingegaan op de benodigde middelen en de bekostiging ervan.

Verbonden partijen.

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
4	17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2014	0	5	DUO
4	18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2014	34	60	DUO
4	19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2012	3,2 %	3,2 %	DUO

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

Programma Onderwijs Lasten taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
4.1	Openbaar basisonderwijs	119.205	128.371	96.550	99.333	102.222	105.222
4.2	Onderwijshuisvesting	2.691.057	1.370.630	1.152.033	1.108.261	947.839	930.677
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	584.510	571.610	540.832	558.398	569.009	579.973
Totaal lasten		3.394.772	2.070.611	1.789.415	1.765.992	1.619.070	1.615.872

Programma Onderwijs Baten taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
4.1	Openbaar basisonderwijs						
4.2	Onderwijshuisvesting	-4.439	-4.382	-4.382	-4.382	-4.382	-4.382
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-56.688	-94.732	-48.450	-48.405	-48.360	-48.360
Totaal baten		-61.127	-99.114	-52.832	-52.787	-52.742	-52.742

Programma Onderwijs Saldo taakvelden		Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
4.1	Openbaar basisonderwijs	119.205	128.371	96.550	99.333	102.222	105.222
4.2	Onderwijshuisvesting	2.686.618	1.366.248	1.147.651	1.103.879	943.457	926.295
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	527.822	476.878	492.382	509.993	520.649	531.613
Totaal saldo		3.333.645	1.971.497	1.736.583	1.713.205	1.566.328	1.563.130

§ 1.5 Programma Sport, cultuur en recreatie.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. R. Meijers Dhr. J.M.M. Vermeer
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op de culturele, sportieve en recreatieve doelstellingen van de gemeente Valkenburg aan de Geul. De kern waarop de activiteiten zijn gebaseerd is de toekomstvisie 2030 en het coalitieakkoord 2014-2018. Voor dit programma zijn de relevante onderdelen uit deze beleidsvoornemens uitgewerkt in projecten. De focus ligt op het voorwaardenscheppend beleid ten aanzien van culturele- en sportaccommodaties. Tevens richt dit programma zich op activiteiten, die betrekking hebben op monumentenzorg, archeologie, mergelgroeven/mergelwanden, groen, natuur en landschap.

Wat willen we bereiken?

Met dit programma willen wij realiseren dat de gemeente Valkenburg aan de Geul een klimaat stimuleert voor een leefbare samenleving, samen met enkele andere programma's uit deze begroting. Dat doet de gemeente natuurlijk niet alleen. Belangrijke voorwaarden daarvoor zijn gezonde verenigingen en gezonde accommodaties in onze gemeente. Daarom zal voorwaardenscheppend beleid worden toegepast, dat zich ook richt op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en verenigingen. Op het vlak van monumenten willen wij beleid ontwikkelen waardoor het geheel van de monumenten mede een beeldbepalende drager wordt van de stedelijke verblijfsruimte en daardoor van de toeristische voorraad. Verder willen wij inspelen op de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het bibliotheekwerk en in dat kader zullen wij een aansluiting realiseren op Bibliotheek.nl, zodat de gebruikers toegang krijgen tot een landelijke digitale openbare bibliotheek.

Maatschappelijke effecten.

- Een gezond verenigingsleven;
- Goede sportcomplexen die voldoen aan de wensen van de (toekomstige) gebruikers en de normen van het NOC&NSF;
- Goed onderhouden monumenten met een gebruiksfunctie;
- Versterken en beleefbaar maken van de historische identiteit;
- Veilige en goed onderhouden mergelgroeven en mergelwanden;
- Voor wandelaars en fietsers een goede wandel- en fietsverbinding tussen de stadskernen Maastricht en Valkenburg;
- Inwoners en instellingen van de gemeente gebruiken de bibliotheekdiensten "nieuwe stijl".

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om deze beoogde maatschappelijke effecten te kunnen realiseren is een aantal thema's benoemd. De verwachting is dat deze gezamenlijk de ambities van dit programma zouden kunnen realiseren.

- Thema 1: Subsidiebeleid;
- Thema 2: Gesubsidieerde cultuurinstellingen;
- Thema 3: Monumentenzorg en archeologie;
- Thema 4: Mergelgroeven en mergelwanden;
- Thema 5: Buitengoed Geul & Maas - Routenetwerk Maastricht-Valkenburg;
- Thema 6: Een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening.

Thema 1: Subsidiebeleid.

De raad heeft in 2016 een nieuw subsidiebeleid vastgesteld. Dit is gebaseerd op de zogenaamde objectieve trechter. Subsidieaanvragen van verenigingen worden voor het bepalen van de subsidie voor 2017 voor het eerst langs deze objectieve trechter gelegd.

Thema 2: Gesubsidieerde cultuurinstellingen.

Openluchttheater.

Het openluchttheater in Valkenburg bestond in 2016 100 jaar. Stichting Openluchttheater Valkenburg, die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het theater, heeft de ambitie dit jubileumjaar te beschouwen als een start voor een verdere groei op het gebied van de programmering en de infrastructuur van het theater. Onderdeel van deze infrastructuur is de overkapping van het podium en de uitbreiding van de theatergrot. De overkapping is in 2016 gerealiseerd. De stichting heeft de uitbreiding van de theatergrot gepland voor eind 2016/begin 2017. De gemeente en de Provincie hebben voor deze projecten subsidie verleend.

Museum Land van Valkenburg.

In 2016 heeft de raad besloten om het Museum Land van Valkenburg wederom te subsidiëren voor de periode 2017-2022. Daarnaast is een bedrag van € 30.000,- beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het nieuwe museum. Stichting Museum Land van Valkenburg heeft aangegeven dat de hele herinrichting ultimo 2017 zal zijn gerealiseerd, met inbegrip van de hiervoor binnen te halen subsidies van derden.

Thema 3: Monumentenzorg en archeologie.

Op 1 januari 2012 is een wetwijziging met betrekking tot de Wet Ruimtelijke Ordening in werking getreden. Deze wetwijziging ziet erop toe dat gemeenten in het bestemmingsplan rekening moeten houden met gebouwde monumenten en landschappen. De raad heeft daarop ingespeeld met het verzoek om voor de gemeente een monumentenbeleid op te stellen. Daardoor verankert onze gemeente het monumentenbeleid zowel in een beleidsnotitie als in het bestemmingsplan. In 2013 is een inventarisatie opgesteld en is nagegaan hoe omliggende gemeenten met deze materie omgaan. In de loop van 2016 zal de eerste fase, een inventarisatie, beschrijving en waardering van het Valkenburgs erfgoed, deels gestalte krijgen. Hierbij zijn de lokale heemkundekringen en historici betrokken. Onder hen is een enquête uitgezet en hen zal gevraagd worden de beschikbare informatie aan te vullen. In 2017 zal, op basis van de resultaten van fase 1, een voorstel gedaan worden voor verdere uitwerking en een keuze gemaakt worden voor een passende beleidsvorm, die vervolgens wordt uitgewerkt.

In het kader van de agenda Valkenburg wordt gestreefd naar het versterken van de historische identiteit van onze gemeente door het beter herkenbaar en beleefbaar maken van de resten van de middeleeuwse vestingwerken. In 2012 is de openbare ruimte van het historische centrum heringericht. In 2013 zijn de ontwerpen voor de reconstructie van de Geulpoort en de Grendelpoort uitgewerkt en in 2014/2015 is de reconstructie van de Grendelpoort en de herbouw van de Geulpoort gerealiseerd. Tevens is het Halderpark opnieuw ingericht en zal in 2016/2017 de stadsmuur in het Halderpark gerestaureerd worden. De provincie heeft onlangs nieuw subsidiebeleid vastgesteld voor de restauratie en herbestemming van monumenten. Onze gemeente gaat daarop intekenen met alleen die monumenten, waarvoor de gemeente de cofinanciering kan garanderen.

Thema 4: Mergelgroeven en mergelwanden.

De inventariserende stabiliteitsonderzoeken in de Sibber- en Gemeentegroeven hebben op basis van de daaruit voortvloeiende aanbevelingen geleid tot het gefaseerd uitvoeren van gedetailleerde onderzoeken, verstevigingswerkzaamheden, het aanbrengen van meetinstrumenten en het opstellen van een beheersplan. Deze werkzaamheden zullen in 2017/2018 worden afgerond.

Voor de mergelwanden, die in eigendom van de gemeente zijn, is een vergelijkbaar inventariserend stabiliteitsonderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan heeft de Bosgroep een Plan van Aanpak gemaakt. Fase 1 is in 2014 gestart en wordt in 2017 afgerond. Dit project wordt gesubsidieerd door de Provincie.

Thema 5: Buitengoed Geul & Maas - Routen netwerk Maastricht-Valkenburg.

In 2015 is het routen netwerk voor wandelaars en fietsers gerealiseerd met de aanleg van nieuwe wandel- en fietspaden. In 2016 wordt in samenwerking met diverse partners in het gebied verder gewerkt aan de afronding van het routen netwerk door het plaatsen van een brug, terreinmeubilair, bebording en dergelijke.

Thema 6: Een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening.

De gemeenten, het bestuur en directie van stichting Heuvellandbibliotheken zullen zich blijven inzetten voor een meerjarenbeleidsplan, dat door alle partijen gedragen wordt, waarbinnen een heldere visie op het bibliotheekwerk verwoord wordt, die recht doet aan de volgende wettelijke taken van de bibliotheekvoorziening:

- a. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- b. het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- c. het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- d. het organiseren van ontmoeting en debat;
- e. het laten kennis maken met kunst en cultuur.

De mogelijkheden voor een uitgebreidere en intensievere samenwerking met diverse Heuvelland gemeenten worden bekeken. Wellicht wordt het huidige samenwerkingsverband uitgebreid.

De bezuinigingstaakstelling, die in de begroting is opgenomen van respectievelijk € 25.000,- in 2016 oplopend tot € 50.000,- vanaf het planjaar 2017, wordt in overleg met het bestuur doorgevoerd.

In de onderstaande tabel zijn alle door de gemeente in 2017 te realiseren prestaties nog eens samengevat.

Thema/activiteit	Te leveren prestaties 2017
Subsidiebeleid	Het implementeren van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid.
Gesubsidieerde cultuurinstellingen	De uitbreiding van de theatergrot in het Openluchttheater. De herinrichting van het Museum Land van Valkenburg.
Monumentenzorg en archeologie	Voorstel voor de uitwerking van een passende beleidsvorm monumentenzorg en archeologie. Opleveren van een gerestaureerde stadsmuur in het Halderpark.
Mergelgroeven en mergelwanden	Uitvoeren fase 1 Mergelwanden.
Buitengoed Geul & Maas - Routen netwerk Maastricht-Valkenburg	Oplevering routen netwerk van wandel- en fietspaden. Routen netwerk verder ontwikkelen met eenduidige bewegwijzering en straatmeubilair.
Een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening	Uitvoeren wet stelsel Bibliotheekvoorzieningen. De bezuinigingstaakstelling invullen. Lokale keuzes maken voor bibliotheekbeleid.

Wat mag het kosten?

Bij elk thema is, indien van toepassing, ingegaan op de benodigde middelen en de bekostiging ervan.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partij draagt bij aan de uitvoering van dit programma:

- Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Voor nadere informatie over deze BV, waarin de gemeente voor 100% participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
5	20	Niet-sporters	% aantal inwoners	2014	52,1	49,9	RIVM - Zorgatlas

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	Programma Sport, cultuur en recreatie <i>Lasten taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
5.1	Sportbeleid en activering	100.805	95.622	81.883	76.441	76.441	76.441
5.2	Sportaccommodaties	2.331.754	2.378.757	2.559.338	2.135.039	2.126.184	2.163.991
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	257.354	269.035	277.403	253.141	254.763	256.441
5.4	Musea	68.790	189.791	90.909	157.496	107.555	106.486
5.5	Cultureel erfgoed	262.004	961.377	352.709	367.413	354.411	368.388
5.6	Media	295.585	420.700	279.042	282.665	286.660	301.952
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.491.567	2.560.504	2.253.549	2.264.148	2.271.723	2.285.821
	Totaal lasten	6.807.859	6.875.786	5.894.833	5.536.343	5.477.737	5.559.520

	Programma Sport, cultuur en recreatie <i>Baten taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
5.1	Sportbeleid en activering						
5.2	Sportaccommodaties	-210.906	-221.131	-597.738	-143.225	-143.331	-143.438
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	-7.500	-7.500	-7.500			
5.4	Musea	-43.367	-33.198	-33.198	-33.198	-33.198	-33.198
5.5	Cultureel erfgoed	-85.193	-109.648	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000
5.6	Media						
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.090.949	-1.099.019	-1.079.811	-1.090.267	-1.100.880	-1.109.874
	Totaal baten	-1.437.915	-1.470.496	-1.817.247	-1.365.690	-1.376.409	-1.385.510

	Programma Sport, cultuur en recreatie <i>Saldo taakvelden</i>	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
5.1	Sportbeleid en activering	100.805	95.622	81.883	76.441	76.441	76.441
5.2	Sportaccommodaties	2.120.848	2.157.626	1.961.600	1.991.814	1.982.853	2.020.553
5.3	Cultuur- presentatie, -productie en -participatie	249.854	261.535	269.903	253.141	254.763	256.441
5.4	Musea	25.423	156.593	57.711	124.298	74.357	73.288
5.5	Cultureel erfgoed	176.811	851.729	253.709	268.413	255.411	269.388
5.6	Media	295.585	420.700	279.042	282.665	286.660	301.952
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.400.618	1.461.485	1.173.738	1.173.881	1.170.843	1.175.947
	Totaal saldo	5.369.944	5.405.290	4.077.586	4.170.653	4.101.328	4.174.010

§ 1.6 Programma Sociaal domein.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. H.M.L. Dauven
	:	Dhr. drs. R. Meijers
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma worden de activiteiten gepresenteerd, die zijn gericht op de sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening van onze gemeente. Onze gemeente richt zich vooral op de zelfredzaamheid en participatie van burgers, op versterking van informele netwerken en een betere afstemming van maatschappelijke organisaties op behoeftes en vragen van burgers. Ook streven we naar versterking van samenhang tussen welzijn, wonen en zorg. Uitgangspunt daarbij is het stimuleren en versterken van het zelforganiserend vermogen van burgers.

Dit valt naadloos samen met de inhoud van het coalitieakkoord 2014-2018, waarin het accent ligt op buurtkracht en menskracht. Tevens laten wij ons leiden door de vastgestelde kadernota "Meedoen in Valkenburg aan de Geul: een andere kijk op participatie van burgers", met daarin het centrale gedachtegoed over zelfsturing. In die kadernota nemen de gemeenschappen vanuit het gedachtegoed van zelfsturing in het proces van gemeenschapsontwikkeling een dominante plaats in. Dit betekent dat in de benadering van de gemeenschappen en de aanpak van vraagstukken er primair sterk wordt geacteerd vanuit de eigen kwaliteiten en capaciteiten die in de samenleving verscholen liggen.

Daar waar burgers zich (tijdelijk) niet meer zelf kunnen redden, moeten voorzieningen vanuit de gemeente ingezet kunnen worden. Dat moet snel en efficiënt gebeuren, zonder grote administratieve (langdurige) procedures. Deze voorzieningen hebben betrekking op zelfredzaamheid ten aanzien van jeugd, werk, inkomen en zorg.

De 3 decentralisaties (3D's) in het sociale domein.

Per 1 januari 2015 zijn grote veranderingen doorgevoerd binnen het sociale domein. De lokale overheden zijn vanaf die datum onder andere verantwoordelijk voor de jeugdzorg (Jeugdwet). Verder zijn via de nieuwe WMO 2015 taken vanuit de AWBZ naar de gemeenten overgeheveld, waarbij nog meer de nadruk is komen te liggen op maatwerk en op het zorgvuldige tweezijdige proces om maatwerkoplossingen voor en samen met onze burgers te bereiken. En in de nieuwe Participatiewet tenslotte zijn drie regelingen aan de onderkant van de arbeidsmarkt gebundeld, te weten de Wet Sociale Werkvoorziening, de Wajong voor tijdelijk en deels arbeidsongeschikten en de Wet Werk en Bijstand. Voor al die taken krijgen gemeenten minder geld. Die bezuinigingen verhogen dus de urgentie om de dienstverlening in het sociaal domein opnieuw vorm te geven en te laten aansluiten bij de transformatie van de samenleving, die al eerder is gestart.

Onze gemeente heeft de uitvoering van de 3 wetten vanaf 1 januari 2016 bij de gemeente Maastricht ondergebracht. Via DienstVerlenings Overeenkomsten (DVO's) wordt de dienstverlening van de gemeente Maastricht richting onze burgers gevolgd. Uiteraard heeft de raad de zeggenschap over het beleid. Onze gemeente blijft zelf verantwoordelijk voor het beleid en het vastleggen daarvan in verordeningen. Natuurlijk doen wij dat in afstemming met de regio Maastricht-Heuvelland.

Gemeenten hebben in 2014 beleidskaders en/of - plannen vastgesteld voor de afzonderlijke wetten c.q. decentralisaties. Deze hadden betrekking op het transitiejaar 2015 - waarin continuïteit van zorg en ondersteuning voorop stond - en schetsen ook beelden voor de periode daarna. Afsproken is dat 2015 gebruikt zou worden om - via brede participatie - de toekomstvisie op de 3D's vorm te geven. De zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland zijn opnieuw samen opgetrokken in dit traject om te komen tot een zogenaamde Toekomstagenda 2022. Deze toekomstagenda is in 2016 vastgesteld.

De rode draad van de Toekomstagenda is:

- we zetten de mens centraal;
- we werken vanuit de leefwereld van onze inwoners en niet vanuit de wetten, regels en procedures.

Dit betekent dat we bij de uitwerking van beleid en de ontwikkeling van de uitvoering luisteren naar ervaringsdeskundigen. En dat we gezinnen/huishoudens eigenaar laten zijn van hun eigen integrale ontwikkelingsplan. En ook dat we de samenleving meer ruimte geven om initiatieven te ontplooiën. Onze beleidsmonitor 3D gaat inzicht bieden in de effectiviteit van de ondersteuning en dus in de daadwerkelijke groei in zelfredzaamheid en participatie van mensen. Wij koersen hierbij op “meer met minder”, meer zelfredzaamheid en meer participatie binnen het beschikbare budget.

Doelen.

De Toekomstagenda 2022 is gebaseerd op vier doelen:

- Versterken van de individuele eigen kracht in de samenleving;
- Versterken van de collectieve eigen kracht in de samenleving;
- De burger en zijn directe omgeving staan centraal, niet het systeem;
- We blijven mensen ondersteunen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben.

Het Actieplan.

De concrete uitwerking van hetgeen bepaald is in de Toekomstagenda, is opgenomen in een Actieplan.

Wat willen we bereiken?

- Goede uitvoering en doorontwikkeling van de 3 Decentralisaties;
- Het uitvoeren van de projecten binnen het Actieplan Toekomstagenda 2022;
- Versterken van de sociale cohesie in de kernen, door actief burgerschap de samenleving duurzaam krijgen;
- Gemeenschappen ontwikkelen zich als entiteiten met een duidelijke koers op basis van de op te stellen dorpsontwikkelingsvisies en versterken hun positie ten opzichte van overheid en maatschappelijke organisaties, waardoor de identiteit en de eigen weerbaarheid van de gemeenschap wordt vergroot;
- Kernen leveren feed back op zaken die onder verantwoordelijkheid van overheid en maatschappelijke organisaties vallen;
- De Wsw meer in en onder regie van de gemeenten uitvoeren. Wsw-werknemers dicht bij huis hun werkzaamheden laten uitvoeren en meer inzetten op het aanbieden van werk dat passend is voor de individuele Wsw-werknemer;
- Werkgevers in de regio Heuvelland worden vanuit een centraal regionaal servicepunt bediend voor het vervullen van vacatures;
- Bevorderen participatie, het voorkomen van sociaal isolement en het voorkomen dat mensen in de problemen raken wanneer zij als gevolg van bijzondere omstandigheden noodzakelijke extra uitgaven moeten doen die niet betaald kunnen worden uit het reguliere inkomen en/of vermogen.

Maatschappelijke effecten.

- Burgers nemen hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het vergroten van de leefbaarheid in hun kern;
- Kernen zijn beter in staat om een eigen rol te nemen bij maatschappelijke vraagstukken;
- Door de invoering van het Werkgevers Servicepunt zullen meer mensen naar werk toegeleid kunnen worden;
- Mensen maken gebruik van de voorzieningen op het gebied van armoedebeleid;

- Inwoners maken gebruik van de gemeentelijke toegang en gemeentelijke regie op de 3 decentralisaties;
- Voor de jeugd en ouders in Valkenburg aan de Geul zijn goede ondersteunde netwerken beschikbaar en wordt integrale hulp geboden vanuit de gedachte één gezin, één plan, één regisseur. Uitgangspunt is dat de zorg zo kort en zo dicht mogelijk bij huis wordt georganiseerd.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen realiseren is een aantal thema's benoemd. De verwachting is dat deze gezamenlijk de ambities van dit programma kunnen realiseren.

Thema 1: Zelfsturing en Leefbaarheid in de kernen;
 Thema 2: Participatiewet;
 Thema 3: De Wet sociale werkvoorziening;
 Thema 4: Regionaal Werkbedrijf en Werkgeversservicepunt;
 Thema 5: Armoede- en schuldenbeleid;
 Thema 6: Jeugdwet;
 Thema 7: WMO;
 Thema 8: Doelgroepenvervoer.

Thema 1: Zelfsturing en Leefbaarheid in de kernen.

Externe ontwikkelingen.

De gemeente Valkenburg a/d Geul heeft een Burgerkracht Stimuleringsfonds in het leven geroepen. Het Burgerkracht Stimuleringsfonds is niet alleen bedoeld voor activiteiten in het fysieke domein, maar ook voor activiteiten in het sociale en economische domein. De activiteiten kunnen kleine initiatieven of projecten betreffen, maar kunnen ook betrekking hebben op uitgebreidere initiatieven. De inzet en ondersteuning van het Burgerkracht Stimuleringsfonds zal daarom kunnen verschillen per aanvraag en gaat uit van maatwerk. De diversiteit in initiatieven is groeiende. Zo zien we nu steeds meer initiatieven met vernieuwende elementen op het gebied van veiligheid in de straat of buurt door middel van 'WhatsApp-buurtpreventie'. Ook komt steeds meer de vraag op naar het gebruik maken van Burgerkracht bij evenementen. Ook hier zullen de mogelijkheden worden verkend.

De ondersteuning van het Stimuleringsfonds is afhankelijk van de fase waarin een initiatief verkeert:

- Kleinere initiatieven/projecten zijn overzichtelijker en komen in het algemeen sneller in de uitvoering, hetgeen een bijdrage in de out of pocket kosten kan opleveren;
- Grotere initiatieven/projecten doorlopen verschillende fasen (bijv. uitwerken, haalbaarheid/randvoorwaarden, investeerders/dekking, overeenstemming), vóórdat de daadwerkelijke realisatie aan de orde is; bij elk van die faseovergangen is er een go/no go moment. Voor die voorbereidende fasen zou een beroep op het stimuleringsfonds gedaan moeten kunnen worden.

Een gemeentelijke bijdrage in de daadwerkelijke realisatie zal moeten komen uit reguliere middelen dan wel uit specifieke middelen. Hierover is bij de behandeling van de Kadernota 2016 besloten dat er in de reguliere programma's uit de begroting ruimte moet zijn om projecten die door of met behulp van kernoverleggen en/of burgerkracht tot stand komen, te voorzien van cofinanciering vanuit het reguliere beleid. In 2016 is eenmalig een bedrag van € 100.000,- beschikbaar gesteld uit de algemene middelen. Het verstrekken van cofinanciering zal binnen een aantal nog nader uit te werken kaders voor de fysieke, sociale en groene leefbaarheid dienen plaats te vinden. Daarbij wordt gedacht aan inhoudelijke afwegingscriteria, zoals het voorkomen van onevenredige verdeling van de gelden over de kernen, het passen in een lange termijn visie en een uitvoeringskader in de vorm van bijvoorbeeld een Dorpsontwikkelingsplan (DOP), het stimuleren van het leereffect tussen de kernen en reëel uitzicht op haalbaarheid en concrete uitvoering van het project.

Procedureel zal met de Klankbordgroep Burgerkracht, maar ook met de voorzitters van de kernoverleggen, overleg moeten zijn gevoerd voordat tot cofinanciering wordt overgegaan. In ieder geval zal het project breed aantoonbaar draagvlak dienen te hebben in het betreffende gebied. In de voorbereiding en uitvoering van die projecten wordt immers steeds meer een beroep gedaan op cofinanciering uit verschillende bronnen, waarbij bijdragen van private partijen steeds belangrijker worden. Dat kunnen zowel financiële bijdragen zijn als bijdragen in natura. Daarnaast kunnen private bijdragen van derde partijen geworven worden (crowdfunding, donaties, adoptie e.d.).

De verhouding in financiering van dergelijke projecten wordt steeds vaker een aandeel van 20% cofinanciering door gemeenten, 40% cofinanciering door private partijen en 40% door provincie, EU-fondsen of andere vormen van cofinanciering. Zie bijvoorbeeld de nieuwe LEADER-regeling.

Voor de volgende nu bekende Burgerkracht-projecten wordt cofinanciering uit de reguliere beleidsprogramma's gevraagd:

1. Dorpsrandontwikkeling Natuur- en Recreatieplan Vilt;
2. Dorpswijingaard Houthem St. Gerlach;
3. Pleinen Schin op Geul;
4. Kalkovens, Barakkenberg en uitkijktoren Berg en Terblijt;
5. Fruitboomgaard Sibbe.

In het verlengde hiervan worden nog projecten verwacht als:

- Mariakapel Vilt;
- Uitkijkpunt Meertensgroeve.

Voor deze projecten geldt dat zij voor het merendeel tot stand zijn gekomen door het op gang brengen van het proces van zelfsturing en burgerkracht, waarbij het initiatief is genomen door kernoverleggen. Daar waar een Dorpsontwikkelingsplan is gemaakt (Houthem, Vilt, Schin op Geul) vloeien de projecten daaruit voort en zijn ze ingebed in een grotere visie. Daar waar (nog) geen dorpsvisie is gemaakt (bijvoorbeeld Berg en Terblijt, Sibbe-IJzeren) zorgt Bureau Burgerkracht voor aanhaking op de reguliere beleidsprogramma's van provincie en/of gemeente.

De externe communicatie bestaat in 2017 uit de bekende activiteiten, onder andere uit het periodiek verspreiden van een nieuwsbrief, het houden van presentaties ten behoeve van kernoverleggen en sleutelfiguren, het afleggen van werkbezoeken door het college en regionaal bestuurlijk overleg.

Interne ontwikkelingen.

Met de oprichting van Bureau Burgerkracht per februari 2015 wordt voorzien in een centraal aanspreekpunt voor burgerkracht in de gemeente. Dit bureau wordt aangestuurd vanuit de directie. De hoofdstructuur voor de interne procescoördinatie wordt voor 2017 geconsolideerd en organisatorisch verder verfijnd en uitgelijnd door het inregelen van het Concern Management Team en Coördinatieoverleg, maar ook door implementatie in teamplannen en individuele prestatieafspraken. In combinatie met de bedrijfsvoeringsstrategie van het integraal (projectmatig) werken dient er aandacht te zijn voor specifieke competentieontwikkeling, vaardigheden en rolbewustheid van medewerkers. Met de al in gang gezette pilotprojecten Belevend Buitengebied, sociale kaart en integrale veiligheidswijkschouw zijn hier reeds de eerste resultaten mee behaald en wordt dit in 2017 verder ontwikkeld.

De rol van de Klankbordgroep, bestaande uit de fractievoorzitters, ondersteund door de griffier, verstevigt zijn consulterende en verbindende functie. Er zal twee maal per jaar met de voorzitters van de kernoverleggen worden gesproken over -de voortgang van- de uitvoering van projecten. De Klankbordgroep is tevens klankbord voor het college en/of de portefeuillehouder om de ruimte voor en wijze van het vormgeven van de cofinanciering van Burgerkracht-projecten nader in te vullen en te voorzien van de juiste kaders, die aan de raad zullen worden voorgelegd. De werkgroep Leefbaarheid wordt meer en specifiek betrokken bij en ingezet op kernoverstijgende aangelegenheden of op meer beleidsmatige vraagstukken met een kernoverstijgend karakter om de samenhang tussen de kernen te behouden en te versterken.

Burgerkracht kan in beginsel een bijdrage leveren aan alle thema's uit de begroting en de realisatie van de genoemde projecten en/of resultaten. Ons college en de directie stellen zich ten doel om een thema-overstijgende rol van Burgerkracht te bewaken en te stimuleren door aan de beschreven resultaten de procesvraag te koppelen: hoe worden deze resultaten bereikt en is daar een versterkende rol weggelegd voor burgerkracht?

Tenslotte willen we in 2017 een accent zetten op gebruikmaking van Burgerkracht in het Sociale Domein. In 2016 is onderzoek gedaan naar enerzijds 'good practices' van Burgerkracht in het Sociale Domein, bijvoorbeeld de signaleringsgroep in de kern Houthem St. Gerlach. Anderzijds is onderzocht welke behoefte er is en welke randvoorwaarden noodzakelijk zijn bij inwoners van andere kernen (m.n. Schin op Geul en Vilt) om projecten in het Sociale Domein te gaan ontwikkelen.

Uit het onderzoek is namelijk gebleken dat er wel degelijk behoefte bestaat om projecten in het Sociale Domein (verder) te ontwikkelen. Zo zijn er al initiatieven als "Samen aan tafel" in Schin op Geul of het ontwikkelen van een 'sociale kaart' in Berg. Hierbij moet de gemeente de ruimte durven te geven aan burgers om initiatieven uit te laten werken. Burgers die dergelijke projecten willen starten, moeten bovendien de nodige begeleiding krijgen. Dat kan door middel van het geven van een gerichte cursus en/of training. Uit het onderzoek komen de volgende aanbevelingen naar voren:

- faciliteer kennisoverdracht tussen en met burgers, kernen, professionals en gemeente;
- organiseer structureel overleg met andere Heuvelland-gemeenten zodat kennisoverdracht kan plaatsvinden over zelfregie en burgerparticipatie in het sociale domein;
- creëer handvaten en tools voor burgers;
- Bureau Burgerkracht heeft een regisserende en verbindende rol te vervullen om alle levende ideeën en oplossingsrichtingen met elkaar te verbinden en om vanuit het proces en projectmatige kennis en kunde hier het initiatief in te nemen.

In deze begroting is incidenteel projectgeld opgenomen voor innovatieve projecten in het sociale domein. Dit zal in 2017 ingevuld worden (zie ook thema 7 WMO).

Thema's 2 tot en met 7.

De volgende thema's zijn allemaal thema's, die betrekking hebben op de 3 decentralisaties in het sociale domein. Al deze thema's worden vanuit één regionale organisatie op het niveau van Maastricht-Heuvelland opgepakt en aangestuurd (en dus ook in hun samenhang bezien). In 2013 is daartoe een projectorganisatie ingericht die integraal de implementatie van de 3 decentralisaties aanstuurt. Deze projectorganisatie is in 2016 omgezet in een samenwerkingsstructuur. Vanuit deze samenwerkingsstructuur wordt de toekomstagenda conform het actieplan uitgevoerd.

Thema 2: Participatiewet.

Met ingang van 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Doelstelling van de Participatiewet is om zoveel mogelijk burgers te laten participeren op de arbeidsmarkt (bij voorkeur) in een reguliere baan. De gedachte hierachter is dat werk de beste sociale zekerheid is. Wie kan werken, moet dat ook doen. Werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. Werk maakt niet alleen mensen zelf, maar de samenleving als geheel weerbaar. Bovendien is er een dringende financiële noodzaak. De regering moet fors ombuigen om de gevolgen van de crisis op te vangen. Die noodzaak is des te groter nu steeds minder mensen het geld opbrengen om de sociale zekerheid ook voor toekomstige generaties betaalbaar te houden. Alleen als iedereen die kan ook daadwerkelijk meedoet, blijft er draagvlak voor de sociale zekerheid in de samenleving en blijft de betaalbaarheid op lange termijn verzekerd. De rol van de gemeente verandert in dit kader van een meer zorgende rol naar een meer faciliterende en ondersteunende rol, waarbij burgers worden aangesproken op eigen kracht en verantwoordelijkheid. Het leveren van maatwerk door de gemeente is hierbij van wezenlijk belang. Deze ontwikkeling - van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving - heeft overigens geen exacte begin- en einddatum. Het gaat hier om een langer lopend proces dat wordt gekenmerkt door ervaren, verbeteren en innoveren, om zo de juiste route te vinden.

De gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland hebben besloten de beleidsvoorbereiding en de in- en uitvoering van de Participatiewet gezamenlijk ter hand te nemen. In 2014 is er bewust voor gekozen om het Beleidsplan Participatiewet 2015 voor één jaar vast te stellen. Het jaar 2015 is gebruikt als overgangsjaar om het vastgestelde beleid te ervaren, te verbeteren en te innoveren. Op basis van deze EVI-aanpak is c.q. wordt beleid geformuleerd voor de jaren 2016 en volgende.

Thema 3: De Wet sociale werkvoorziening.

Een belangrijk onderdeel van de Participatiewet is het afsluiten van de instroom in de Wsw per 1 januari 2015. De Wsw-ers die vóór 1 januari 2015 zijn ingestroomd op een Wsw-werkplek behouden hun rechten (dienstverband, salaris en arbeidsvoorwaarden). De Wsw is daarmee onderworpen aan een afbouwproces. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de gevolgen hiervan. Deze verantwoordelijkheid wordt voor de gemeenten Gulpen-Witter, Vaals en Valkenburg aan de Geul vorm gegeven via de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL).

Uittreden gemeenschappelijke regeling WOZL.

De gemeenten Gulpen-Witter, Vaals en Valkenburg aan de Geul overwogen om uit de gemeenschappelijke regeling WOZL te treden. Een van de overwegingen om uit te treden is het gegeven dat deze gemeenten onderdeel zijn van de arbeidsmarktregio Maastricht-Heuvelland en het derhalve wenselijk achten de overige onderdelen van de Participatiewet in principe binnen deze regio uit te voeren. De colleges hebben in het verleden aangegeven te opteren voor een scenario, waarin de drie gemeenten uittreden uit de gemeenschappelijke regeling WOZL, maar waarbij de huidige Wsw-populatie binnen WOZL tewerkgesteld blijft en via natuurlijk verloop afneemt tot 0. Dit betekent dat de genoemde gemeenten zogenaamde buitengemeenten worden en dat er voor de zittende Wsw-ers niets verandert. Zij blijven dus werkzaam binnen WOZL. De drie gemeenten hebben inmiddels een verzoek tot uittreden uit de gemeenschappelijke regeling WOZL neergelegd bij het Algemeen Bestuur WOZL. Het Algemeen Bestuur WOZL heeft dat verzoek in behandeling genomen en onderzoekt onder welke condities uittreden mogelijk is. Ten tijde van de opstelling van deze begroting waren die condities nog niet bekend.

Afschaffen bonus-malusregeling.

Het dagelijks bestuur van WOZL heeft met ingang van het planjaar 2016 besloten om de bonus-malusregeling af te schaffen omdat een meerderheid van de deelnemende gemeenten van oordeel is dat door deze regeling ongewenste verschuivingen optreden in de bijdragen van de deelnemers. Dat besluit heeft voor onze gemeente, die geen voorstander van afschaffing was, aanzienlijke negatieve financiële gevolgen. De bonus-malusregeling pakte voor onze gemeente positief uit omdat wij verhoudingsgewijs veel WOZL-medewerkers hebben overgenomen. Een belangrijk deel van de lagere bijdrage is destijds ingezet voor de groensector. Nu de bonus-malusregeling is komen te vervallen en de bijdrage aan WOZL daardoor weer fors hoger wordt, is in deze begroting een taakstelling opgenomen voor de groensector vanaf 2017. Indien aan deze taakstelling geen (volledige) invulling kan worden gegeven, komen de resterende tekorten ten laste van het sociale domein.

Thema 4: Regionaal Werkbedrijf en Werkgeversservicepunt.

Regionaal Werkbedrijf.

In het Sociaal Akkoord is afgesproken dat sociale partners en gemeenten in elke arbeidsmarktregio een Regionaal Werkbedrijf oprichten. In de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is inmiddels het Regionaal Werkbedrijf vormgegeven: een samenwerking van gemeenten, het UWV en de sociale partners. Het Regionaal Werkbedrijf vormt de verbindende schakel tussen mensen met een arbeidsbeperking en werkgevers, met als belangrijkste opgave het realiseren van de in het Sociaal Akkoord afgesproken 130.000 extra (garantie)banen voor mensen met een arbeidsbeperking in een periode tot 2026. De garantiebanen staan tot en met 2017 met voorrang open voor Wajong-ers, personen op de Wsw-wachlijst en schoolverlaters met een arbeidsbeperking. In de regio Maastricht-Heuvelland speelt Podium24 een actieve rol bij de feitelijke invulling van de garantiebanen.

Werkgeversservicepunt.

De zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland hebben in 2012 besloten om een Werkgeversservicepunt Maastricht-Heuvelland vorm te geven, met name gericht op dienstverlening voor het MKB. In maart 2013 is dit servicepunt opgestart met de lancering van Podium24. Naast de zes gemeenten uit Maastricht-Heuvelland hebben Vebego, MTB, UWV werkbedrijf en ROC Leeuwenborgh zich geconformeerd aan de realisatie van deze opdracht. De opdracht voor Podium24 was, om gedurende een pilot van 18 maanden de haalbaarheid van een regionaal Werkgeversservicepunt in de praktijk te onderzoeken en de bevindingen naar een businessplan te vertalen. Aan het einde van de pilotperiode zijn de bevindingen vastgelegd in een rapportage, die vertaald is naar een businessplan, waarin onder andere geadviseerd wordt over de bestuurlijke verankering van het Werkgeversservicepunt in de toekomst. Teneinde de verdienmodellen alsmede de werkwijze toe te passen, verder te ontwikkelen en te toetsen, werd de pilot verlengd tot 1 januari 2016. Gedurende de verlengde pilotfase is de voortgang nauw gevolgd. Vanaf 2016 hebben de gemeenten uit de regio Maastricht-Heuvelland besloten om Podium24 definitief te positioneren als hét aanspreekpunt voor werkgevers in Maastricht-Heuvelland. Podium24 is verantwoordelijk voor de plaatsing en bemiddeling van burgers naar werk en werkt daarom nauw samen met de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale zaken Maastricht-Heuvelland.

Thema 5: Armoede- en schuldenbeleid.

Armoede- en schuldenbeleid blijven een belangrijk thema binnen het Sociaal Domein. Het wegnemen van armoede- of schuldenproblematiek is immers een belangrijke, zo niet de belangrijkste voorwaarde om überhaupt te kunnen participeren in de samenleving. De ambitie is de aanpak van armoede en schulden een stevige positie te geven binnen de integrale aanpak van de 3 decentralisaties (op het gebied van werk, zorg en jeugd) teneinde de zelfredzaamheid van burgers te versterken. Aan de hand van een armoedeonderzoek- en conferentie wordt thans getracht regiobreed zicht te krijgen op de doelgroep, de problematiek en de effectiviteit van de beschikbare (beleids)instrumenten. Van belang is immers te weten wat voor wie werkt. De resultaten worden vertaald in een regionaal armoedeplan, waarbij oog is voor de overeenkomsten en verschillen tussen de gemeenten uit de regio Maastricht-Heuvelland. Hierbij is de tijdshorizon 2017.

Thema 6: Jeugdwet.

Van onze jongeren tot 18 jaar ontvangt 11,5% een vorm van jeugdhulp. Het landelijke cijfer is aanzienlijk lager, te weten 10,0%. Wij moeten daarom niet alleen inzetten op de inrichting van het nieuwe Jeugdhulpstelsel, maar ook op transformatie van de jeugdhulp. In 2016 zijn de eerste aanzetten gedaan om de nieuwe werkwijze vorm te geven, waarbij jongeren en ouders centraal staan. De verwachting is dat deze nieuwe integrale werkwijze uiteindelijk zal leiden tot een kwalitatieve verbetering in de jeugdhulp, demedicalisering en vermindering van gespecialiseerde hulpverlening. Dat alles zal resulteren in lagere kosten. Zowel op Zuid-Limburg (transformatieagenda) niveau als in Maastricht-Heuvelland (toekomstagenda 2022) zijn in 2016 afspraken gemaakt om te komen tot transformatie binnen de jeugdhulp.

Lokaal worden de volgende transformatiethema's in 2017 aangepakt:

1. Preventie en vroegsignalering.
Het versterken van de inzet van de Jeugdgezondheidszorg ten behoeve van preventie en vroegsignalering.
2. Verbeteren van de toegang.
 - a. Verdieping en verbreding team Jeugd. Verdieping, zodat meer preventieve vrij toegankelijke hulp dichtbij geboden kan worden. Verbreding, door middel van toevoeging van expertise en bevoegdheden, zodat hun takenpakket wordt verbreed.
 - b. Vergroten competenties medewerkers van het team jeugd, gericht op het bevorderen van de eigen kracht bij ouders en jongeren en de inzet van het sociale netwerk.
3. Verbeteren samenwerking met huisartsen.
Vanaf 2016 is er in samenwerking met de huisartsen een pilot Praktijkondersteuner Kind en Jeugd gestart.

Doel van de pilot is om binnen de huisartsenpraktijk meer tijd vrij te maken voor lichte ondersteuning. De Praktijkondersteuner Kind en Jeugd werkt nauw samen met het team Jeugd. Deze pilot wordt in 2017 gecontinueerd.

4. Verbeteren samenwerking met het onderwijs.

Voor een nadere beschrijving hiervan verwijzen wij naar het programma Onderwijs, thema Passend Onderwijs- Jeugdhulp.

Thema 7: WMO.

In de jaren 2015 en 2016 lag de nadruk vooral op continuering van zorg. Vanaf 2017 zetten wij in op innovatie van zorg, ook op lokaal niveau. In het kader van innovaties binnen de WMO willen wij in 2017 de volgende projecten op lokaal niveau gaan uitvoeren:

Pilot "Blauwe Zorg".

Het doel van het project Blauwe zorg is betere zorg te leveren tegen lagere kosten, zodat zorg voor iedereen betaalbaar blijft. Het project is een samenwerkingsverband in Maastricht-Heuvelland met zorgverzekeraar VGZ, Huis voor de Zorg en het Academisch Ziekenhuis Maastricht. Het idee van Blauwe zorg is gebaseerd op twee basisprincipes, namelijk aanpassingen in de organisatie van zorg en gedragsverandering bij zowel zorgaanbieders als patiënten. Bij aanpassing van de organisatie van zorg gaat het onder andere over een betere samenwerking tussen de verschillende zorgverleners bij de zorg voor chronisch zieken. Bijvoorbeeld door de patiënt meer centraal te stellen en zorg op maat aan te bieden. Een ander voorbeeld is dat de medisch specialist, vaker dan nu, samen met de huisarts de patiënt behandelt. Het kan zo zijn dat de behandeling daardoor ook in de huisartsenpraktijk kan plaatsvinden in plaats van in het ziekenhuis. Dit is beter voor de patiënt en drukt de zorgkosten.

Voor wat de gedragsverandering betreft, moeten zorgverleners elkaar durven aan te spreken op hun verantwoordelijkheden. De patiënt moet de juiste zorg op de juiste plaats krijgen. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat zorgaanbieders vanuit één gezamenlijk financieel kader het werk moeten doen. Door die manier van werken zijn ze eerder geneigd om elkaar aan te spreken op efficiënte zorg.

Het project Blauwe Zorg heeft in Maastricht Heuvelland al tot goede resultaten geleid. Bijvoorbeeld dat er minder patiënten worden doorverwezen naar het ziekenhuis. Valkenburg aan de Geul wil in 2017 als pilot het project Blauwe Zorg in samenwerking met de gemeente Maastricht en de provincie toepassen op de zorgketen in onze gemeente.

Zelfsturingsprojecten in het sociale domein.

Al vanaf 2015 zien we dat er vanuit de burgers in de kernen projecten en initiatieven worden opgestart, die verband houden met het sociale domein. Zo is er het signaleringsproject in Houthem ontstaan, waar burgers positief op elkaar letten (het signaleren van problemen), het ontstaan van sociale kaarten, de eettafels waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en de uitbreiding van de huiskamer voor senioren. In 2017 willen wij initiatieven en projecten, die vanuit zelfsturing ontstaan en die nauw verwant zijn met het sociaal domein, een extra impuls geven. Samen met Bureau Burgerkracht en de burgers uit de kernen zullen wij hiervoor een plan van aanpak ontwikkelen.

Thema 8: Doelgroepenvervoer.

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het brede doelgroepenvervoer. Dit vervoer bestaat uit: Wmo-vervoer (Regiotaxi), het leerlingenvervoer en het Wmo-begeleid vervoer (dagbesteding en -opvang, vervoer in het kader van de Jeugdwet) en tenslotte, in beperkte vorm, het WsW-vervoer.

In 2016 is gestart met een nieuwe aanbesteding van het Wmo-vervoer. Dit omdat het contract met de aanbieder Veolia op 10 december 2016 afloopt. Dit contract was onderdeel van de provinciale concessieovereenkomst voor het openbaar vervoer (OV). De provincie Limburg besteedt alleen nog het OV aan zonder Regiotaxi.

Om een kwalitatief hoogstaande vervoersvoorziening te blijven bieden, is een flexibele en toekomstbestendige organisatie van het doelgroepenvervoer nodig die de gemeenten direct kunnen aansturen. Ontschotting, bundeling van vervoerscapaciteit en een gezamenlijke uitvoering van vervoer levert bovendien op termijn een effectiever en efficiënter vervoerssysteem op. Door samenwerking zijn synergievoordelen te behalen en kunnen de systeemkenmerken van vervoer (de kenmerken van de vervoersmiddelen, planning, eisen materieel, telefoonnummer en klantenservice) overal gelijk zijn. Dit bevordert de kwaliteit.

De gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, waarin 10 Limburgse gemeenten al samenwerkten, is als fundament gebruikt voor het bouwen van een gewijzigde regeling. Aan deze regeling nemen per 1 april 2016 32 Limburgse gemeenten deel. Voor de periode van 1 april tot en met 10 december 2016 is een overgangsregeling getroffen voor het going concern van de uitvoering van de huidige Regiotaxi voor de 10 destijds deelnemende Omnibuzz gemeenten.

De uitvoering van andere vervoersvormen groeit gefaseerd in en de gemeentelijke ambities worden vanaf 2017 uitgewerkt. Hierdoor kan de mobiliteitscentrale gedegen worden ingericht. Een goede inrichting is belangrijk, zodat de voordelen van het regiemodel op termijn maximaal zichtbaar worden voor reiziger(s) en gemeenten.

In 2018 zal volgens de huidige planning een tweede inkoopronde voor vervoer plaatsvinden, waarbij de planning wordt overgeheveld naar de mobiliteitscentrale. Dan is het volwaardige regiemodel een feit. De fasering in aanbesteding heeft ook als voordeel dat de instroom van ander vervoer (leerlingenvervoer, Wmo-begeleiding vervoer) vloeiender in de tijd kan verlopen.

In de onderstaande tabel zijn alle door de gemeente in 2017 te realiseren prestaties nog eens samengevat.

Thema/activiteit	Te leveren prestaties 2017
Zelfsturing en Leefbaarheid in de kernen	Het werken met en invulling geven aan het Burgerkracht Stimuleringsfonds. Kaders uitwerken voor de fysieke, sociale en groene leefbaarheid. Verder verfijnen van de interne procescoördinatie.
Participatiewet	Invoering en uitvoering Participatiewet conform de ontwikkelagenda 2016-2018.
De Wet sociale werkvoorziening	Besluitvorming over uittreden bij WOZL.
Regionaal Werkbedrijf en Werkgeversservicepunt	Deelname aan en nauw volgen van de verlengde pilot Podium24 en nemen besluit over de wijze van voortzetting.
Armoede- en schuldenbeleid	Op basis van nader breed onderzoek in 2016 een nieuw armoedebeleid formuleren.
Jeugdwet	De transformatiethema's Preventie en vroegsignalering, Verbeteren van de toegang, Verbeteren samenwerking met huisartsen en Verbeteren samenwerking met het onderwijs oppakken.
WMO	Uitvoeren van de projecten Blauwe Zorg en zelfsturingsprojecten gerelateerd aan het sociale domein.
Doelgroepenvervoer	Het doelgroepenvervoer op Limburg niveau verder uitbouwen.

Wat mag het kosten?

Bij elke thema is, indien van toepassing, ingegaan op de benodigde middelen en de bekostiging ervan.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de uitvoering van dit programma:

- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL);
- Omnibuzz.

Voor nadere informatie over deze Gemeenschappelijke Regelingen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
6	21	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2015	612,2	721,7	LISA
6	22	Jongeren met een delict voor de rechter	% aantal jongeren 12-21 jaar	2015	1,57	2,57	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
6	23	Kinderen in uitkeringsgezin	% aantal kinderen tot 18 jaar	2012	4	5,66	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
6	24	Netto arbeidsparticipatie	% van beroepsbevolking	2015	62,2	65,4	CBS
6	25	Achterstandsleerlingen	% aantal leerlingen 4-12 jaar	2012	3,99	11,61	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
6	26	Werkloze jongeren	% aantal jongeren 16-22 jaar	2012	0,85	1,21	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
6	27	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoner 18 jaar en ouder	2015	277,4	405,1	CBS
6	28	Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2015	118,1	311,9	CBS
6	29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	11,5	10,0	CBS
6	30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	1,4	1,2	CBS
6	31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-23 jaar	2015	0,6	0,5	CBS
6	32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	aantal per 10.000 inwoners	2015	-	567	CBS

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	Programma Sociaal domein <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.228.883	1.283.905	1.100.941	1.020.971	1.015.323	1.020.224
6.2	Wijkteams	1.021.768	2.380.546	2.342.634	2.347.343	2.347.317	2.352.356
6.3	Inkomensregelingen	6.289.395	5.343.270	5.398.297	5.365.222	5.365.222	5.365.222
6.4	Begeleide participatie	2.368.484	2.665.211	2.658.683	2.667.609	2.699.930	2.702.500
6.5	Arbeidsparticipatie	410.217	347.200	388.303	418.907	438.783	438.783
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	676.875	386.859	415.454	415.454	415.454	415.454
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.224.439	4.189.531	3.701.862	3.701.862	3.701.862	3.701.862
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.317.511	2.432.318	2.798.397	2.798.397	2.798.397	2.798.397
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	12.937	67.164	78.183	78.695	78.988	79.289
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	266.996	309.035	307.102	307.800	308.515	309.248
	Totaal lasten	18.817.505	19.405.039	19.189.856	19.122.260	19.169.791	19.183.335

	Programma Sociaal domein <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-98.822	-41.725	-41.725	-41.725	-41.725	-41.725
6.2	Wijkteams	-39.497	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
6.3	Inkomensregelingen	-4.895.829	-4.998.368	-4.922.563	-4.846.759	-4.770.955	-4.770.955
6.4	Begeleide participatie						
6.5	Arbeidsparticipatie						
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-5.329					
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-348.455	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-1.972					
6.81	Geëscaleerde zorg 18+						
6.82	Geëscaleerde zorg 18-						
	Totaal baten	-5.389.904	-5.454.252	-5.378.447	-5.302.643	-5.226.839	-5.226.839

	Programma Sociaal domein <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.130.061	1.242.180	1.059.216	979.246	973.598	978.499
6.2	Wijkteams	982.271	2.342.546	2.304.634	2.309.343	2.309.317	2.314.356
6.3	Inkomensregelingen	1.393.566	344.902	475.734	518.463	594.267	594.267
6.4	Begeleide participatie	2.368.484	2.665.211	2.658.683	2.667.609	2.699.930	2.702.500
6.5	Arbeidsparticipatie	410.217	347.200	388.303	418.907	438.783	438.783
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	671.546	386.859	415.454	415.454	415.454	415.454
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.875.984	3.813.372	3.325.703	3.325.703	3.325.703	3.325.703
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.315.539	2.432.318	2.798.397	2.798.397	2.798.397	2.798.397
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	12.937	67.164	78.183	78.695	78.988	79.289
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	266.996	309.035	307.102	307.800	308.515	309.248
	Totaal saldo	13.427.601	13.950.787	13.811.409	13.819.617	13.942.952	13.956.496

§ 1.7 Programma Volksgezondheid en milieu.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. C.P.J.L Vankan Dhr. drs. R. Meijers
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

In dit programma komen de activiteiten aan de orde op het gebied van volksgezondheid en milieu. Het betreft het aspect gezondheid zelf en zaken, die hier een directe relatie mee hebben, namelijk milieu, afval en rioleringen. Het programma richt zich op de gezondheid van de gehele bevolking of op bepaalde groepen, waarbij de slogan is: "Voorkomen is beter dan genezen". De basis hiervoor is vastgelegd in de regionale gezondheidsnota, die de 18 Zuid-Limburgse gemeenten hebben opgesteld. In deze nota worden de kaders voor het gezondheidsbeleid weergegeven: de wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg), de relatie met andere gemeentelijke wettelijke taken op het vlak van de jeugd(gezondheids)zorg, maatschappelijke ondersteuning en armoedebestrijding, het financiële kader, de achterblijvende gezondheidssituatie in Zuid-Limburg en belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen, zoals decentralisatie van wettelijke verantwoordelijkheden, de noodzaak tot integratie van beleidsdoelstellingen en regionale samenwerking. De onderdelen milieu, afval en rioleringen omvatten naast het bepalen van eigen beleid ook een aantal uitvoerende taken. Voor rioleringen zijn het beleid en de financiële kaders vastgelegd in het gemeentelijke rioleringsplan. Op het gebied van milieu heeft de raad de afgelopen jaren beleid vastgesteld, onder andere op het gebied van de bodem, geurhinder en externe veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Met dit programma willen wij bereiken dat de volksgezondheid in Zuid-Limburg in het algemeen en in Valkenburg aan de Geul in het bijzonder op minimaal het zelfde niveau komt als het Nederlandse gemiddelde. Ook moet met het uitgestippelde beleid bereikt worden dat de aanhoudende verschillen in gezondheid en levensverwachting tussen mensen met een lage en een hoge sociaaleconomische status worden verkleind. Uitvoering van dit programma voor het onderdeel riolering moet er toe leiden dat wateroverlast wordt beperkt en dat overstort van vervuild water op open water wordt voorkomen.

Voor het onderdeel milieu willen wij een duurzaam en goed milieu voor zowel onze eigen inwoners als onze bezoekers garanderen. Daarbij is het bewust worden van de mogelijkheden van hergebruik van materialen een belangrijk onderdeel. Wat voor de een afval is, is voor de ander een grondstof.

Maatschappelijke effecten.

- Het bevorderen van de gezondheid van de inwoners en dan met name inwoners met een lage sociale economische status in de dorpskernen;
- Zelfsturing vanuit de dorpskernen wordt verbonden met het integraal werken aan gezondheidsbevordering. Inwoners gaan vanuit het principe van zelfsturing verantwoording nemen ten aanzien van de gezondheidsaspecten in hun buurt;
- Door de ontkoppeling van de afvoer van regenwater en vuilwater wordt mede voorkomen dat er wateroverlast ontstaat en dat het oppervlaktewater wordt vervuild;
- Vereenvoudiging van de regelgeving en procedures, vermindering van het aantal procedures, kostenbesparing en betere dienstverlening voor de vergunningaanvrager;
- Inwoners en bedrijven zuiniger om te laten gaan met energie;
- Inwoners afdoende te beschermen tegen schadelijke gevolgen van geluid, geur, luchtverontreiniging, bodemverontreiniging en veiligheidsrisico's, die aanwezige bedrijven en/of installaties kunnen veroorzaken. Er wordt gestreefd naar een goede balans tussen enerzijds het belang van het bedrijfsleven en anderzijds een gezonde leefomgeving;

- Verlaging van de inzamel- en verwerkingskosten door schaalvergroting;
- Vergroten bewustwording van hergebruik van materialen;
- Het uitbreiden van het gebied, waarbinnen inwoners op uniforme wijze en tegen dezelfde acceptatievoorwaarden hun grof huishoudelijk afval bij een milieupark kunnen aanbieden.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om de beoogde maatschappelijk effecten te kunnen realiseren is een aantal thema's benoemd. Soms hebben die een duidelijke relatie met thema's uit andere programma's.

Thema 1: Gezond meedoen in Valkenburg aan de Geul.

De manier waarop in Nederland naar gezondheid wordt gekeken, is de laatste jaren sterk veranderd. Waar voorheen het accent lag op "recht op zorg" wordt nu vooral gekeken naar preventie en naar wat nodig is om mensen in hun eigen kracht te zetten. Mee kunnen doen en ertoe doen zijn voorwaarden om regie te hebben en te houden over je eigen leven. Je gezond en vitaal voelen is daarbij van groot belang. Deze andere kijk op gezondheid is met de decentralisaties in het sociale domein zeer actueel. Voor gemeenten betekent dit dat naar verbindingen gezocht moet worden tussen gezondheid en maatschappelijke doelen, zoals werk, onderwijs en participatie. Zo ontstaat aandacht voor gezondheid vanuit verschillende beleidsterreinen. Dit is echter nog niet vanzelfsprekend. Een gezamenlijke integrale aanpak is en blijft hard nodig. Want het is belangrijk om nieuwe samenwerkingsverbanden te bevorderen en logische verbindingen te leggen, zowel binnen het zorgdomein als daarbuiten. De GGD ZL maakt deel uit van het sociaal team van onze gemeente. In dit verband kan de GGD ZL met het oog op preventie ervoor zorgen dat onze burgers mee kunnen doen, ongeacht hun beperking(en). Zij doen dit in samenwerking met onze partners in het sociale domein.

Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG).

Overgewicht is één van de grootste bedreigingen van onze volksgezondheid. Gemiddeld één op de zeven Nederlandse kinderen heeft overgewicht. In sommige wijken zelfs één op de drie kinderen. Dat moet veranderen. Onze jongeren zijn de toekomst van Nederland. Uit de notitie 'Een nieuwe kijk op gezondheid in Valkenburg aan de Geul' (een lokaal rapport toekomstverkenning 2014 van de GGD Zuid Limburg) blijkt dat 9 % van de 5-6 jarigen, 15 % van de 9-11 jarigen en 20 % van de 13-14 jarigen in Valkenburg aan de Geul (ernstig) overgewicht vertonen. Overgewicht op jonge leeftijd leidt bijna altijd tot overgewicht tijdens volwassenheid ("tracking" genoemd) met alle gezondheids- en economische risico's van dien. In de nota voor Sport én Bewegen 2016-2019 'Samen voor een Vitale Leefomgeving' is de aanpak van overgewicht door jongeren vaker te laten bewegen en gezonder te laten eten één van de speerpunten.

Per 1 april 2016 zijn de gemeenten Vaals, Eijsden-Margraten, Meerssen en Valkenburg aan de Geul formeel JOGG-gemeente. Zij hebben gezamenlijk één regionale JOGG-regisseur en ieder afzonderlijk een lokale regisseur aangesteld. Voor de regionale JOGG-regisseur is een samenwerkingsverband aangegaan met de GGD ZL. Behalve de gemeente Meerssen hebben de overige gemeenten met de GGD ZL ook afspraken gemaakt over de inzet van een lokale regisseur. Per 1 oktober 2016 is ook de gemeente Gulpen-Wittem erkend als JOGG-gemeente. Deze gemeente maakt eveneens deel uit van de regionale aanpak.

In 2016 dient voor elke gemeente afzonderlijk een plan van aanpak te worden geschreven. In het najaar van 2016 maar vooral in 2017 zal het plan van aanpak in de praktijk worden gebracht. In dat plan staan de 5 pijlers centraal (politiek bestuurlijk draagvlak, publiek-private samenwerking, sociale marketing, wetenschappelijke begeleiding en evaluatie en het verbinden van preventie en zorg) en worden de doelstellingen geformuleerd. Het uiteindelijke doel is een gezonde omgeving te realiseren, met structureel aandacht voor een gezonde leefstijl in het algemeen en voor een gezond gewicht in het bijzonder. Een omgeving waarin de gezonde keuze weer de normaalste zaak van de wereld is.

Samen met de projectpartners streven wij naar een samenleving waarin alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken in een gezonde omgeving met structureel aandacht voor een gezonde leefstijl in het algemeen en voor een gezond gewicht in het bijzonder.

Ouderen op Gezond Gewicht (OOGG).

In de nota voor Sport én Bewegen 2016-2019 'Samen voor een Vitale Leefomgeving' vormt ook de aanpak van overgewicht onder ouderen een speerpunt.

Bij veel ouderen (59%) in Valkenburg aan de Geul speelt overgewicht een grote rol. Bij 10% van de ouderen is sprake van ernstig overgewicht (obesitas). Naast overgewicht worden bij ouderen beperkingen aan het bewegingsapparaat het vaakst genoemd als chronische aandoeningen. Hoge bloeddruk neemt de tweede plaats in. 28% van de ouderen uit onze gemeente wordt beoordeeld als kansarm* en niet-vitaal. Daarnaast is 10% van de 75-plussers ernstig eenzaam en krijgt één op de elf 55-plussers een ongeval (Gezonde kijk op Valkenburg, 2010).

**Met kansarme ouderen worden ouderen bedoeld die werkloos zijn, weinig naaste familie hebben, last hebben van één- of meerdere chronische aandoeningen en een verhoogde kans hebben op eenzaamheid en obesitas.*

In de leeftijdscategorie van 65 jaar en ouder is de relatie met de zorgsector cruciaal. Kennis moet gedeeld worden en patiënten moeten doorverwezen kunnen worden naar een geschikt beweegaanbod. Van sportverenigingen wordt gevraagd om aangepast of nieuw beweegaanbod te creëren. Sportdorp Houthem is hier een duidelijk voorbeeld van. In de nota voor Sport én Bewegen 2016-2019 'Samen voor een Vitale Leefomgeving' is het streven vanaf 2017 jaarlijks een kern aan te wijzen om een sportdorp te realiseren.

Om de beweging van de doelgroep van 65 jaar en ouder te stimuleren wordt in 2017 een Monterpad aangelegd in de nabijheid van het centrum van Valkenburg. Dit pad is onderdeel van bestaande paden en maakt gebruik van natuurlijke beweeguitdagingen, zoals bestaande zitbanken, hekken etc. In het pad worden diverse beweegvormen opgenomen, die door fysiotherapeuten en sportartsen zijn ontwikkeld.

Thema 2: Volksgezondheid.

Gezondheid in Zuid Limburg: van signaalrood naar bronsgroen.

De Zuid-Limburgse gemeenten hebben met elkaar afgesproken om voor de periode 2016-2019 een regionaal gezondheidsbeleid op te stellen. Dit document wordt in het laatste kwartaal van 2016 voorgelegd aan de afzonderlijke raden in Zuid Limburg. Dit beleid verschilt van de rapporten die de afgelopen jaren zijn vastgesteld. Het betreft een richting, die samen met alle betrokken partijen verder wordt ingevuld, zowel regionaal als lokaal. Onze ambitie betreft het inlopen van de gezondheidsachterstanden. We willen bereiken dat zoveel mogelijk burgers kunnen meedoen in de samenleving. In aansluiting op de Toekomstagenda sociaal domein Maastricht Heuvelland, de Sociale Agenda van de Provincie en de Regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning van de GGD ZL spreken de 18 Zuid-Limburgse gemeenten de ambitie uit om te komen tot een trendbreuk in de gezondheid en participatie van Zuid Limburgers. Daarbij staat de nieuwe manier van kijken naar gezondheid centraal. Tegenwoordig gaat gezondheid veel meer om het vermogen je aan te passen aan de uitdagingen van het leven en zelf de regie te voeren op je leven. Dat wordt Positieve Gezondheid genoemd.

Om richting te geven aan de invulling van de Zuid-Limburgse ambitie is meer dan ooit behoefte om ideeën en ontwikkelingen te verbinden. We kiezen voor een programmatische aanpak met drie programmalijnen, namelijk:

1. Gezonde jeugd;
2. Gezonde wijk;
3. Aandacht voor kwetsbare personen.

De GGD ZL richt op verzoek van de 18 Zuid-Limburgse gemeenten voor de uitvoering van deze programmalijnen een platform c.q. ondersteuningsstructuur in, waarin de belangrijkste partners samen optrekken en linken en verbindingen leggen naar bestaande activiteiten. Ook worden nieuwe acties opgepakt.

Thema 3: Rioleringen.

Hoofddoel van de riooltechnische en waterhuishoudkundige werken is de bescherming van de volksgezondheid. Afgeleid doel is de inzameling en het transport van het afvalwater, waarbij overlast en overstorten op oppervlaktewater, bodem en grondwater worden beperkt.

Op het gebied van riooltechnische en waterhuishoudkundige aspecten wordt samengewerkt in het samenwerkingsverband Maas en Mergelland, waarin de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul, het waterschap (WRO en WBL) en de WML deelnemen. In 2016 is gewerkt aan het nieuwe Basis Riolerings Plan (BRP). Binnen dit BRP wordt tevens gekeken naar de klimaatveranderingen qua hitte-stress en intensievere regenbuien. Aandacht voor water binnen ruimtelijke plannen zal steeds belangrijker worden. Dit staat straks verankerd in de zogenaamde regenwaterstructuurkaart. In 2017 staat vervolgens het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) op de planning om geactualiseerd te worden. Bij de werken, die uitgevoerd zullen worden, zal aansluiting gezocht worden bij de infrastructurele werken, zoals de reconstructie van de Valkenbergstraat en de voormalige provinciale weg St.Gerlach. Hierbij wordt gekeken naar de rioleringen, maar ook naar de totale afwatering van de weg zelf en de directe omgeving.

Thema 4: Milieu.

De rijksoverheid streeft naar vereenvoudiging van de (milieu) regelgeving met onder andere als doel het verminderen van het aantal procedures en het bereiken van een kostenbesparing voor de aanvragers van vergunningen. Door de inwerkingtreding van de Wabo per 1 oktober 2010 is hiervoor de basis gelegd. In het kader van duurzaamheid staan energiebesparing en klimaatbeleid volop in de belangstelling. In mei 2013 heeft de raad het Klimaatbeleidsplan vastgesteld. Mede door de vastgestelde taakstellingen op de formatie kon voor de uitvoering van dat plan nog geen ambtelijke capaciteit worden vrijgemaakt. Via subsidieregelingen van met name de provincie Limburg wordt het nemen van energiebesparende maatregelen en het treffen van energiebesparende voorzieningen gestimuleerd. In het kader van de uitvoering van de (milieu)regelgeving wordt gestreefd naar een goede balans tussen het belang van het bedrijfsleven en een gezonde leefomgeving.

Thema 5: Afval.

Sinds 1 januari 2016 wordt het huishoudelijke afval (restafval, groente-, fruit en tuinafval en plastic en metalen verpakkingen en drankenkartons) op basis van een samenwerkingsovereenkomst ingezameld door de Dienst Stadsbeheer van de gemeente Maastricht. Deze overeenkomst kent een looptijd van 3 jaar (2016-2018) en is gelijk aan de verlengde looptijd van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Milieuparken Geul en Maas, waarin onze gemeente samenwerkt met de gemeenten Meerssen en Maastricht. Gedurende de looptijd wordt bekeken of een aantal diensten, waaronder die van de inzameling, ondergebracht kan worden binnen de GR, waarmee gestreefd wordt naar optimalisering van de dienstverlening en afstemming van inzamelmiddelen en technieken.

Op Zuid-Limburgse schaal worden de samenwerkingsmogelijkheden met Rd4 onderzocht, met als doel het leveren van efficiëntere en professionelere overheidsdiensten, een betere dienstverlening aan de burger en het vergroten van de bestuurskracht, specifiek op het gebied van de afvalinzameling. Daartoe hebben Maastricht en Rd4 een intentieovereenkomst gesloten, waarbij wij ook actief zijn binnen enkele werkgroepen. In de loop van 2017 zullen ook verdere acties worden ontplooid om de invoering en bewustwording van de termen *Circulaire Economie* en *Van Afval naar Grondstof (VANG)* verder vorm te geven. De commissie en de raad zullen wij op de hoogte houden.

Op Limburgse schaal wordt samengewerkt binnen de AfvalSamenwerking Limburg (ASL), waarbij zowel aandacht is voor het beheer van de lopende contracten rond afvalverwerking als voor een uitwisseling van best practices op het gebied van inzameling, stimulering bewustwording en beleidstrajecten.

Wat mag het kosten?

De middelen voor het thema volksgezondheid zijn opgenomen in de reguliere begroting. Dat geldt ook voor de thema's milieu, afval en riolering.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de uitvoering van dit programma:

- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML);
- Geneeskundige GezondheidsDienst (GGD) Zuid-Limburg;
- Gemeenschappelijke Regeling Milieuparken Geul en Maas.

Voor nadere informatie over deze Gemeenschappelijke Regelingen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
7	33	Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2014	95	205	CBS
7	34	Hernieuwbare elektriciteit	% totale elektriciteit	2014	1,6	-	RWS Leefomgeving

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	Programma Volksgezondheid en milieu	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
	<i>Lasten taakvelden</i>						
7.1	Volksgezondheid	379.174	392.429	355.684	359.974	358.059	362.572
7.2	Riolering	2.431.410	2.346.918	2.301.997	2.316.101	2.330.065	2.345.513
7.3	Afval	1.290.823	1.229.708	1.210.375	1.243.745	1.278.104	1.313.484
7.4	Milieubeheer	592.586	702.307	298.243	303.723	309.350	314.977
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	306.668	333.084	247.506	246.819	246.158	245.520
	Totaal lasten	5.000.661	5.004.446	4.413.805	4.470.362	4.521.736	4.582.066

	Programma Volksgezondheid en milieu	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
	<i>Baten taakvelden</i>						
7.1	Volksgezondheid						
7.2	Riolering	-2.664.670	-2.744.326	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000
7.3	Afval	-1.398.966	-1.313.394	-1.372.344	-1.406.921	-1.443.964	-1.483.607
7.4	Milieubeheer	-180.000	-10.000	-118.658	-118.658	-118.658	-118.658
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-122.982	-108.658				
	Totaal baten	-4.366.618	-4.176.378	-4.231.002	-4.265.579	-4.302.622	-4.342.265

	Programma Volksgezondheid en milieu	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
	<i>Saldo taakvelden</i>						
7.1	Volksgezondheid	379.174	392.429	355.684	359.974	358.059	362.572
7.2	Riolering	-233.260	-397.408	-438.003	-423.899	-409.935	-394.487
7.3	Afval	-108.143	-83.686	-161.969	-163.176	-165.860	-170.123
7.4	Milieubeheer	412.586	692.307	179.585	185.065	190.692	196.319
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	183.686	224.426	247.506	246.819	246.158	245.520
	Totaal saldo	634.043	828.068	182.803	204.783	219.114	239.801

§ 1.8 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV).

Bestuurlijk verantwoordelijk : Dhr. drs. C.P.J.L Vankan
Ambtelijk verantwoordelijk : Dhr. ing. B.F.H. Mennens

Inleiding.

Het thema Ruimtelijke Ordening richt zich op het ordenen van de aanwezige ruimte in de gemeente. Hiermee wordt zowel de bebouwde als de onbebouwde ruimte bedoeld. Wij moeten kunnen beschikken over een actueel ruimtelijk beleid voor het totale grondgebied van de gemeente, waarin is vastgelegd hoe gebouwen en (onbebouwde) gronden mogen worden gebruikt (welke functies zijn toegestaan) en hoe gronden mogen worden bebouwd (wat, waar en hoe groot/hog). Verder dient het ruimtelijk beleid duidelijkheid te verschaffen over de beleidsvrijheid van de gemeente binnen de geldende wet- en regelgeving. Met andere woorden, uit het ruimtelijk beleid moet duidelijk zijn op welke onderdelen maatwerk mogelijk is, uitgaande van de lokale problematiek en behoeften.

Het thema Volkshuisvesting richt zich op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de regionale (en dus ook lokale) woningmarkt. Zonder regionale afstemming kan een optimale woonsituatie voor de inwoners van nu en de toekomst niet worden bereikt. Het volkshuisvestingsbeleid is gebaseerd op de regionale woonvisie, die een uitwerking is van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en heeft zodoende een formele status. De demografische ontwikkelingen (afname bevolking en vergrijzing) vragen om maatregelen die het toevoegen van nieuwe woningen beteugelt en alleen in bijzondere gevallen toestaat. Regionaal en Provinciaal worden daarvoor kaders ontwikkeld. De interactie tussen Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en maatschappelijke aspecten wordt daarmee steeds sterker.

Voor beide thema's is het eind 2014 door Provinciale Staten vastgestelde nieuwe Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) van groot belang. Dit provinciale plan heeft een formele status en is een visiedocument waarmee de provincie vastlegt wat ze samen met haar omgevingspartners wil doen om in Limburg de fysieke voorwaarden voor een optimaal leef-en vestigingsklimaat te realiseren. Belangrijk onderdeel van het nieuwe POL zijn de drie regionale structuurvisies (noord, midden en zuid) die voor Limburg worden opgesteld, samen met de regiogemeenten. Gezien de formele status van het POL heeft dit plan gevolgen voor het ruimtelijke orderings- en volkshuisvestingsbeleid van onze gemeente. Er zal een vertaling moeten plaatsvinden naar de lokale situatie in de diverse bestemmingsplannen en het aan te passen volkshuisvestingsbeleid.

Wat willen we bereiken?

Op het gebied van de ruimtelijke ordening willen we bereiken dat onze gemeente blijft beschikken over een dekkend juridisch kader in de vorm van actuele bestemmingsplannen, dat naast het beschermen van aanwezige waarden ook voldoende ruimte voor ontwikkeling biedt. Door de activiteiten op het gebied van de volkshuisvesting willen we bereiken dat er een passende regionale woningvoorraad komt, die aansluit bij de wensen van de huidige bevolking en in staat is toekomstige ontwikkelingen op te vangen. Voor de regio Maastricht en Heuvelland betekent dit het transformeren van de bestaande woningvoorraad naar de toekomstige gewenste kwaliteit en samenstelling. Voor Valkenburg aan de Geul betekent dit het kritisch omgaan met nieuwe initiatieven en het goed monitoren van de lopende projecten.

Maatschappelijke effecten.

- Een goede huisvesting voor diverse doelgroepen, waarbij vooral aandacht is voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen en jongeren;
- Leegstand en daarmee waardevermindering van bestaande woningen voorkomen;
- Het voorkomen van sociaal isolement van ouderen als gevolg van landelijke maatregelen;
- Op ruimtelijk vlak ontwikkelingen mogelijk maken c.q. ongewenste ontwikkelingen tegengaan en kernkwaliteiten vastleggen, zoals natuurwaarden, landschappelijke waarden en cultuurhistorie;
- Het verschaffen van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid;
- Het beschermen van aanwezige waarden (monumenten, archeologie, landschap en natuur);
- Het verbeteren van de digitale dienstverlening aan burgers.

Wat gaan we daarvoor in 2017 doen?

Om de beoogde maatschappelijke effecten te kunnen realiseren is een aantal thema's benoemd. Soms hebben deze thema's een duidelijke relatie met thema's uit andere programma's.

Thema 1: Ruimtelijke ordening.

Sinds 1 juli 2013 zijn we verplicht om met de RO Standaarden 2012 te werken voor het opstellen, beschikbaar stellen en verbeelden van ruimtelijke plannen. De standaarden uit 2008 zijn naar aanleiding van landelijke ervaringen gewijzigd in de RO Standaarden 2012. In maart 2012 heeft het kabinet een stelselwijziging in het omgevingsrecht aangekondigd. Op dit moment zijn er 40 sectorale wetten, 150 Algemene Maatregelen van Bestuur en honderden regelingen op het gebied van ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wetgeving is te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken. Dit zorgt voor lange doorlooptijden, hoge onderzoekskosten en het remt innovatie. Daarom wil het kabinet het omgevingsrecht vereenvoudigen en bundelen in één Omgevingswet. De Omgevingswet vervangt 15 bestaande wetten, waaronder de Waterwet, de Crisis- en herstelwet en de Wet ruimtelijke ordening. Van ongeveer 25 andere wetten gaan de onderdelen over omgevingsrecht naar de nieuwe wet. Dit is een zeer ingrijpende vernieuwing die, na de vernieuwing van de Wro, Wabo en Bouwbesluit, wederom een inspanning vragen van de burger en de ambtelijke organisatie. Het is nog niet te overzien of dit in 2017 al gevolgen heeft voor de gemeenten.

De Woningwet is onlangs gewijzigd. Dit betekent dat een groot deel van de bouwverordening uiterlijk vanaf 1 juli 2018 van rechtswege komt te vervallen. Dat betekent dat het deel dat betrekking heeft op de parkeernormenbepaling moet zijn opgenomen in bestemmingsplannen of beheersverordeningen. Er is een overgangstermijn voor bestaande bestemmingsplannen tot 1 juli 2018. Na die datum verliezen de stedenbouwkundige bepalingen in de bouwverordening hun (aanvullende) werking voor bestaande bestemmingsplannen en kunnen deze niet meer als vangnet dienen. Op basis van het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening (BRO) is het verplicht om in de toelichting van bestemmingsplannen aan te geven hoe omgegaan wordt met cultuurhistorie. Een en ander op dezelfde manier als nu al met archeologie gebeurt.

De bestuursafspraken op basis van het Pol zijn inmiddels gemaakt en voor de zomer van 2016 getekend. Op het terrein van Wonen heeft de raad in oktober 2016 de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg vastgesteld. Deze visie geeft de zeer strikte kaders aan waarbinnen er planologische woningtoevoegingen kunnen worden gerealiseerd.

In 2017 zullen de volgende acties plaatsvinden:

- Op diverse POL-onderwerpen zullen, waar nodig en mogelijk, structuurvisies worden uitgewerkt. Hierbij dient gedacht te worden aan detailhandel, economie, toerisme en nationaal landschap;
- Waar noodzakelijk zullen bestaande bestemmingsplannen en visies worden aangepast en bijgesteld op basis van het POL en de afgeleide structuurvisies.

Thema 2: Volkshuisvesting.

Zuid-Limburg en daarbinnen ook de regio Maastricht-Heuvelland hebben te maken met de gevolgen van demografische ontwikkelingen. Dat heeft grote invloed op de vraagzijde van de woningmarkt, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht. Er is sprake van een dalende vraag in totaliteit en een verschuiving naar kwalitatief andere woningen. De overgang van een groei-aanbodmarkt naar een krimp-vraagmarkt, waarbij de gewenste woningtypes veranderen, vraagt des te meer om visie en beleid, overleg, samenwerking en een gedeelde agenda tussen gemeenten, maar ook met andere betrokkenen en instanties, zoals het rijk, de provincie, woningcorporaties en andere marktpartijen (projectontwikkelaars etc.). De knelpunten op de woningmarkt in de regio Maastricht-Heuvelland zijn met name:

- de scheve verdeling van de regionale woningvoorraad (huur versus koop);
- een specifiek tekort aan goedkope en middel-dure huurwoningen;
- een ontoereikend kwalitatief goed aanbod voor het toenemende aantal oudere huishoudens (nu veelal wonend in oudere, niet aangepaste woningen);
- de leefbaarheid in de dorpen door dalende inwoneraantallen en een dreigend overaanbod van particuliere woningen op de koopmarkt.

Al met al komt de doorstroming onder druk, waardoor de markt zowel aan de onderkant (starters) als aan de bovenkant (senioren en ouderen) stagneert. Door rijksmaatregelen in het maatschappelijke veld (verscherpen criteria voor toegang tot intramurale zorg) dreigt met name sociaalisolement van ouderen in gedateerde woningen. Sinds enige jaren komt daar het sterk toenemende aantal statushouders bij, die in toenemende mate een beroep doet op de goedkopere huurwoningen, waarop echter ook de autochtone urgente gevallen en jonge woningzoekenden op zijn aangewezen. Met corporaties wordt naar oplossingen gezocht.

Het overaanbod en de plancapaciteit (al of niet vergund of planologisch geregeld) maken de transformatie van de woningmarkt naar een consumentgericht woningaanbod met een grotere woningkwaliteit een verre van gemakkelijke opgave. In oktober 2016 heeft de raad samen met de 17 andere Zuid-Limburgse gemeenten de Structuurvisie wonen Zuid-Limburg vastgesteld. Deze visie is zelfbindend voor de gemeenten en omvat nadere regels en voorwaarden hoe om te gaan met dit overaanbod en eventuele nieuwe plannen. Voor het thema volkshuisvesting is van belang dat een regionale woningvoorraad gerealiseerd wordt, die niet alleen qua omvang, maar vooral ook kwalitatief aansluit bij de wensen van de huidige en toekomstige bevolking.

De vermindering van het aantal huishoudens leidt tot een kleinere vraag naar woningen, waardoor de woningvoorraad dus ook zal moeten inkrimpen om zodoende op termijn een gezonde huizenmarkt te kunnen handhaven. De oplossing dient dan ook gezocht te worden in het slopen van kwalitatief slechtere woningen en het gelijktijdig terugbouwen van minder, maar kwalitatief betere woningen. Daarnaast dient in de bestaande particuliere woningvoorraad een kwaliteitsslag plaats te vinden om ervoor te zorgen dat de huidige bewoners langer kunnen blijven wonen c.q. de woning attractiever wordt gemaakt voor jonge gezinnen. Deze verduurzaming (levensbestendiger maken van woningen) biedt samen met een energetische verduurzaming mogelijkheden voor de particuliere woningbezitter. De raad heeft in dat kader in mei 2016 ingestemd met het starten van het traject Dubbel Duurzaam. Dit traject is eind 2016 opgestart en zal ook in 2017 doorgaan. Uit onder andere de woonmonitor blijkt dat in Valkenburg aan de Geul sprake is van een grote woning leegstand, die eind 2015 bijna 7% bedroeg. Dat is excessief hoog te noemen, zeker in een tijd dat er veel vraag is naar woningen. In 2017 zullen de onderzoeken worden voortgezet naar de oorzaak van deze hoge leegstand. Denk daarbij aan woningen boven horecabedrijven of aan het (al of niet bewust) inschrijven op een ander adres dan het feitelijke woonadres. Een goede sanering van deze leegstandcijfers zal ook een bijdrage leveren aan de transformatieopgave, die immers een samenspel is van bevolkingsontwikkeling, leegstand en te verwachten woningbehoefte.

De nog te realiseren nieuwe woningen in steden en dorpen staan in dienst van en dragen bij aan de transformatieopgave, die noodzakelijk is. De expliciete aandacht voor de huisvesting van specifieke doelgroepen is daar onderdeel van. Een meer evenwichtige opbouw van de regionale woningvoorraad blijft prioriteit.

Tegen de achtergrond van de demografische ontwikkelingen zullen wij ons moeten inspannen om op creatieve wijze de gewenste diversiteit in het woningaanbod te bereiken, vooral ook door herstructurering van de bestaande woningvoorraad en waar het niet anders kan door nieuwbouw. Een bijzonder punt van aandacht is de steeds grotere taakstelling voor de corporaties met betrekking tot de huisvesting van statushouders. Deze groep is de laatste jaren explosief gegroeid. Een afname wordt voorlopig niet verwacht.

In 2017 moeten een aantal trajecten worden doorgezet c.q. worden opgestart:

- Het opstellen en formeel aankondigen van het voornemen om bestaande niet gebruikte bouwtitels op termijn in te trekken;
- Het aanpassen van de relevante bestemmingsplannen door bepaalde bouwtitels te verwijderen;
- Toezien op het tijdig starten van de bouwwerkzaamheden bij verleende vergunningen voor woningen;
- Daar waar mogelijk bestaande, vergunde maar nog niet gestarte plannen, omvormen tot kwalitatief betere plannen met minder woningen;
- Het toepassen van de in 2013 vastgestelde beleidsregels voor het intrekken van vergunningen voor het bouwen van woningen en woongebouwen;
- Monitoren van de daadwerkelijke realisatie, vraag en waar nodig bijstellen van de bouwprogramma's in overleg met de regiogemeenten;
- Opstellen van een regionale woningbouwprogrammering (vereiste uit de structuurvisie wonen);
- Saneren van de leegstandlijst om te komen tot een realistisch beeld;
- Opstarten van een sanerings- en legalisatietraject ten aanzien van illegale woningen (gebruik en realisatie).

Thema 3: Krimp.

Tot en met 2015 ontving onze gemeente een apart budget om de gevolgen van de krimpende bevolking op te vangen. Daartoe werd een zogenaamde "krimpparagraaf" aan de begroting toegevoegd. Vanaf 2016 ontvangt de gemeente Maastricht als centrumgemeente de krimpgelden voor de hele regio Maastricht-Heuvelland. Tussen de colleges van Maastricht-Heuvelland zijn afspraken gemaakt op welke wijze het budget voor projecten kan worden ingezet. De realisatie van de projecten vindt plaats tussen 2016 en 2020 (2020 is het laatste jaar van de krimpgelden).

De criteria:

- Projecten moeten betrekking hebben op maatschappelijk vastgoed, gericht op onderwijs, gymzalen, buitensportaccommodaties en gemeenschapsvoorzieningen/huizen;
- Herbestemming dient binnen gemeentelijk en regionaal beleid te passen, onder andere programmatische POL-kaders en regionale structuurvisies;
- De businesscase dient vastgesteld te zijn door het college van de aanvragende gemeente;
- Er moet een fysiek resultaat zijn (dus geen studies, visies, onderzoeken en dergelijke). De afboeking mag hierbij maximaal 25% zijn. We gaan er vanuit dat hier aan voldaan kan worden, omdat het realiseren van een 'fysiek resultaat' altijd duurder zal zijn;
- Verantwoording dient plaats te vinden met accountantsverklaring uiterlijk 3 maanden na afronding van het project.

Financiële kaders:

- Het betreft € 844.000,- per jaar voor 5 jaar;
- De verdeelsleutel van de krimp-gelden t.b.v. de spreiding over de gemeenten is het inwoneraantal per 1 januari 2016:

Inwonertal per 1-1-2016 (CBS)

Maastricht	Meerssen	Eijsden-Margraten	Valkenburg a/d Geul	Gulpen-Wittem	Vaals	Totaal	
122.538	19.046	25.128	16.512	14.526	9.623	207.373	inwoners
€ 498.726	€ 77.516	€ 102.270	€ 67.203	€ 59.120	€ 39.165	€ 844.000	1 jaar
€ 2.493.626	€ 387.582	€ 511.349	€ 336.016	€ 295.601	€ 195.826	€ 4.220.000	5 jaar

- De gelden mogen per gemeente over de jaren worden meegenomen voor de periode 2016-2020;
- Gemeenten krijgen de gelden per jaar overgemaakt op basis van een goedgekeurd project. Indien gemeenten de gelden eerder nodig hebben dienen zij dit zelf voor te financieren;
- Projecten dienen gerealiseerd te zijn binnen de periode 2016-2020;
- Gelet op realisatie in 2020 is 2019 het laatste jaar waarin aangevraagd kan worden, met uitzondering van aanvragen ten behoeve van vrijgevallen middelen;
- Indien een gemeente geen aanvraag indient c. q. een project niet realiseert (in 2020), vallen de resterende gelden per 1 januari 2020 vrij ten behoeve van de andere gemeenten, naar rato van inwonertal, die daarvoor uiterlijk 1 maart 2020 een nieuwe aanvraag kunnen indienen;
- Per 1 januari 2021 vallen de eventueel resterende middelen vrij ten gunste van de gemeente Maastricht.

Wat mag het kosten?

De middelen voor bestemmingsplannen en visieherzieningen zijn verwerkt in de reguliere begroting. Eventueel noodzakelijke middelen voor planschade en andere aansprakelijkheden zijn niet voorzien. De middelen voor de activiteiten met betrekking tot het thema volkshuisvesting zijn opgenomen in de reguliere begroting. Wel zal incidenteel nader juridisch advies moeten worden ingewonnen voor het aanpassen van bestemmingsplannen en voor het intrekken van bouwvergunningen. Deze middelen zullen uit het daarvoor bestemde budget geput worden. Er zijn (vooralsnog) geen middelen gereserveerd voor onderzoeken, zoals een leegstandsanalyse, woonruimte verdeling, soorten woningen, illegale woningen etc.

Verbonden partijen.

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
8	35	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizend euro	2016	198	209	CBS
8	36	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2013	0,9	6,6	ABF - Systeem Woningvoorraad
8	37	Demografische druk	% van personen 15-65 jaar	2016	63,5	53,0	CBS
8	38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2016	575	643	COELO, Groningen
8	39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2016	818	716	COELO, Groningen

Samenvattend overzicht baten en lasten programma.

	<i>Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
	<i>Lasten taakvelden</i>						
8.1	Ruimtelijke ordening	589.915	910.625	158.040	153.322	153.083	152.856
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-222.631	301.860	182.352	178.964	175.577	172.190
8.3	Wonen en bouwen	1.641.242	1.876.926	1.328.036	1.390.936	1.332.646	1.441.335
	Totaal lasten	2.008.526	3.089.411	1.668.428	1.723.222	1.661.306	1.766.381

	<i>Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
	<i>Baten taakvelden</i>						
8.1	Ruimtelijke ordening	-6.415	-442.025	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)						
8.3	Wonen en bouwen	-1.184.601	-1.587.388	-658.377	-855.885	-688.193	-1.026.991
	Totaal baten	-1.191.016	-2.029.413	-668.377	-865.885	-698.193	-1.036.991

	<i>Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	<i>Realisatie 2015</i>	<i>Planjaar 2016</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
	<i>Saldo taakvelden</i>						
8.1	Ruimtelijke ordening	583.500	468.600	148.040	143.322	143.083	142.856
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-222.631	301.860	182.352	178.964	175.577	172.190
8.3	Wonen en bouwen	456.641	289.538	669.659	535.051	644.453	414.344
	Totaal saldo	817.510	1.059.998	1.000.051	857.337	963.113	729.390

Hoofdstuk 2: Het programmaplan: Bestuur en ondersteuning.

Bestuur en ondersteuning.

Bestuurlijk verantwoordelijk : College van Burgemeester & Wethouders
Ambtelijk verantwoordelijk : Dhr. L.T.J.M. Bongarts

Zoals wij in de aanbiedingsbrief al hebben opgemerkt, worden de begrotingsvoorschriften volgend jaar vrij ingrijpend gewijzigd. Een evaluatie van het vigerende stelsel heeft onder andere aangetoond, dat de begroting en jaarstukken van een gemeente voor anderen dan financieel deskundigen nog te weinig toegankelijk zijn. Bovendien laat de transparantie te wensen over, dat vooral door de wijze van toerekening van overheadkosten wordt veroorzaakt. De vigerende begrotingsvoorschriften geven hiervoor geen richtlijnen, zodat elke gemeente zelf bepaalt op welke wijze de apparaats- en personeelskosten aan de producten worden doorbelast. Met ingang van volgend jaar gaat dat veranderen.

Volgens de nieuwe begrotingsvoorschriften mogen de baten en lasten, die op overhead betrekking hebben, niet meer aan de afzonderlijke beleidsprogramma's worden doorbelast. Voortaan moeten die kosten in één afzonderlijk taakveld worden opgenomen. Dat taakveld maakt onderdeel uit van het programma Bestuur en ondersteuning. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en vaak ondoorzichtige kostentoerekening aan gemeentelijke taken en activiteiten vervallen. Gevolg daarvan is wel dat de kostprijs van een product een vertekend en dus een minder realistisch beeld te zien geeft.

In sommige gevallen speelt die kostprijs nog wel een belangrijke rol. Bijvoorbeeld bij taken/activiteiten en daarmee samenhangende diensten, waarvoor kostendekkende tarieven in rekening gebracht mogen worden. Het niet meenemen van overheadkosten zou dan leiden tot positieve resultaten, waardoor tarieven verlaagd zouden moeten worden en er dus begrotingstekorten ontstaan. In paragraaf 3.1 komen wij hierop terug.

Behalve de kosten van overhead zijn er nog meer taken en activiteiten, die niet direct aan de programmalijnen mogen worden toegerekend en die dus ook onderdeel uitmaken van het programma Bestuur en ondersteuning. Concreet gaat het dan om de volgende taakvelden:

- Bestuur;
- Burgerzaken;
- Treasury;
- OZB woningen;
- OZB niet-woningen;
- Parkeerbelasting;
- Belastingen overig;
- Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds;
- Overige baten en lasten;
- Vennootschapsbelasting (Vpb);
- Mutaties reserves;
- Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Deze taakvelden zullen wij zo dadelijk nader toelichten.

Verbonden partijen.

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Bestuur en ondersteuning:

- Enexis Holding N.V.;
- Vordering op Enexis B.V.;
- Verkoop Vennootschap B.V.;
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.;
- CBL Vennootschap B.V.;
- CSV Amsterdam B.V.;
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten;
- Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen Limburg (BSGW).

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert, verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren.

Taakveld	Nr.	Indicator	Eenheid	Periode	Gemeente	Nederland	Bron
0	1	Formatie	aantal fte per 1.000 inwoners	2017	5,57	-	Eigen gegevens
0	2	Bezetting	aantal fte per 1.000 inwoners	2016	4,97	-	Eigen gegevens
0	3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	2017	590,45	-	Eigen begroting
0	4	Externe inhuur	% kosten van totale loonsom en inhuur externen	2017	2,33	-	Eigen begroting
0	5	Overhead	% van totale lasten	2017	12,21	-	Eigen begroting

Samenvattend overzicht baten en lasten programma Bestuur en ondersteuning.

	Bestuur en ondersteuning <i>Lasten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
0.1	Bestuur	1.030.606	1.046.552	628.213	630.085	631.986	633.914
0.2	Burgerzaken	660.130	659.152	540.302	510.891	511.997	407.520
0.4	Overhead	36.396.420	30.174.903	5.892.580	5.822.581	5.725.252	5.896.755
0.5	Treasury	165.015	145.486	67.800	67.810	67.819	67.826
0.61	OZB woningen	10.871		91.674	94.424	97.258	100.176
0.62	OZB niet-woningen			59.520	61.306	63.145	65.039
0.63	Parkeerbelasting			8.345	8.695	9.051	9.412
0.64	Belastingen overig	445.867	225.000	42.650	42.670	42.690	42.711
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds						
0.8	Overige baten en lasten	1.388.981	2.385.596	514.945	-322.745	-455.349	-646.670
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)						
0.10	Mutaties reserves	10.621.459	780.532	339.440	325.440	325.440	325.440
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	360.119					
	Totaal lasten	51.079.468	35.417.221	8.185.469	7.241.157	7.019.289	6.902.123

	Bestuur en ondersteuning <i>Baten taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
0.1	Bestuur	-5.219	-546	-546	-546	-546	-546
0.2	Burgerzaken	-284.717	-315.302	-356.302	-299.302	-203.302	-138.302
0.4	Overhead	-34.192.309	-28.157.782	-74.013	-74.013	-74.013	-74.013
0.5	Treasury	-3.716.461	-2.908.334	-2.087.887	-1.918.356	-1.909.866	-1.898.296
0.61	OZB woningen			-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000
0.62	OZB niet-woningen	-4.070.682	-4.132.000	-1.729.000	-1.778.000	-1.804.000	-1.830.000
0.63	Parkeerbelasting	-2.452.078	-2.656.947	-2.831.687	-2.831.752	-3.108.245	-3.108.245
0.64	Belastingen overig	-538.037	-465.500	-523.000	-523.000	-523.000	-523.000
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	-23.975.711	-22.987.893	-21.896.636	-21.625.788	-21.371.143	-21.189.870
0.8	Overige baten en lasten	-203.336	-18.508				
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)						
0.10	Mutaties reserves	-9.749.170	-2.255.143	-1.106.697	-606.360	-240.221	-211.706
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten						
	Totaal baten	-79.187.720	-63.897.955	-33.268.768	-32.399.117	-32.017.336	-31.797.978

	Bestuur en ondersteuning <i>Saldo taakvelden</i>	<i>Realisatie</i> 2015	<i>Planjaar</i> 2016	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
0.1	Bestuur	1.025.387	1.046.006	627.667	629.539	631.440	633.368
0.2	Burgerzaken	375.413	343.850	184.000	211.589	308.695	269.218
0.4	Overhead	2.204.111	2.017.121	5.818.567	5.748.568	5.651.239	5.822.742
0.5	Treasury	-3.551.446	-2.762.848	-2.020.087	-1.850.546	-1.842.047	-1.830.470
0.61	OZB woningen	10.871	0	-2.571.326	-2.647.576	-2.685.742	-2.723.824
0.62	OZB niet-woningen	-4.070.682	-4.132.000	-1.669.480	-1.716.694	-1.740.855	-1.764.961
0.63	Parkeerbelasting	-2.452.078	-2.656.947	-2.823.342	-2.823.057	-3.099.194	-3.098.833
0.64	Belastingen overig	-92.170	-240.500	-480.350	-480.330	-480.310	-480.289
0.7	Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	-23.975.711	-22.987.893	-21.896.636	-21.625.788	-21.371.143	-21.189.870
0.8	Overige baten en lasten	1.185.645	2.367.088	514.945	-322.745	-455.349	-646.670
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	872.289	-1.474.611	-767.257	-280.920	85.219	113.734
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	360.119	0	0	0	0	0
	Totaal saldo	-28.108.252	-28.480.734	-25.083.299	-25.157.960	-24.998.047	-24.895.855

Hierna treft U een specificatie aan van alle hierboven genoemde taakvelden, die onderdeel uitmaken van het programmaplan Bestuur en ondersteuning.

Taakveld 0.1 Bestuur.

Tot dit taakveld behoren de kosten van de bestuursorganen, met inbegrip van de daarbij behorende facilitering:

- college van burgemeester en wethouders;
- raad- en raadscommissies;
- ondersteuning raad en griffie;
- regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking;
- lokale rekenkamer en accountantscontrole.

Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 627.667,-. Een nadere onderbouwing van dat bedrag treft U hierna aan.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.1 Bestuur Lasten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Raad- en raadscommissies	176.143	176.433	176.727	177.025
College van burgemeester en wethouders	361.336	361.556	361.781	362.009
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	90.734	92.096	93.478	94.880
Totaal lasten	628.213	630.085	631.986	633.914

Taakveld 0.1 Bestuur Baten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	-546	-546	-546	-546
Totaal baten	-546	-546	-546	-546

Taakveld 0.1 Bestuur Saldo taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Raad- en raadscommissies	176.143	176.433	176.727	177.025
College van burgemeester en wethouders	361.336	361.556	361.781	362.009
Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	90.188	91.550	92.932	94.334
Totaal saldo	627.667	629.539	631.440	633.368

Taakveld 0.2 Burgerzaken.

Tot dit taakveld behoren de volgende (burger)zaken:

- vergunningen;
- paspoorten en rijbewijzen;
- bevolkingsregister;
- straatnaamgeving en kadastrale informatie;
- burgerschap;
- verkiezingen en referenda;
- legesopbrengsten.

Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 184.000,-. Een nadere onderbouwing van dat bedrag treft u hierna aan.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.2 Burgerzaken <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	446.080	416.217	364.864	339.021
Kadaster	44.711	45.163	45.622	46.088
Verkiezingen	49.511	49.511	101.511	22.411
Totaal lasten	540.302	510.891	511.997	407.520

Taakveld 0.2 Burgerzaken <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	-356.052	-299.052	-203.052	-138.052
Kadaster	-250	-250	-250	-250
Totaal baten	-356.302	-299.302	-203.302	-138.302

Taakveld 0.2 Burgerzaken <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	90.028	117.165	161.812	200.969
Kadaster	44.461	44.913	45.372	45.838
Verkiezingen	49.511	49.511	101.511	22.411
Totaal saldo	184.000	211.589	308.695	269.218

Taakveld 0.4 Overhead.

Aan dit taakveld worden alle kosten toegerekend, die verband houden met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Concreet gaat het dan om:

- financiën, toezicht en controle, gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- de secretaris/algemeen directeur;
- inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

Toelichting taakveld.

Rente en afschrijving.

De rente- en afschrijvingskosten van alle investeringen, die betrekking hebben op huisvesting, interne dienstverlening, automatisering en tractie worden onder de overhead gerangschikt. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 342.712,-.

Huisvesting bestuurscentrum.

Hieronder vallen alle kosten, die betrekking hebben op de instandhouding van het bestuurscentrum, zoals onderhoud, schoonmaak, inbraakalarmering, verzekeringen en energieverbruik. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 232.753,-.

Communicatiemiddelen.

Onder communicatiemiddelen vallen de kosten van telefonie en onderhoud van de telefooninstallatie. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 89.367,-.

Overige kosten interne dienstverlening.

Onder deze categorie vallen onder meer abonnementskosten, beheerskosten van het archief, portokosten en de kosten van bind- en drukwerk. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 299.748,-.

Automatisering.

Hieronder worden alle kosten gerangschikt, die verband houden met de aanschaf en exploitatie van hard- en software, de kosten voor beveiliging, continuïteit en fotokopieerkosten. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 594.276,-.

Salarissen.

In de nieuwe begrotingsvoorschriften is exact omschreven welke loonkosten onder overhead moeten worden gerangschikt. Concreet gaat het dan om de kosten van:

- a. De leidinggevenden in het primaire proces, inclusief secretaris en directie;
- b. De financiële functie, inclusief controle en toezicht;
- c. P&O en HRM;
- d. De communicatiefunctie;
- e. Juridische zaken;
- f. Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- g. Informatievoorziening en automatisering;
- h. Informatiebeheer;
- i. Facilitaire zaken en huisvesting.

Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 3.153.827,-.

Inleenvergoedingen.

Hieronder vallen de kosten van inhuur van gedetacheerde medewerkers van het Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL). Omdat de werkzaamheden worden verricht op ondersteunende afdelingen worden ook deze kosten onder de overhead gerangschikt. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 60.000,-.

Adviezen en contributies.

Onder deze categorie vallen onder andere de kosten van de bezwaar- en beroepscommissie en de contributie aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 56.912,-.

Overige personeelskosten.

Tot de overige personeelskosten worden onder andere gerekend de opleidingskosten, reis- en verblijfkosten, de bijdrage aan de arbodienst, de kosten van de salarisadministratie en de kosten van het cafetariamodel. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 422.383,-.

Financiële ondersteuning.

Hieronder worden de kosten van het bankwezen en kosten van rechtskundige- en andere adviezen gerangschikt. Voor het planjaar 2017 wordt hiervoor een bedrag gecalculeerd van totaal € 124.573,-.

Tractie.

Onder tractie vallen de kosten van het wagenpark van de buitendienst, zoals onderhoudskosten, de rente- en afschrijvingslasten van investeringen en brandstofkosten. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 76.070,-.

De Valkenberg 9.

Hieronder vallen de kosten, die betrekking hebben op de exploitatie van het gebouw, waarin de buitendienst is gehuisvest, zoals onderhoud, schoonmaak, inbraakalarmering, verzekeringen en energieverbruik. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 91.764,-.

Kleding buitendienst.

Voor kosten van kleding, gereedschappen en hulpmiddelen ten behoeve van de buitendienst wordt voor het planjaar 2017 een bedrag gecalculeerd van € 33.661,-.

Voorlichting en communicatie.

De kosten van voorlichting en communicatie worden voor het planjaar 2017 geraamd op een bedrag van totaal € 122.365,-. Het gaat daarbij om kosten van publicaties, voorlichtingscampagnes en onderhouds- en beheerskosten van diverse websites.

Verzekeringen.

Hieronder worden de lasten verantwoord, die verband houden met het beheer van polissen en verschuldigde premies van afgesloten verzekeringen. Concreet gaat het daarbij om de bouwverzekering, de fraude-risicoverzekering, de WA-verzekering en de vrijwilligersverzekering. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 82.803,-.

Bestuurlijke ondersteuning.

Het betreft hier voornamelijk de kosten die betrekking hebben op representatie. Per saldo gaat het voor het planjaar 2017 om een bedrag van € 35.353,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.4 Overhead Lasten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Rente en afschrijving	342.712	278.924	167.355	162.568
Huisvesting bestuurscentrum	232.753	237.039	226.370	329.812
Communicatie	89.367	90.708	92.069	93.450
Overige kosten interne dienstverlening	299.748	304.245	308.809	313.442
Automatisering	594.276	603.190	612.239	621.422
Salarissen	3.226.503	3.176.462	3.176.462	3.176.462
Inleenvergoedingen	60.000	60.900	61.814	62.741
Adviezen en contributies	56.912	57.766	58.632	59.513
Overige personeelskosten	422.383	428.719	435.150	441.679
Financiële ondersteuning	124.573	126.441	128.337	130.261
Tractie	76.070	77.211	78.370	79.546
De Valkenberg 9	93.101	102.997	97.811	140.112
Kleding buitendienst	33.661	34.166	34.679	35.199
Voorlichting en communicatie	122.365	123.886	125.429	126.996
Verzekeringen	82.803	84.044	85.304	86.583
Bestuurlijke ondersteuning	35.353	35.883	36.422	36.969
Totaal lasten	5.892.580	5.822.581	5.725.252	5.896.755

Taakveld 0.4 Overhead Baten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Salarissen	-72.676	-72.676	-72.676	-72.676
De Valkenberg 9	-1.337	-1.337	-1.337	-1.337
Totaal baten	-74.013	-74.013	-74.013	-74.013

Taakveld 0.4 Overhead Saldo taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Rente en afschrijving	342.712	278.924	167.355	162.568
Huisvesting bestuurscentrum	232.753	237.039	226.370	329.812
Communicatie	89.367	90.708	92.069	93.450
Overige kosten interne dienstverlening	299.748	304.245	308.809	313.442
Automatisering	594.276	603.190	612.239	621.422
Salarissen	3.153.827	3.103.786	3.103.786	3.103.786
Inleenvergoedingen	60.000	60.900	61.814	62.741
Adviezen en contributies	56.912	57.766	58.632	59.513
Overige personeelskosten	422.383	428.719	435.150	441.679
Financiële ondersteuning	124.573	126.441	128.337	130.261
Tractie	76.070	77.211	78.370	79.546
De Valkenberg 9	91.764	101.660	96.474	138.775
Kleding buitendienst	33.661	34.166	34.679	35.199
Voorlichting en communicatie	122.365	123.886	125.429	126.996
Verzekeringen	82.803	84.044	85.304	86.583
Bestuurlijke ondersteuning	35.353	35.883	36.422	36.969
Totaal saldo	5.818.567	5.748.568	5.651.239	5.822.742

Taakveld 0.5 Treasury.

Onder dit taakveld worden de baten en lasten gerangschikt, die betrekking hebben op de treasuryfunctie. Financiering, dividenden en beleggingen zijn de belangrijkste onderdelen van dit taakveld. In het planjaar 2017 laat dit taakveld een voordeel zien van € 2.020.087,-. Dat bedrag is gelijk aan het saldo van de dividenduitkeringen en de bespaarde rente, verminderd met het saldo van de treasuryfunctie.

Toelichting taakveld.

Kosten geldleningen, beleggingen.

Aan Enexis is destijds een aantal brugleningen verstrekt, die al voor een groot gedeelte (vervroegd) zijn afgelost. Er resteert nog een lening van ruim € 729.000,-, waarover een bedrag van € 52.502,- aan rente is verschuldigd. Aan de lokale bibliotheek is een lening verstrekt van € 300.000,-. De boekwaarde van die lening bedraagt op 1 januari 2017 € 120.000,-. De daarmee gemoeide rentekosten bedragen afgerond € 4.836,-. In totaal bedragen de rentekosten van de verstrekte geldleningen dus € 57.338,-.

De boekwaarde van het aandelenkapitaal bedraagt op 1 januari 2017 afgerond € 252.427,-. Het betreft de aandelen in de BNG, Enexis, de Polfermolen en WML. De hiermee gemoeide kosten zijn voor het planjaar 2017 gecalculeerd op een totaalbedrag van € 10.462,-, waarvan € 3.946,- (inclusief € 290,- contributie Vegal) betrekking heeft op Enexis.

Het saldo van de treasuryfunctie bedraagt derhalve € 67.510,-. Dat bedrag is gelijk aan het saldo van de niet aan de diverse programmalijnen toegerekende rentekosten. Dat blijkt uit het volgende schema.

Schema rentetoerekening 2017.

Externe rentelasten langlopende financiering	533.647	
Externe rentelasten kortlopende financiering	16.260	
Externe rentebaten	<u>0</u>	
Totaal door te rekenen externe rente		549.907
Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	0	
Rente toe te rekenen aan projectfinanciering	<u>-52.502</u>	
Totaal direct toegerekende externe rente		-52.502
Saldo door te rekenen externe rente		<u>497.405</u>
Rente over eigen vermogen	1.427.009	
Rente over voorzieningen (contante waarde)	<u>344.607</u>	
Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen		1.771.616
Totaal rente toe te rekenen aan taakvelden		<u>2.269.021</u>
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-2.201.511
Renteresultaat taakveld treasury		<u>67.510</u>
Specificatie taakveld treasury:		
Energievoorziening		3.656
Sluiten geldleningen		57.338
Beleggingen		<u>6.516</u>
		67.510

Toelichting bespaarde rente.

De vigerende begrotingsvoorschriften staan (nog) toe dat bij de bepaling van het rente-omslagpercentage rekening wordt gehouden met een rentevergoeding over het eigen vermogen. De gemeente heeft die keuze nog. Hoewel de commissie BBV adviseert om geen bespaarde rente meer te berekenen, blijven wij toch voor deze systematiek kiezen, enerzijds omdat wij van oordeel zijn dat bij het bepalen van de kostprijs niet van belang is op welke wijze het vermogen gegenereerd wordt en anderzijds om te voorkomen dat ongewenste verschuivingen in de belastingdruk zouden gaan optreden indien geen rente meer over het eigen vermogen berekend wordt.

Het rentepercentage, dat over het eigen vermogen mag worden berekend, moet uiteraard wel op een realistisch niveau liggen. Daarom mag de berekende vergoeding voor het inzetten van het eigen vermogen maximaal gelijk zijn aan het rentepercentage, dat de gemeente over extern aangetrokken financieringsmiddelen betaalt. Voor onze gemeente is dat percentage als volgt berekend:

Stand van de vaste financieringsmiddelen per 1/1/2017 (a)	€	12.451.140,-
Te betalen rente over deze vaste financieringsmiddelen (b)	€	533.647,=

Gemiddelde rente is derhalve 4,3% afgerond (b/a)

Per 1 januari 2017 is voor een bedrag van ruim € 41,3 miljoen aan reserves en voorzieningen beschikbaar. Bij een rentepercentage van 4,3% genereert dat vermogen in het planjaar 2017 een bedrag aan bespaarde rente van € 1.771.616,-

Opbrengsten van dividenden en rente.

Overeenkomstig de begrotingsrichtlijnen van de provincie en op basis van het feitelijk ontvangen uitkeringen wordt voor het planjaar 2017 rekening gehouden met de volgende dividenuitkeringen:

- Enexis	€	304.525,-
- De Polfermolen	€	0,-
- WML	€	0,-
- BNG	€	11.746,-
	€	<u>316.271,-</u>

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.5 Treasury Lasten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Energievoorziening	3.946	3.955	3.964	3.973
Sluiten geldleningen	57.338	57.339	57.339	57.337
Beleggingen	6.516	6.516	6.516	6.516
Totaal lasten	67.800	67.810	67.819	67.826

Taakveld 0.5 Treasury Baten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Energievoorziening	-304.525	-304.525	-291.400	-252.023
Beleggingen	-11.746	-11.746	-11.746	-11.746
Bespaarde rente	-1.771.616	-1.602.085	-1.606.720	-1.634.527
Totaal baten	-2.087.887	-1.918.356	-1.909.866	-1.898.296

Taakveld 0.5 Treasury Saldo taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Energievoorziening	-300.579	-300.570	-287.436	-248.050
Sluiten geldleningen	57.338	57.339	57.339	57.337
Beleggingen	-5.230	-5.230	-5.230	-5.230
Bespaarde rente	-1.771.616	-1.602.085	-1.606.720	-1.634.527
Totaal saldo	-2.020.087	-1.850.546	-1.842.047	-1.830.470

Taakveld 0.61 OZB woningen (heffingen zonder gebonden besteding).

Tot dit taakveld behoren:

- De OZB-belasting op eigendom van woningen;
- De perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belasting.

Toelichting taakveld.

Algemeen.

Bij de lokale heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen en heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld. Onder de eerste categorie vallen onder andere de Onroerende-zaakbelastingen, de precariobelasting, de reclamebelasting, de hondenbelasting en de parkeerbelasting. Tot de tweede categorie worden onder meer de leges, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing gerekend. Deze laatste categorie wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3.1 van deze begroting. In de nieuwe begrotingsvoorschriften is namelijk de verplichting opgenomen dat bij de bestedingsgebonden heffingen moet worden aangetoond dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking. Ook overheadkosten mogen worden doorberekend. Ten aanzien van taken en activiteiten en daarmee samenhangende diensten, waarvoor gemeenten kostendekkende tarieven mogen hanteren, zou het niet meenemen van deze kosten tot een positief resultaat voor die producten leiden. En dat is niet reëel. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde systematiek degelijk wordt onderbouwd.

Belasting- en heffingenbeleid voor deze planperiode.

Kort samengevat kan het belastingbeleid voor de komende planperiode als volgt worden geformuleerd:

- In de primitieve begroting wordt in de planjaren 2016 tot en met 2018 gerekend met een jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven van 3% per jaar, na correctie van de waardeontwikkeling en de areaaluitbreiding. Overeenkomstig eerdere besluitvorming is dat percentage vanaf het planjaar 2019 verlaagd naar 1,5%. Gelet op de begrotingsproblematiek stellen wij nu voor om ook vanaf het planjaar 2019 3% te blijven hanteren.
- De tarieven van de overige niet-bestedingsgebonden belastingen blijven gelijk in deze planperiode, met dien verstande dat de tarieven van bepaalde heffingen wel geïndexeerd worden. Concreet gaat het dan om de begrafenisrechten, de precariobelasting, de hondenbelasting en de naheffingsaanslag parkeerbelastingen. Hiervoor wordt in de begroting een extra opbrengst gecalculeerd van € 8.000,- in 2017, oplopend tot € 32.000,- in het laatste jaar van deze planperiode.
- Kwijtschelding wordt verleend ingeval een belastingschuldige niet in staat is om de opgelegde belastingaanslag te voldoen. Er moet dan wel sprake zijn van belastingen, die niet ontweken kunnen worden. Het lokaal ontwikkelde beleid moet voldoen aan de door de minister gestelde criteria. Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt de 100%-norm toegepast. Dat betekent, dat bij de berekening van het bedrag van de kwijtschelding de zogeheten kosten van bestaan zijn vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitgaven.

Bij de vaststelling en uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente op één punt vrij om af te wijken van de landelijke regelgeving, namelijk bij de vaststelling van de berekeningscomponent "kosten van bestaan". Het is namelijk toegestaan om deze component ruimer vast te stellen dan de landelijk geldende 90% van de bijstandsnorm.

Per 1 juli 2011 zijn wetswijzigingen in werking getreden, die de bevoegdheid tot het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verruimen. Deze verruiming heeft betrekking op de mogelijkheid om in bepaalde gevallen kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, met dien verstande dat het daarbij alleen mag gaan om belastingen die geen relatie hebben met de onderneming, zoals de afvalstoffenheffing.

Indien er echter sprake is van een woon- winkelpand (gemengd gebruik), prevaleert het zakelijke karakter en is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding alleen mogelijk in het kader van een crediteurenakkoord.

Baten Onroerende-zaakbelastingen woningen.

Zoals aangegeven worden onder dit taakveld de baten verantwoord, die betrekking hebben op het eigenarendeel woningen. Vanaf het planjaar 2006 worden alleen zakelijk gerechtigden in de heffing van deze Onroerende-zaakbelastingen betrokken. Indien het niet om een woning gaat, blijven zowel de zakelijk gerechtigde als de gebruiker belastingplichtig. De heffing geschiedt op basis van de verordening "Onroerende-zaakbelastingen", vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015. Voor het planjaar 2017 worden de baten uit deze belastingen geraamd op € 2.663.000,-.

Tarief.

Het tarief, dat op grond van landelijke wetgeving met ingang van het planjaar 2009 wordt uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, was in 2016 0,1594%. Het nieuwe tarief voor 2017 zal separaat aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Daarbij zal rekening worden gehouden met het besluit van de raad dat de tarieven in 2017 mogen stijgen met 3%, na correctie van de waardeontwikkeling en de areaaluitbreiding.

Perceptiekosten.

De kosten, die verband houden met de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen, zijn voor het planjaar 2017 geraamd op een bedrag van afgerond € 204.000,-. Wij hebben die kosten verdeeld naar rato van de inkomstenprognoses van de diverse belastingen en heffingen. Aan dit taakveld is een bedrag toegerekend van € 91.674,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Perceptiekosten OZB woningen	91.674	94.424	97.258	100.176
Totaal lasten	91.674	94.424	97.258	100.176

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
OZB eigenaren woningen	-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000
Totaal baten	-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000

Taakveld 0.61 OZB woningen <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Perceptiekosten OZB woningen	91.674	94.424	97.258	100.176
OZB eigenaren woningen	-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000
Totaal saldo	-2.571.326	-2.647.576	-2.685.742	-2.723.824

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen (heffingen zonder gebonden besteding).

Tot dit taakveld behoren:

- De OZB-belasting op eigendom en gebruik van niet-woningen;
- De perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belasting.

Toelichting taakveld.

Algemeen.

Wij verwijzen U naar de toelichting bij taakveld 0.61.

Belasting- en heffingenbeleid voor deze planperiode.

Wij verwijzen U naar de toelichting bij taakveld 0.61.

Baten Onroerende-zaakbelastingen niet-woningen.

Aangezien het om niet-woningen gaat, worden zowel gebruikers als eigenaren in de heffing betrokken. De heffing geschiedt op basis van de verordening "Onroerende-zaakbelastingen", vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015. Voor het planjaar 2017 worden de baten uit deze belastingen geraamd op totaal € 1.729.000,-.

Tarieven.

De tarieven, die op grond van landelijke wetgeving met ingang van het planjaar 2009 worden uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, waren in 2016 voor de eigenaren en gebruikers respectievelijk 0,3175% en 0,2542%. De nieuwe tarieven voor 2017 zullen wij separaat aan de raad ter besluitvorming voorleggen. Daarbij zal rekening worden gehouden met het besluit van de raad dat de tarieven in 2017 mogen stijgen met 3%, na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en de areaaluitbreiding.

Perceptiekosten.

De kosten, die verband houden met de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen, zijn voor het planjaar 2017 geraamd op een bedrag van afgerond € 204.000,-. Wij hebben die kosten verdeeld naar rato van de inkomstenprognoses van de diverse belastingen en heffingen. Aan dit taakveld is een bedrag toegerekend van € 59.520,-.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen Lasten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Perceptiekosten OZB niet-woningen	59.520	61.306	63.145	65.039
Totaal lasten	59.520	61.306	63.145	65.039

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen Baten taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
OZB gebruikers niet-woningen	-711.000	-731.000	-742.000	-752.000
OZB eigenaren niet-woningen	-1.018.000	-1.047.000	-1.062.000	-1.078.000
Totaal baten	-1.729.000	-1.778.000	-1.804.000	-1.830.000

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen Saldo taakveld	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Perceptiekosten OZB niet-woningen	59.520	61.306	63.145	65.039
OZB gebruikers niet-woningen	-711.000	-731.000	-742.000	-752.000
OZB eigenaren niet-woningen	-1.018.000	-1.047.000	-1.062.000	-1.078.000
Totaal saldo	-1.669.480	-1.716.694	-1.740.855	-1.764.961

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting (heffingen zonder gebonden besteding).

Tot dit taakveld behoort de parkeerbelasting:

- Opbrengst parkeerfaciliteiten;
- Opbrengst gefiscaliseerde parkeerboetes;
- Perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belastingen.

Toelichting taakveld.

Parkeerbelasting.

De heffing van parkeerbelastingen geschiedt op basis van de artikelen 225 en 235 van de Gemeentewet. De verordening is vastgesteld bij raadsbesluit van 25 april 2016. Het tarief bedraagt in 2017 € 1,90 per uur (behalve in de Koningswinkelstraat, waar een tarief wordt gehanteerd van € 1,40 per uur). Dat tarief zal in deze planperiode geleidelijk oplopen. Daarmee is bij de opstelling van de inkomstenprognoses rekening gehouden. Voor het planjaar 2017 worden de inkomsten geraamd op ruim € 2,7 miljoen.

Gefiscaliseerde parkeerboetes.

Onze gemeente heeft gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid tot invoering van het gefiscaliseerd parkeren. De heffing geschiedt op basis van de "Parkeerbelastingverordening", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 25 april 2016. De boete bedraagt in 2016 € 60,-, te verhogen met een bedrag van één uur parkeertijd. Voor het planjaar 2017 zijn de inkomsten geraamd op € 100.000,-.

Perceptiekosten.

De perceptiekosten worden geraamd op € 8.345,-, dat ten laste van dit taakveld komt.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Perceptiekosten parkeerbelasting	8.345	8.695	9.051	9.412
Totaal lasten	8.345	8.695	9.051	9.412

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Betaald parkeren	-2.390.678	-2.390.743	-2.631.341	-2.631.341
Exploitatie parkeergarage	-341.009	-341.009	-376.904	-376.904
Fiscalisering parkeerboetes	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal baten	-2.831.687	-2.831.752	-3.108.245	-3.108.245

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Perceptiekosten parkeerbelasting	8.345	8.695	9.051	9.412
Betaald parkeren	-2.390.678	-2.390.743	-2.631.341	-2.631.341
Exploitatie parkeergarage	-341.009	-341.009	-376.904	-376.904
Fiscalisering parkeerboetes	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal saldo	-2.823.342	-2.823.057	-3.099.194	-3.098.833

Taakveld 0.64 Belastingen overig (heffingen zonder gebonden besteding).

Onder dit taakveld zijn gerangschikt:

- De reclamebelasting;
- De hondenbelasting;
- De precariobelasting;
- Perceptiekosten, die verband houden met de heffing en invordering van deze belastingen.

Toelichting taakveld.

Reclamebelasting.

In het kader van de realisatie van het centrumplan en ten behoeve van de renovatie van het historisch centrum wordt vanaf het planjaar 2012 een reclamebelasting geheven. De heffing geschiedt op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 17 december 2012. De tarieven bedragen per vestiging in het "winkelgebied" per jaar voor objecten met een oppervlakte van:

0,1 m ² of minder	€ 0,-
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€ 525,-
20,0 m ² of meer	€ 1.050,-

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied "historisch centrum" bedragen de tarieven:

0,1 m ² of minder	€ 0,-
> dan 0,1 m ² maar < dan 20,0 m ²	€ 651,-
20,0 m ² of meer	€ 1.302,-

Voor het planjaar 2017 worden de inkomsten geraamd op € 100.000,-.

Hondenbelasting.

De onderhavige belasting wordt geheven op grond van de verordening "Hondenbelasting", vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015. De tarieven voor 2016 zijn als volgt:

Voor de 1 ^e hond	€ 50,85
Voor de 2 ^e hond	€ 84,65
Voor elke volgende hond	€ 169,30

Voor het planjaar 2017 worden de inkomsten geraamd op € 83.000,-.

Precariobelasting.

De precariobelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015, en belast het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Voor het planjaar 2017 worden de inkomsten geraamd op € 325.000,-.

Perceptiekosten.

De perceptiekosten van de onder dit taakveld gerangschikte belastingen worden geraamd op een bedrag van totaal € 42.650,-. Daarop wordt de opbrengst uit vervolgingskosten in mindering gebracht. Die opbrengst is geraamd op € 15.000,-. Per resteert er dus een bedrag van € 27.650,-, dat ten laste van dit taakveld komt.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.64 Belastingen overig <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Reclamebelasting	20.000	20.000	20.000	20.000
Hondenbelasting	650	670	690	711
Precariobelasting	7.000	7.000	7.000	7.000
Perceptiekosten belastingen	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal lasten	42.650	42.670	42.690	42.711

Taakveld 0.64 Belastingen overig <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Reclamebelasting	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Hondenbelasting	-83.000	-83.000	-83.000	-83.000
Precariobelasting	-325.000	-325.000	-325.000	-325.000
Perceptiekosten belastingen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal baten	-523.000	-523.000	-523.000	-523.000

Taakveld 0.64 Belastingen overig <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Reclamebelasting	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Hondenbelasting	-82.350	-82.330	-82.310	-82.289
Precariobelasting	-318.000	-318.000	-318.000	-318.000
Perceptiekosten belastingen	0	0	0	0
Totaal saldo	-480.350	-480.330	-480.310	-480.289

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds.

Tot dit taakveld behoren de uitkeringen uit het gemeentefonds:

- De algemene uitkering;
- De integratie-uitkeringen;
- De decentralisatie-uitkeringen.

Toelichting taakveld.

De raming van het verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds in de planjaren 2017 tot en met 2020 is gebaseerd op de meicirculaire van 2016. Aan de uitkomsten mag geen absolute waarde worden toegekend omdat de onderhandelingen over de nieuwe rijksbegroting mogelijk weer gevolgen zullen hebben voor de omvang van de begroting van het gemeentefonds. Aan de hand van de septembercirculaire, die na Prinsjesdag verschijnt, kunnen wij becijferen of wij de primitieve begroting moeten bijstellen. Wij komen hierop in hoofdstuk 5 van deze begroting terug.

Bij de nu gemaakte berekeningen zijn onder meer de volgende maatstaven gehanteerd:

- Het aantal inwoners is geraamd op 16.500, peildatum 1 januari 2017;
- Het aantal woonruimten is gecalculerd op 8.700, peildatum 1 januari 2017;
- Het aantal bijstandsontvangers is geraamd op 290;
- Het lokaal en regionaal klantenpotentieel zijn geraamd op 13.549 respectievelijk 3.465. Met lokaal klantenpotentieel wordt het aantal klanten bedoeld, dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom de eigen woonkern. Met regionaal klantenpotentieel wordt het aantal klanten bedoeld, dat een woonkern van een gemeente aantrekt binnen een straal van 60 kilometer rondom de eigen woonkern;
- Voor de inkomensmaatstaf Onroerende-zaakbelastingen is gerekend met de meest actuele economische verkeerswaardes. Deze zijn voor de groep woningen berekend op € 1.344.528.000,- en € 229.600.000,- voor het onderdeel niet-woningen, rekening houdende met een correctiefactor van 80% respectievelijk 70%. Deze waardes zijn gebaseerd op de peildatum 1 januari 2016;
- Ingeval geen actuele gegevens konden worden achterhaald, zijn de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gehanteerde (voorlopige) verdeelmaatstaven als basis genomen.

Samenvattend ziet de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds voor de planjaren 2017 tot en met 2020 er als volgt uit:

Inwoners	3.582.846
Kernen met minstens 500 adressen	315.345
WOZ-waarde niet-woningen	126.788
Jongeren	964.498
Ouderen	497.466
Ouderen 75-85 jaar	54.981
Huishoudens met laag inkomen	1.335.473
Bijstandsontvangers	882.576
Uitkeringsontvangers	158.998
Minderheden	90.949
Eenpersoonshoudens	83.372
Eenouderhuishoudens	133.104
Huishoudens	1.047.241
Klantenpotentieel lokaal	745.898
Klantenpotentieel regionaal	107.423
Leerlingen (V)SO	393.249
Leerlingen VO	202.551
Land	214.149
Land * bodemfactor gemeente	137.969
Binnenwater	1.011

Oppervlakte bebouwing kern * bodemfactor kern	165.162
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor	394.741
Oppervlakte bebouwing	124.035
Woonruimten	737.904
Woonruimten * bodemfactor kern	627.460
Historische kernen	31.648
Bewoonde oorden	26.143
Historische woningen in bewoonde oorden	71.589
ISV	22.197
Omgevingsadressendichtheid	601.465
Oeverlengte * bodemfactor	20.290
Kernen	77.223
Kernen * bodemfactor buitengebied	126.732
Bedrijfsvestigingen	182.450
Vast bedrag	335.403
<i>Uitkering na toepassing uitkeringsfactor</i>	<i>14.620.329</i>
Integratie-uitkering onroerende-zaakbelastingen	61.239
Gezond in de stad	53.000
Versterking peuterspeelzaalwerk	35.933
Overdracht VTH-taken	27.595
Voorschoolse voorziening peuters	17.221
Integratie-uitkering WMO	1.694.366
Correctie inkomensmaatstaf	-2.163.280
Uitkering Sociaal domein	8.375.017
Inflatiecorrectie/wijzigingen rijksbeleid	-824.784
<i>Prognose voor planjaar 2017</i>	<i>21.896.636</i>
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	-270.848
<i>Prognose voor planjaar 2018</i>	<i>21.625.788</i>
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	-254.645
<i>Prognose voor planjaar 2019</i>	<i>21.371.143</i>
Ontwikkeling verdeelmaatstaven/sociaal domein	-181.273
<i>Prognose voor planjaar 2020</i>	<i>21.189.870</i>

Stelposten in relatie tot de uitkeringen uit het gemeentefonds.

De inflatiegevoelige budgetten zijn gecorrigeerd met een gemiddeld percentage van 1,5% per jaar. Bij de becijfering van de loonkosten is rekening gehouden met de consequenties van de nieuwe CAO, met de gevolgen van functiewaardering en met normale periodieke verhogingen.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Totaal lasten	0	0	0	0

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Uitkeringen gemeentefonds	-13.521.619	-13.414.985	-13.306.479	-13.273.408
Integratie-uitkering sociaal domein	-8.375.017	-8.210.803	-8.064.664	-7.916.462
Totaal baten	-21.896.636	-21.625.788	-21.371.143	-21.189.870

Taakveld 0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Uitkeringen gemeentefonds	-13.521.619	-13.414.985	-13.306.479	-13.273.408
Integratie-uitkering sociaal domein	-8.375.017	-8.210.803	-8.064.664	-7.916.462
Totaal saldo	-21.896.636	-21.625.788	-21.371.143	-21.189.870

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten.

Tot dit taakveld behoren:

- De taakstellende bezuinigingen;
- De stelposten.
- De post onvoorziene uitgaven.

Toelichting taakveld.

A. De taakstellende bezuinigingen.

De voorliggende begroting is sluitend gemaakt met een reeks van taakstellend te realiseren besparingen. Hierna geven wij U een gedetailleerd overzicht van deze voornemens, waarbij wij elke taakstelling van een korte toelichting voorzien. Wanneer een taakstelling niet of niet-volledig kan worden gerealiseerd, om wat voor reden(en) dan ook, dan zal de raad direct een alternatieve dekkingsmaatregel vaststellen. Dat heeft de raad besloten bij de behandeling van de kadernota 2016, omdat de omvang de actuele begrotingsproblematiek een strikte begrotingsdiscipline vereist.

Wanneer alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld, en dat is nog een hele opgave, dan sluit de begroting nog steeds met een structureel tekort van ruim € 1 miljoen. De exacte bedragen per planjaar vindt U terug in het volgende overzicht. Ook hiervoor zijn taakstellingen opgenomen.

Overzicht en toelichting taakstellingen.

Omschrijving	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Formatie ambtelijke organisatie	45.789	41.451	41.017	58.998
Kapitaallasten	100.000	100.000	100.000	100.000
Belastingen en heffingen	8.000	16.000	24.000	32.000
Sociaal domein	748.683	889.651	1.060.787	1.205.072
Exploitatiebijdrage Polfermolen	85.000	85.000	210.000	210.000
Verkoop kasteel Oost	27.500	27.500	27.500	27.500
Verkopen overige eigendommen	28.300	28.300	28.300	28.300
Openbare verlichting	25.000	37.500	37.500	37.500
Inrichting raadzaal/meubilair	148.000	148.000	148.000	148.000
Onderhoudsplanning	9.401	26.385	9.401	9.401
Afschaffing bonus-malusregeling	65.832	65.832	65.832	65.832
Per saldo	1.291.505	1.465.619	1.752.337	1.922.603
Resultaten voorliggende begroting	1.025.484	1.389.772	1.066.245	1.087.052
Totaal	2.316.989	2.855.391	2.818.582	3.009.655

Formatie ambtelijke organisatie.

Van de door de raad vastgestelde taakstelling resteert nog een bedrag van afgerond € 46.000,- in 2017, oplopend tot bijna € 59.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Daar waar formatieruimte via natuurlijk verloop ontstond, is formatie gestreept. Alleen op deze wijze kan de taakstelling, die de afgelopen jaren is opgelopen tot maar liefst 11% van de totale formatieruimte, worden gerealiseerd. De nog resterende taakstelling kunnen wij ook nog invullen, waarbij wij er wel van uit dat de openstaande formatieruimte bij de griffie wordt ingeleverd. Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft de raad besloten om die vacatureruimte vooralsnog te handhaven.

Wij willen nog opmerken dat er door de forse bezuinigingen op de ambtelijke organisatie geen mogelijkheden meer zijn om binnen de P-begroting met middelen te schuiven, om zodoende andere formatieve knelpunten op te lossen dan wel projecten in gang te zetten, die moeten leiden tot efficiënter werken of noodzakelijk zijn vanwege de implementatie van wetswijzigingen.

Kapitaallasten.

De afgelopen jaren bleven de feitelijke kapitaallasten steeds achter bij de vooraf gecalculerde bedragen. Gelet op de actuele rentelasten en op het uitvoeringstempo van het investeringsprogramma is de verwachting dat deze taakstelling gerealiseerd kan worden.

Belastingen en heffingen.

De daarvoor in aanmerking komende belastingen en heffingen worden jaarlijks geïndexeerd. Hiermee wordt een bedrag gegenereerd van € 8.000,- in het eerste jaar, oplopend tot € 32.000,- in het laatste jaar van het dit begrotingstijdvak. Zoals te doen gebruikelijk zullen wij de raad een separaat voorstel ter besluitvorming voorleggen.

Sociaal domein.

Eén van de door de raad vastgestelde begrotingskaders is dat de taken, die het rijk heeft gedecentraliseerd, budgettair-neutraal worden uitgevoerd. Willen wij de baten en lasten binnen het sociale domein in evenwicht houden, dan zullen wij nog een besparing moeten realiseren van bijna € 749.000,- in 2016, oplopend tot ruim € 1,2 miljoen in het planjaar 2020. De realiteitswaarde van deze taakstelling is moeilijk beoordelen. De feitelijk gerealiseerde resultaten in 2015, die ook zijn doorvertaald in de voorliggende begroting, geven ons wel vertrouwen dat het haalbaar zou moeten zijn. Voorwaarde is natuurlijk wel:

- a. dat het aantal uitkeringen stabiel blijft;
- b. dat de nu voor 2017 geraamde decentralisatie-uitkering niet verder in negatieve zin door het rijk wordt gecorrigeerd;
- c. de definitieve afrekening over 2015 met de zorgaanbieders in de pas loopt met de in de jaarrekening en in de voorliggende begroting verwerkte prognoses;
- d. het Werkvoorzieningschap WOZL in staat is om de gevolgen van de rijkskortingen binnen zijn begroting op te vangen.

Uiterlijk in de raadsvergadering van 19 december 2016 zullen wij de resultaten van de evaluatie van het sociale domein over 2016 naar Uw raad leiden, zodat de realiteitswaarde van deze taakstelling op dat moment opnieuw kan worden beoordeeld.

Exploitatiebijdrage Polfermolen.

De exploitatieresultaten van de Polfermolen staan onder grote druk. Door allerlei oorzaken blijven de tekorten oplopen, met als gevolg dat de gemeentelijke exploitatiebijdrage steeds hoger wordt. Deze taakstelling handhaven kan dan ook alleen maar onder de voorwaarde dat er drastische maatregelen worden genomen, die positief op de exploitatie uitwerken.

Verkoop kasteel Oost.

Via de Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg is een subsidie toegekend van € 500.000,- voor het kwalitatief op niveau brengen van Kasteel Oost en het omliggende park. De raad heeft eenzelfde bedrag beschikbaar gevoteerd, waaraan de voorwaarde is gekoppeld dat de verkoopprijs van het gebouwencomplex (minimaal) gelijk moet zijn aan de gemeentelijke inbreng. De investering vindt pas plaats zodra een gegadigde bereid is om het complex tegen deze conditie te verwerven. Budgettair gezien is er dus geen risico.

Verkopen overige eigendommen.

Wij proberen deze taakstelling jaarlijks in te vullen door incidentele verkopen van eigendommen.

Openbare verlichting.

Het realiseren en in stand houden van openbare verlichting is geen wettelijke verplichting. De gemeente is in beginsel wel aansprakelijk voor door derden geleden schade wanneer de uitrusting van de weg niet voldoet aan de eisen, die redelijkerwijs daaraan gesteld mogen worden. Er bestaat dus voldoende beleidsvrijheid om taakstellend een bezuiniging door te voeren van € 25.000,- in 2016, oplopend tot € 37.500,- vanaf 2018.

Hoe deze bezuiniging zou kunnen worden gerealiseerd, is op 10 mei 2016 in de adviescommissie SOB aan de orde geweest. Die commissie heeft ons verzocht om nog dit jaar met een voorstel te komen over een mogelijke omschakeling op LED-verlichting. Dit voorstel zullen wij nog voor de behandeling van deze begroting naar de raad leiden.

Opknappen raadzaal en nieuw meubilair.

De raadzaal is toe aan een grondige opknapbeurt. Het meubilair en de technische installaties zijn eveneens sterk verouderd en voldoen al lang niet meer aan de eisen van deze tijd. Dat geldt ook voor het meubilair van onze ambtelijke organisatie, dat al meer dan 20 jaar oud is. De oude meubellijn sluit bovendien niet meer aan op de moderne inrichting van het KCC. Samen met de architect, die ook nauw bij het ontwerp van het nieuwe KCC betrokken is geweest, hebben wij een en ander op hoofdlijnen uitgewerkt. Eerste berekeningen laten een investeringsbedrag zien van afgerond € 950.000,-, waarvan ongeveer € 420.000,- betrekking heeft op de raadzaal. Deze investering vertaalt zich in een jaarlast van afgerond € 148.000,-. Voor dat bedrag is een taakstelling opgenomen en dat betekent dat deze investeringen pas gedaan kunnen worden wanneer de benodigde middelen zijn vrijgespeeld.

Onderhoudsplanning.

De dependance van het bestuurscentrum is inmiddels verkocht, zodat de onderhoudsplanning met de geraamde bedragen kan worden bijgesteld.

Afschaffing bonus-malusregeling.

Het dagelijks bestuur van WOZL heeft besloten om de bonus-malusregeling met ingang van het planjaar 2016 af te schaffen omdat een meerderheid van de deelnemende gemeenten van oordeel is dat door deze regeling ongewenste verschuivingen in de bijdragen van de deelnemers optreden. Dat besluit heeft voor onze gemeente, die geen voorstander van afschaffing was, grote gevolgen. De bonus-malusregeling pakte voor onze gemeente positief uit, omdat wij destijds verhoudingsgewijs veel WOZL-medewerkers hebben overgenomen. Een belangrijk deel van de lagere bijdrage, die wij voortaan aan de WOZL zouden gaan betalen, is toen ingezet voor de groensector. Per saldo ging het om een bedrag van € 65.832,-.

Nu de bonus-malusregeling is komen te vervallen en onze bijdrage aan de WOZL daardoor weer fors hoger wordt, worden de mogelijkheden bezien of dat bedrag vanaf 2017 weer ten laste van de voor groenvoorziening beschikbare budgetten kan worden gebracht. Mocht dat onverhoopt niet lukken, dan wordt de taakstelling voor het sociale domein met het eerder genoemde bedrag verhoogd.

Resultaten van deze begroting.

De voorliggende begroting sluit met een structureel tekort van meer dan € 1 miljoen. Hiervoor zijn stelposten opgenomen, waaraan de raad bij de behandeling van deze begroting invulling moet geven.

B. De stelposten.

Het beleidsprogramma.

De lasten van het beleidsprogramma worden onder de stelposten gerangschikt. De lasten van dat programma worden voor het planjaar 2017 geraamd op ruim € 2,7 miljoen. Dat bedrag loopt geleidelijk terug tot bijna € 2,3 miljoen in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Voor een specificatie van de geraamde bedragen verwijzen wij naar de bijlagen van deze begroting.

C. De post Onvoorziene uitgaven.

Het beleidskader, dat de provincie hanteert bij het financieel toezicht, bevat geen richtlijnen voor wat betreft de minimale hoogte van de post Onvoorziene. In de voorliggende begroting is structureel een bedrag van € 100.000,- opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De ervaringen uit het verleden geven geen aanleiding om dat bedrag bij te stellen.

Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft de raad besloten dat dit budget pas mag worden ingezet wanneer is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van middelen binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen. De Financiële verordening Gemeente Valkenburg aan de Geul wordt daarop aangepast.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Taakstellende bezuinigingen	-2.316.989	-2.855.391	-2.818.582	-3.009.655
Meerjarenbeleidsplan	2.731.934	2.432.646	2.263.233	2.262.985
Onvoorziene uitgaven	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal lasten	514.945	-322.745	-455.349	-646.670

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Totaal baten	0	0	0	0

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar</i> 2017	<i>Planjaar</i> 2018	<i>Planjaar</i> 2019	<i>Planjaar</i> 2020
Taakstellende bezuinigingen	-2.316.989	-2.855.391	-2.818.582	-3.009.655
Meerjarenbeleidsplan	2.731.934	2.432.646	2.263.233	2.262.985
Onvoorziene uitgaven	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal saldo	514.945	-322.745	-455.349	-646.670

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb).

In dit taakveld wordt het eventueel te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord. Vooralnog wordt met Vpb-claims in deze begroting geen rekening gehouden.

Toelichting taakveld.

Op 26 mei 2015 is het Wetsvoorstel modernisering vennootschapsplicht overheidsondernemingen aangenomen door de Eerste Kamer. Deze wet is op 1 januari 2016 in werking getreden. Vanaf dat moment is een overheidslichaam belastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijft, tenzij er sprake is van een vrijstelling. De afbakening van de belastingplicht van publiekrechtelijke rechtspersonen wordt daarmee gelijk aan het systeem dat nu al geldt voor "gewone" stichtingen en verenigingen. Er is sprake van een fiscale ondernemingsactiviteit als met een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid wordt deelgenomen aan het economische verkeer, met het oogmerk om winst te behalen. Hiervan is eveneens sprake als er op fiscale grondslagen structurele overschotten worden behaald. Dit dient voor iedere afzonderlijke activiteit van de publiekrechtelijke entiteit te worden beoordeeld. Als uit de beoordeling blijkt dat er sprake is van een belastingplichtige activiteit moet worden beoordeeld of een objectieve vrijstelling kan worden toegepast.

In nauwe samenspraak met onze accountant is in grote lijnen onderzocht waar mogelijk sprake zou kunnen zijn van heffing van vennootschapsbelasting. Dat zijn de parkeerexploitatie, baten uit delven van mergel, eigen bijdrage WMO en verhuur/verkoop van gemeentelijke eigendommen.

De afgelopen maanden hebben wij ons vooral op de parkeerexploitatie gefocust omdat hiermee de grootste kostenpost gemoeid zou kunnen zijn. Uitkomst van het hierover met de fiscus gevoerde overleg heeft ertoe geleid dat de fiscus het parkeren op parkeerterreinen en het straatparkeren, het parkeren dus op de openbare weg, aanmerkt als een overheidstakenvrijstelling. Zodoende zal deze activiteit niet leiden tot een aanslag Vpb. Hiermee is een belangrijk risico van tafel. Bij parkeerterreinen moet dan wel sprake blijven van open parkeerterreinen, zonder fysieke barrière en zonder registratie bij in- of uitrijden.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves.

In dit taakveld worden de mutaties van de reserves verantwoord, die met alle taakvelden verband houden, uitgezonderd taakveld 0.11: Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Toelichting taakveld.

Per saldo wordt in het planjaar 2017 een bedrag van ruim € 767.000,- aan de reserves onttrokken. Dat bedrag loopt geleidelijk terug. In de bijlagen treft U een volledige specificatie aan van de mutaties in de planperiode.

Samenvattend overzicht baten en lasten taakveld.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Lasten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Mutaties reserves	339.440	325.440	325.440	325.440
Totaal lasten	339.440	325.440	325.440	325.440

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Baten taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Mutaties reserves	-1.106.697	-606.360	-240.221	-211.706
Totaal baten	-1.106.697	-606.360	-240.221	-211.706

Taakveld 0.10 Mutaties reserves <i>Saldo taakveld</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Mutaties reserves	-767.257	-280.920	85.219	113.734
Totaal saldo	-767.257	-280.920	85.219	113.734

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten.

In dit taakveld wordt het saldo van de rekening van baten en lasten verantwoord.

Toelichting taakveld.

De jaarrekening 2015 sloot met een overschot van € 360.119,-. Bij de behandeling van de kadernota heeft de raad besloten om € 34.322,- van dat bedrag te bestemmen voor ophoging van het evenementenbudget. Het daarna nog resterende bedrag van € 325.797,- is conform raadsbesluit toegevoegd aan de algemene middelen van 2016.

Hoofdstuk 3: De paragrafen.

§ 3.1 Lokale heffingen met gebonden besteding.

Zoals wij eerder al hebben opgemerkt, wordt bij de lokale heffingen een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen en heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld. Onder de eerste categorie vallen onder andere de Onroerende-zaakbelastingen, de precariobelasting, de reclamebelasting, de hondenbelasting en de parkeerbelasting. Tot de tweede categorie worden onder meer de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges gerekend. Die categorie belastingen wordt in deze paragraaf nader toegelicht. In de nieuwe begrotingsvoorschriften is de verplichting opgenomen dat bij de zogeheten bestedingsgebonden heffingen moet worden aangetoond dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking.

Bij de bepaling van de hoogte van de kosten wordt ook de overhead meegenomen. Zoals uit onderstaande berekening blijkt, hebben wij die opslag bepaald op € 32.712,- per fté. Het rijk hanteert bij het in rekening brengen van kosten voor uitgevoerde werkzaamheden een bedrag van € 31.250,- per fté. Dat bedrag komt dus heel aardig in de buurt van de door ons gemaakte berekening.

Berekening overhead.

Taakveld overhead:		5.818.567
Niet-doorbelaste personeelskosten:		
Voormalig personeel	265.005	
Tijdelijk personeel	175.978	
Concernstaf, middelen en griffie	1.112.751	
Lijndiensten	785.792	
Overige kosten	<u>101.062</u>	
		-2.440.588
Niet-doorbelaste indirecte kosten:		
Rente en afschrijving	62.830	
Voorlichting en communicatie	122.365	
Financiële ondersteuning	124.573	
Buitendienst	201.495	
Overige kosten	<u>178.156</u>	
		-689.419
Doorbelasting		<u><u>2.688.560</u></u>
Aantal fte's bedrijfsvoering		82,19
Per fté, afgerond		32.712
Aantal productieve uren		1.375
Tarief per uur		€ 23,79

Afvalstoffenheffing.

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening "Afvalstoffenheffing", vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015. Alle kosten, die verband houden met het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen, worden integraal doorberekend. Ons voorstel is om het tarief in de planperiode 2017-2020 te handhaven op € 120,- per perceel.

Rioolheffing.

Deze heffing is geregeld in de verordening "Rioolheffing", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015. Ook bij deze heffing wordt het principe "de vervuiler betaalt" toegepast. In de komende planperiode hopen wij de tarieven te kunnen handhaven op het niveau van 2015, tenzij de raad op basis van het nieuwe GRP beslist om het investeringstempo te verhogen.

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2017.

Lasten:

Directe lasten taakveld	1.210.375
Overhead: 0,78 fté * € 32.712,-	25.515
Kwijtschelding	45.000
Inschatting b.t.w.	190.000
Lasten per saldo	<u>1.470.890</u>

Baten:

Directe baten taakveld	487.344
Afvalstoffenheffing	885.000
Bespaarde rente	97.737
Baten per saldo	<u>1.470.081</u>

Dekkingspercentage 99,9%

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing 2017.

Lasten:

Directe lasten taakveld	2.461.289
Overhead: 1,33 fté * € 32.712,-	43.507
Kwijtschelding	60.000
Inschatting b.t.w.	252.027
Lasten per saldo	<u>2.816.823</u>

Baten:

Rioolheffing	2.740.000
Bespaarde rente	68.020
Baten per saldo	<u>2.808.020</u>

Dekkingspercentage 99,7%

Leges.

Leges zijn vergoedingen voor door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. Bij de bepaling van de tarieven wordt gestreefd naar maximale kostendekking. Leges worden geheven op basis van de "Legesverordening", vastgesteld bij raadsbesluit van 10 november 2015.

Overzicht kostendekkendheid leges 2017.

Titel 1: Algemene dienstverlening

Toerekenbare lasten taakveld burgerzaken:

Aanschaf reisdocumenten en rijbewijzen	136.500
Verklaringen omtrent gedrag	17.426
Kadaster	30.164
Overige lasten	26.725
Directe salariskosten	123.785
Overhead: 2,17 fté * € 32.712,-, afgerond	70.977
	<hr/>
	405.577

Toerekenbare baten taakveld burgerzaken:

Leges bevolking	30.874
Leges paspoorten	216.000
Leges rijbewijzen	81.000
Leges huwelijken	28.178
Overige baten	12.313
	<hr/>
	368.365

Dekkingspercentage 90,8%

Titel 2: Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Toerekenbare lasten taakveld wonen en bouwen:

Kosten welstands- en monumentencommissie	75.000
Inschakeling externe deskundigen	19.728
Uitvoeringskosten Wabo	16.854
Directe salariskosten	386.497
Overhead: 5,42 fté * € 32.712,-, afgerond	177.389
	<hr/>
	675.468

Toerekenbare baten taakveld wonen en bouwen:

Leges omgevingsvergunning	250.000
Terugontvangst lasten welstandstoezicht	65.000
Overige leges	25.000
	<hr/>
	340.000

Dekkingspercentage 50,3%

Titel 3: Europese dienstenrichtlijn

Toerekenbare lasten taakveld openbare orde en veiligheid:

Directe salariskosten	123.204
Overhead: 1,88 fté * € 32.712,-, afgerond	61.477
	<hr/>
	184.681

Toerekenbare baten taakveld openbare orde en veiligheid:

Precariovergunningen	14.143
Leges algemene zaken	17.609
Leges drank en horecawet	10.959
Overige leges	8.546
	<hr/>
	51.257

Dekkingspercentage 27,8%

§ 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Op 1 juli 2013 heeft de raad kennis genomen van onze notitie over het reserve- en voorzieningenbeleid. Daarin hebben wij uitgebreid verslag gedaan van alle beschikbare reserves en voorzieningen en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt. Per reserve/voorziening is ingegaan op het doel en de besteding, die voor de komende planperiode is voorzien.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens een samenvattend overzicht verstrekt van de beschikbare reserves en voorzieningen, wordt ingegaan op het actuele risicoprofiel en worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Reserves en voorzieningen.

De stand van de reserves en voorzieningen is als volgt:

	Per 1/1/2017	Per 31/12/2017
Algemene reserves	3.242.538,-	3.242.538,-
Bestemmingsreserves	30.052.663,-	26.487.143,-
Voorzieningen	8.040.442,-	7.650.449,-
Totaal	41.335.643,-	37.380.130,-

Voor een volledig overzicht van de reserves en voorzieningen verwijzen wij naar de bijlagen 6 en 7 van deze begroting.

Het risicoprofiel.

De actuele risico's worden als volgt ingeschat:

Risico	Veroorzakende gebeurtenis	Maximale schadebedrag	I/S (financieel)	Risico-score (kans x impact)	Weerstands-capaciteits-bedrag	Programma / paragraaf
Extreme weersomstandigheden	Extreem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 50.000	I	9	€ 6.250	Verkeer, vervoer en waterstaat
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 310.825	S	25	€ 279.742	Verkeer, vervoer en waterstaat
(Plan)schadeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	€ 250.000	Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden, overlast Centrumplan	€ 205.000	S	15	€ 184.500	Bestuur en ondersteuning
Taakstellingen	Taakstellingen	€ 2.502.124	S	15	€ 1.251.062	Bestuur en ondersteuning
Algemene uitkering	Bezuinigingen Rijk	€ 663.670	S	15	€ 331.835	Bestuur en ondersteuning
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	9	€ 12.500	Bestuur en ondersteuning
Totalen		€ 4.331.619			€ 2.315.889	

Zoals uit dit overzicht blijkt, bedraagt de totaal benodigde weerstandscapaciteit ruim € 2,3 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit.

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit;
- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:

Vrij beschikbare en aanwendbare reserves (1 januari 2017)	€	3.110.234,-
Onbenutte belastingcapaciteit	€	0,-
Onbenutte budgettaire capaciteit	€	100.000,-
Totaal	€	<u>3.210.234,-</u>

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte, die aanwezig is om OZB-tarieven te verhogen. De macronorm voor 2017 heeft de minister vastgesteld op 1,97%. Aangezien onze OZB-tarieven in 2017 stijgen met 3%, is die ruimte er dus niet. Voor onvoorziene uitgaven wordt een bedrag geraamd van € 100.000,-.

Het weerstandsvermogen.

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld te zien:

<i>Weerstandscapaciteit</i>	<i>beschikbaar</i>		<i>benodigd</i>	
Structureel	A	€ 100.000	B	€ 2.059.639
Incidenteel	C	€ 3.110.234	D	€ 256.250
Totaal	E	€ 3.210.234	F	€ 2.315.889
<i>Weerstandsvermogen</i>				
Structureel (A/B)				0,05
Incidenteel (C/D)				12,14
Totaal (E/F)				1,39

De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. De incidentele weerstandscapaciteit is voldoende, zo blijkt uit de cijfers.

Kengetallen financiële positie.

De Adviescommissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft in 2014 voor zijn advisering een aantal uitgangspunten opgesteld. Voor de uitwerking van die adviezen is destijds een stuurgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van onder meer BZK, Financiën, de VNG, het IPO en de commissie BBV. Deze stuurgroep heeft inmiddels ingestemd met een voorstel om te komen tot een verplichte basisset van vijf kengetallen, die in samenhang informatie moeten geven aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Doel is dat daarmee de mate van duurzaamheid van het begrotingsevenwicht beter kan worden onderbouwd.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

- a. De netto schuldquote.

Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

b. De solvabiliteitsratio.

Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen.

c. Grondexploitatie.

Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage.

d. Structurele exploitatieruimte.

De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage.

e. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten.

In het volgende overzicht geven wij U de kengetallen van onze gemeente:

<i>Verloop financiële kengetallen</i>	<i>Rekening 2015</i>	<i>Begroting 2016</i>	<i>Begroting 2017</i>
netto schuldquote	12,11%	27,75%	34,16%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	8,21%	26,02%	32,40%
solvabiliteitsratio	61,08%	52,72%	49,13%
kengetal grondexploitatie	1,41%	0,36%	0,00%
structurele exploitatieruimte	8,33%	-0,11%	-1,40%
belastingcapaciteit	114,25%	114,25%	115,64%

§ 3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kapitaalgoederen worden beheerd. Concreet gaat het daarbij om openbaar groen, wegen, riolering en gebouwen. In de door de raad vastgestelde financiële verordening is onder meer bepaald dat tenminste één keer in de vier jaar wordt aangeboden:

- Een nota voor het onderhoud van de openbare ruimte;
- Een geactualiseerd Gemeentelijk RioleringsPlan;
- Een nota onderhoud gebouwen, bevattende voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de gemeentelijke gebouwen, de normkostensystematiek en het meerjarig budgettair middelenbeslag.

De kwaliteit van de financiële huishouding en het onderhoudsniveau van kapitaalgoederen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft dan ook dwingend voor dat aan het onderhoud van de kapitaalgoederen een afzonderlijke paragraaf moet worden gewijd. Het onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheersplannen. De periode, die een beheersplan bestrijkt, is onder meer afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen. Een beheersplan wordt periodiek herzien.

Wegen.

Wij bezien of wij het onderhoud van het wegennet niet op een andere manier kunnen verzorgen. Het onderhoudsprogramma wegen 2016 is uitgevoerd binnen de reguliere begroting. Parallel daaraan wordt in samenspraak met de (raads)leden van de vakcommissie Stedelijke ontwikkeling en Beheer gewerkt aan het opstellen van een concept meerjarenplan onderhoud wegen, dat gebaseerd is op adaptief wegbeheer. De raad bepaalt uiteindelijk welk bedrag jaarlijks aan onderhoud mag worden besteed. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de thans in de begroting verwerkte budgetten leidend zijn en ook blijven.

Water en rioleringen.

In de vergadering van 14 december 2009 heeft de raad het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) in verband met de inwerkingtreding van de wet Gemeentelijke Watertaken vervangen door een Verbeterd Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP). Het rioleringsplan, dat wordt opgesteld op grond van de wet Milieubeheer, is een beleidsrapport waarin de hoofdpunten zijn beschreven van hetgeen de raad de komende jaren op het terrein van de rioleringen wil bereiken. Het eerste GRP was duidelijk gericht op een goede inventarisatie voor wat betreft de hoeveelheid, de kwaliteit en de capaciteit van de rioolbuizen. Het in de raadsvergadering van 14 december 2009 vastgestelde VGRP legt de nadruk op het uitvoeren van rioolvervangingen binnen de kern van Valkenburg en op het weer voldoen aan de basisinspanning. Uit allerlei inventarisaties en herberekeningen is namelijk gebleken dat wij als gevolg van de toename van het verharde wateroppervlak niet meer aan de basisinspanning voldoen en dat dus de aanleg van extra bergbezinkbassins noodzakelijk is. Echter, een van de resultaten van de zogeheten Optimalisatiestudie (OAS) is dat onze gemeente gebruik mag maken van extra berging binnen het transportriool van WBL. Ook met het afkoppelen van het hemelwater kan aan de basisinspanning voldaan worden.

In de komende planperiode zijn investeringen geraamd voor een totaalbedrag van ruim € 2,1 miljoen. De raad kan aan de hand van het nieuwe GRP bepalen dat het investeringstempo moet worden verhoogd. De besluitvorming hierover kan plaatsvinden bij de behandeling van de kadernota 2017, ervan uitgaande dat de resultaten van de actualisatie van het vigerende GRP in het voorjaar van 2017 bekend zijn.

Gebouwen.

Ook voor deze kapitaalgoederen is een onderhoudsplan beschikbaar. Doelstelling van dat plan is om de onderhoudstoestand van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en meerjarig inzicht te krijgen in de staat van onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen. Op 1 juli 2013 heeft de raad een geactualiseerd onderhoudsplan vastgesteld. De financiële consequenties daarvan zijn in deze begroting meegenomen. Structureel is voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen (inclusief Polfermolen) in 2017 een bedrag beschikbaar van ruim € 657.000,-. Omdat de dependance van het bestuurscentrum inmiddels is verkocht, zal dat bedrag iets lager worden. Hiervoor is een taakstelling opgenomen in deze begroting.

Groen.

Het oorspronkelijke beheersplan wordt geactualiseerd en omgebouwd tot een geautomatiseerd beheerssysteem voor de openbare ruimte. In de primitieve productenbegroting 2017 is voor het onderhoud van groen een bedrag gecalculeerd van afgerond € 897.000,-, inclusief doorberekende loonkosten.

De kwaliteitsniveaus uit het kwaliteitsplan "Valkenburg aan de Geul, mooier, schoner en beter" zijn vertaald naar vijf onderhoudsniveaus in het groen- en reinigingsbestek. In de begroting, die nu ter vaststelling voorligt, zijn onvoldoende middelen geraamd om dat plan integraal uit te voeren. Gevolg is dan ook dat de gewenste onderhoudsniveaus nog niet in het straatbeeld herkenbaar zijn.

§ 3.4 Financiering.

Het treasurystatuut bevat de doelstellingen van het treasurybeleid en geeft de kaders aan, waarbinnen de treasuryfunctie zich mag bewegen. De wet Financiering Decentrale Overheden bepaalt dat in de begroting een financieringsparagraaf moet worden opgenomen. De bedoeling daarvan is om de transparantie te vergroten, zodat meer inzicht in de risico's van het geldverkeer ontstaat.

De rentevisie.

Bij de berekening van de rentekosten over het financieringstekort hebben wij gerekend met een rentepercentage van 0,5%. De totale rentelasten zijn berekend op een bedrag van ruim € 2,3 miljoen. Dat bedrag is nagenoeg volledig verdisconteerd in het rente-omslagpercentage.

De berekening van de renteomslag in cijfers:

<i>Omschrijving</i>	<i>Boekwaarde</i>	<i>Rentelasten</i>
Vaste activa per 1 januari 2017	57.038.825	2.321.523
Vaste activa met een vast rentepercentage	729.195	52.502
Basis voor de berekening	56.309.630	2.269.021

Het omslagpercentage is dus 4,03%.

De liquiditeitenprognose.

Voor grote projecten, zoals het centrumplan, wordt het verloop van de liquiditeiten zo nauwkeurig als mogelijk in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens treasury.

Binnen het risicobeheer onderscheiden wij een aantal risico's, te weten het renterisico, het kredietrisico en het interne liquiditeitsrisico. Koers- en valutarisico's blijven buiten beschouwing.

Het renterisico.

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's, die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen hoger zullen uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden c.q. dat de feitelijke rentebaten achterblijven bij de gecalculerde bedragen. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

De kasgeldlimiet.

De gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt verstaan het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden. Per kwartaal wordt de liquiditeitspositie opgemaakt om te beoordelen of aan de kasgeldlimiet is voldaan. De kasgeldlimiet wordt verkregen door het bij ministeriële beschikking vastgestelde percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het totaalbedrag van de begrote uitgaven, exclusief de stortingen in de reserves.

In cijfers:

Totaal van de begrote uitgaven	€	47.296.808,-
Kasgeldlimiet voor 2017 afgerond	€	4.020.000,-

Ter vergelijking:

Kasgeldlimiet 2016	€	3.997.000,-
Kasgeldlimiet 2015	€	3.992.000,-

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op de kortlopende middelen normaliter lager is dan de rente op langlopende leningen. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot consolidatie van de vlottende schuld door middel van het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van een dergelijke lening wordt uiteraard rekening gehouden met de financieringsbehoefte voor de korte termijn. Wij baseren ons daarbij op een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte, aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

De renterisiconorm.

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Doel hiervan is om te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. De renterisiconorm wordt bepaald door het totaal van de begrote uitgaven te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage van 20%. Uit de onderstaande opstelling voor de jaren 2017 tot en met 2020 blijkt dat de gemeente volledig binnen de wettelijke norm blijft. Het bedrag aan langlopende geldleningen, waarover de gemeente volgens de definitie van de wet Fido een renterisico loopt, bedraagt voor 2017 ruim € 1,2 miljoen. Uit oogpunt van risicomijdend beheer streven wij naar een verlenging van de gemiddelde looptijd van onze portefeuille door het aantrekken van rentevaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar.

De berekening van de renterisiconorm is als volgt:

<i>Planjaar</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
1 Rentehervorming op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2 Rentehervorming op vaste schuld u/g	0	0	0	0
3 Rentehervorming op vaste schuld (1-2)	0	0	0	0
4 Nieuw aan te trekken vaste schuld	0	0	0	0
5 Nieuw uitgezette langlopende leningen	0	0	0	0
6 Netto aan te trekken vaste schuld (4-5)	0	0	0	0
7 Te betalen aflossingen	1.258.443	1.258.443	1.220.310	1.077.377
8 Herfinanciering (laagste van 6 en 7)	0	0	0	0
9 Renterisico op de vaste schuld (3+8)	0	0	0	0
10 Stand begrote uitgaven per 1 januari	47.296.808	46.146.190	45.566.889	45.735.393
11 Het vastgestelde percentage	20	20	20	20
12 Rente-risiconorm	9.459.362	9.229.238	9.113.378	9.147.079

Toets rente-risiconorm

13 Rente-risiconorm	9.459.362	9.229.238	9.113.378	9.147.079
14 Renterisico op de vaste schuld	0	0	0	0
15 Ruimte onder rente-risiconorm (13-14)	9.459.362	9.229.238	9.113.378	9.147.079

Het kredietrisico.

Met kredietrisico wordt de waardedaling van een vordering bedoeld tengevolge van het niet of niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Het gaat dus om risico's op verstrekte gelden. In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de lokale woningbouwcorporaties, die inmiddels volledig zijn afgelost. Er is een Waarborgfonds Sociale Woningbouw opgericht, waarbij de gemeenten een tertiaire achtervangpositie innemen.

Onder de financiële vaste activa zijn naast de verstrekte kredieten ook de langlopende geldleningen en deelnemingen gerubriceerd, die niet op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten.

Het interne liquiditeitsrisico.

Het interne liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognoses en meerjarige investeringsplannen, als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Het beheersen van die risico's geschiedt langs twee invalshoeken:

- a. De ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt trendmatig bepaald aan de hand van ervaringsgegevens, onder toevoeging van specifieke informatie over substantiële mutaties. Zodoende ontstaat een globaal beeld;
- b. In de financieringsbehoefte moet flexibel voorzien worden. Door optimaal gebruik te maken van kortlopende financieringen en door een dagelijkse beoordeling van de liquiditeitspositie wordt aangestuurd op een structurele schuldpositie.

De gemeentefinanciering.

De gemeentefinanciering valt uiteen in financiering, uitzettingen en relatiebeheer.

Financiering.

Stand per 1 januari 2017	€	12.451.140,-
Reguliere aflossingen	-€	1.258.443,-
Stand per 31 december 2017	€	<u>11.192.697,-</u>

De huidige leningenportefeuille omvat 13 onderhandse geldleningen voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten. Alle langlopende geldleningen zijn rentevast en niet-vervroegd aflosbaar. De gemiddelde looptijd is ongeveer 10 jaar.

Uitzetting van gelden.

In het kader van de treasuryfunctie heeft onze gemeente geen uitzettingen, dat wil zeggen geen beleggingen.

Relatiebeheer.

Voor het beheer van de financiële middelen houdt onze gemeente rekeningen aan bij de lokale Rabobank, de Bank Nederlandse Gemeenten en de ING. De BNG fungeert als huisbankier.

Het saldo- en liquiditeitenbeheer.

Het gaat hier om het minimaliseren van rentelasten in verband met de financiering van lopende uitgaven, de voorfinanciering van investeringen en het maximaliseren van de rente over beleggingen van liquiditeitsoverschotten. In dit kader merken wij overigens nog op dat het uitzetten van overtollige middelen inmiddels is gereguleerd via de verplichting tot schatkistbankieren.

Hiermee beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van het EMU-saldo voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheidssfeer.

Overzicht netto-vlottende schuld.

Ingevolge de wet Fido dient in de financieringsparagraaf een overzicht te worden opgenomen van het verloop van de vlottende schuld. Dat overzicht treft U hierna aan:

Derde kwartaal 2015	-€	3.801.000,-
Vierde kwartaal 2015	-€	6.230.000,-
Eerste kwartaal 2016	-€	6.617.000,-
Tweede kwartaal 2016	-€	7.464.000,-

-teken = Overschot liquide middelen.

§ 3.5 Bedrijfsvoering.

Bestuurlijk verantwoordelijk	:	Dhr. drs. M.J.A. Eurlings
Ambtelijk verantwoordelijk	:	Dhr. L.T.J.M. Bongarts

Hoewel het niet langer verplicht is om de bedrijfsvoering in een aparte paragraaf toe te lichten, vinden wij het toch zinvol om dat te blijven doen.

Personeel en organisatie.

Algemeen.

Op 8 april 2014 hebben wij besloten om de hoofdstructuur van de organisatie te wijzigen en daarmee samenhangend de sturing van de organisatie. De kerngedachte achter de nieuwe hoofdstructuur is dat de directie enerzijds belast is met de strategische opgaven en anderzijds sturing geeft aan teamleiders, die integraal (dus ook hiërarchisch) verantwoordelijk zijn voor vooraf bepaalde resultaten. Deze resultaten worden afgeleid van de begroting, die jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. De uitgangspunten voor de nieuwe organisatiestructuur zijn:

- Kleine flexibele eenheden: de eenheden moeten zijn te overzien qua taken en aantallen medewerkers;
- Platte organisatie: een organisatie met zo min mogelijk hiërarchische lagen, zodat zo min mogelijk ruis ontstaat tussen de lagen en de verantwoordelijkheden laag liggen;
- Beheersbaar: de organisatie moet te overzien zijn;
- Herkenbaar: de eenheden moeten voor samenleving, bestuur en de medewerkers zelf herkenbaar zijn;
- Voorsortierend op samenleving/uitbesteding: de structuur, die ontstaat moet het eenvoudig maken op taakgebieden te gaan samenwerken of uit te besteden, ontvlechtingproblematiek dient voorkomen te worden;
- Strategie niet in de staf, maar in de lijn: de verbinding strategie en uitvoering dient gewaarborgd te zijn;
- Aansturing van medewerkers zo veel mogelijk in één hand: een knip tussen vakinhoudelijke en hiërarchische sturing dient voorkomen te worden.

Voor wat betreft de gewenste cultuur zijn al eerder de volgende waarden centraal gesteld, die als randvoorwaardelijk worden beschouwd voor een succesvolle organisatie: Integriteit, Klantgericht, Resultaatgericht, Samenwerking en Passie. Deze waarden blijven ook van toepassing voor de nieuwe organisatie. Deze waarden zijn vertaald in een Mission Statement:

“De gemeente Valkenburg aan de Geul werkt samen aan duurzaam welzijn en welvaart, behartigt optimaal de belangen van haar burgers en realiseert ambities. Zij heeft een organisatie, waarin de medewerkers vanuit een integere basishouding samenwerken en de medewerkers zich bewust zijn van hun talenten en ambities en die met passie inzetten voor het bereiken van een klantgericht resultaat”.

Organisatieontwikkeling langere termijn.

Op 13 november 2012 heeft de raad kaderstellend besloten dat de gemeente op termijn een regiegemeente wordt met een kleine slagvaardige organisatie, waarbij de uitvoering vooral door derden (verzelfstandigde diensten) wordt verricht. Het streven naar een nieuwe dynamiek in de gemeentelijke samenwerking ligt hier mede aan ten grondslag. Zoals bekend liepen er trajecten van samenwerking op de terreinen van ICT, VTH en HRM. De samenwerking op de terreinen van ICT en HRM was gericht op onderbrenging bij de gemeente Maastricht. De gemeente Maastricht heeft deze samenwerking echter stop gezet, omdat zij op deze terreinen eerst de samenwerking wil opzoeken met de gemeenten Heerlen en Sittard-Geleen. Zodra het hiervoor in te richten Shared Service Center operationeel is, kunnen de kleine gemeenten daaraan deelnemen. Op de terreinen WMO/arbeidsparticipatie, archivering en gemeentelijke belastingen had Uw raad al besluiten genomen.

Het onderzoek naar een mogelijke samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten op het gebied van VTH loopt. Het is nog niet bekend of de gemeente Margraten-Eijsden geld wil reserveren om dit samenwerkingsproces vorm te geven en te begeleiden. Wij hebben dat wel al gedaan. De colleges van Meerssen en Valkenburg aan de Geul hebben de intentie uitgesproken om te onderzoeken of samenwerking tussen deze gemeenten mogelijk is.

Kwaliteit van dienstverlening: betere dienstverlening, lagere kosten.

Het KCC is inmiddels operationeel. In 2015 is het KCC dusdanig ingericht, dat burgers en bedrijven daar met al hun vragen terecht kunnen. De hoofddoelstelling van het KCC-project is een hogere kwaliteit van dienstverlening en een efficiënte inzet van middelen. Het KCC heeft per kanaal (e-mail, balie, telefonie, post, website) een herkenbare ingang. Herkenbaar door het 14 043 nummer, één fysieke informatiebalie en één website en webloket. Het KCC is één centraal punt in de gemeentelijke organisatie, met één frontoffice, waar 80 procent van de vragen aan de gemeente in 1x keer afgevangen wordt. Fysiek is het KCC inmiddels dusdanig verbouwd dat een adequate dienstverlening aan de burger mogelijk is vanuit één fysieke plek.

Financieel.

De Raad heeft in de begrotingsvergadering van 2013 aan de organisatie een financiële taakstelling opgelegd die tot 2016 opliep tot € 566.000,-. Deze taakstelling is door de raad bij de vaststelling van de kaderbrief 2015 verhoogd met € 206.000,- per jaar. Door de opgelegde formatieve taakstelling van 11% in totaal zijn er geen mogelijkheden meer om binnen de P-begroting met middelen te schuiven om zodoende andere formatieve knelpunten op te lossen dan wel projecten in gang te zetten, die moeten leiden tot efficiënter werken of noodzakelijk zijn vanwege de implementatie van wetswijzigingen (Omgevingswet). Vandaar dat de raad bij de behandeling van de kadernota op 11 juli 2016 extra middelen beschikbaar heeft gesteld om de belangrijkste nieuwe taken c.q. formatieve knelpunten op te kunnen pakken. Het ging om een bedrag van € 198.000,-. Dat bedrag is als volgt opgebouwd:

- a. Binnen de huidige formatie kan onvoldoende tijd worden vrijgespeeld voor het binnenhalen van subsidies. Het gaat bijvoorbeeld om regionale projecten, zoals het Nationaal landschap, verkeer en mobiliteit. Bovendien moet de regie op de beleidsmatige vormgeving van het parkeren worden opgepakt. Om aan die zaken invulling te kunnen geven is in 2016 een bedrag nodig van € 70.000,-.
- b. In verband met de toename van taken op het gebied van de WMO komt de formatie van Burgerparticipatie onder druk te staan. Om de interne coördinatie op het huidige niveau te handhaven is 0,4 fte noodzakelijk. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 28.000,-.
- c. Het is van groot belang dat alle exploitanten de beschikking krijgen over een actuele en adequate exploitatievergunning. Dat vergt incidenteel extra capaciteit gedurende 9 maanden. Hier is een bedrag mee gemoeid van € 30.000,-.
- d. Op het terrein van toezicht en handhaving zijn grote achterstanden ontstaan. Daaraan zijn grote risico's verbonden, dat behoeft geen verdere uitleg. Door de formatie in 2016 tijdelijk met twee fte's uit te breiden, kan deze problematiek worden opgelost. Dat vergt een bedrag van in totaal € 70.000,-. Het gaat dan om een toezichthouder milieu en een toezichthouder bouwen.

Conform raadsbesluit is het onder punt a. genoemde bedrag ook voor 2017 geraamd. Daarbovenop is nog structureel € 53.000,- aan de begroting toegevoegd voor de interne coördinatie van Burgerkracht (€ 28.000,-) en ten behoeve van de doorontwikkeling van het flexteam (€25.000,-).

Automatisering en Informatisering.

Zoals eerder al aangegeven is de beoogde samenwerking met de gemeente Maastricht voor wat het beheer van de technische infrastructuur betreft begin 2016 beëindigd. Zo lang wij nog niet kunnen aansluiten op het Shared Servicecenter blijft de continuïteit van onze ICT daarom een belangrijk punt van aandacht. Wij zijn op zoek naar alternatieven. De komende jaren moeten wij blijven investeren in de ICT wanneer de efficiency van de bedrijfsvoering daarom vraagt of wanneer wettelijke voorschriften dat eisen. De technische infrastructuur is met de kennis van dit moment redelijk op orde, zodat wij geen grootschalige investeringen op dat gebied verwachten in de komende jaren. Zoals te doen gebruikelijk wordt de vakcommissie EFTR jaarlijks over het ICT-plan geïnformeerd.

§ 3.6 Verbonden partijen.

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Enexis Holding N.V. beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel:

- het distribueren en het transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie- en transportnetten met annexen voor energie;
- het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
- het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.

Daarnaast speelt Enexis Holding N.V. een belangrijke rol in de energietransitie: het netwerk dient gereed te zijn voor decentrale energieopwekking, teruglevering en datacommunicatie over de energiestromen.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt onder toezicht van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. In die periode gaan de gereguleerde tarieven in drie stappen omlaag als gevolg van lager ingeschatte kapitaalskosten. Dit is een stimulans voor Enexis Holding N.V. om te komen tot kostenbesparing, en zo toch de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden.

Kengetallen Enexis Holding N.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 149,7 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	€ 0,75 in 2015 (uitkering in 2016) € 0,89 in 2014 (uitkering in 2015)
Uitkeringspercentage dividend	50% van het netto resultaat
Verwacht financieel resultaat	€ 200 miljoen in 2017 € 200 miljoen in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 3.806 miljoen per 31 december 2017 € 3.706 miljoen per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	€ 3.800 miljoen per 31 december 2017 € 3.700 miljoen per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 1,00
Geraamde dividenduitkering 2017	€ 252.023,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van invloed op het beleid met betrekking tot de infrastructuur voor energie, hetgeen een vitaal onderdeel is voor de economie en de samenleving.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.

- Financieel belang c.q. risico. De aandeelhouders van Essent N.V. hebben deze deelneming op 27 mei 2009 middels een AvA als dividend in natura uitgekeerd gekregen. Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot het nominale aandelenkapitaal en het achterblijven van de geraamde dividendopbrengst. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Vordering op Enexis B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer is het economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep verkocht en overgedragen aan Enexis Holding N.V. tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis Holding N.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen, is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De vordering is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar). Vordering op Enexis B.V. en Enexis Holding N.V. zullen ernaar streven (mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt) na verloop van tijd, (een deel van) de vordering op Enexis Holding N.V. te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via de uitgifte van obligaties. In 2012 is de eerste tranche van € 450 miljoen vervroegd afgelost, in 2013 is de tweede tranche van € 500 miljoen eveneens vervroegd afgelost. De derde tranche van € 500 miljoen wordt uiterlijk 30 september 2016 afgelost. De vierde tranche van € 350 miljoen (aflossing per 30 september 2019) mag niet vervroegd worden afgelost en kan eventueel geconverteerd worden in eigen vermogen.

Kengetallen Vordering op Enexis B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Oorspronkelijke vordering	€ 1,8 miljard
Huidige vordering	€ 0,85 miljard
Gemiddeld rentepercentage brugleningen	4,65 %
Verwacht financieel resultaat	-€ 15.000,- in 2017 -€ 40.000,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	-€ 15.000,- per 31 december 2017 € 0,- per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	€ 362 miljoen per 31 december 2017 € 362 miljoen per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarnaast loopt Vordering op Enexis B.V. beheerste risico's op Enexis Holding N.V. voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding N.V. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Verkoop Vennootschap B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in escrow zal worden gestort). De functie van Verkoop Vennootschap B.V. is tweezijdig. Ten eerste treedt zij op als een vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow wordt gestort, e.e.a. conform de Fido/Ruddo wetgeving die geldt voor decentrale overheden.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De looptijd van Verkoop Vennootschap B.V. is afhankelijk van de periode dat claims onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. In 2015 is automatisch het gedeelte van het General Escrow Fonds vrij gevallen waarvoor RWE geen claims heeft ingediend. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 327 miljoen, waardoor een bedrag van ruim € 680.000,- bij de gemeente kon vrijvallen uit de gevormde voorziening. In juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap B.V. tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten een bedrag van € 30 miljoen. Het resterende bedrag van het fonds, een bedrag van € 83 miljoen, is uitbetaald aan de aandeelhouders naar rato van het belang. Voor onze gemeente betekent dit een incidenteel voordeel van afgerond € 173.000,-, hetgeen betrokken is bij de samenstelling van de kadernota 2016. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd, omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.

Kengetallen Verkoop Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Verwacht financieel resultaat	-€ 50.000,- in 2017 -€ 350.000,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 1,1 miljoen per 31 december 2017 € 1,2 miljoen per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	€ 20.000,- per 31 december 2017 € 20.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang (in economische zin) in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), welke vennootschap onder meer eigenaar is van de kerncentrale te Borssele, niet mocht mee verkopen aan RWE.

Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van het 50%-belang in EPZ hebben verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen. De uitkomsten van de juridische trajecten zijn tot nu toe negatief geweest voor de voormalige aandeelhouders van Essent. Om uit deze impasse te geraken, is een schikking getroffen tussen betrokken partijen waarvan de transactiedocumenten op 1 juli 2011 zijn ondertekend.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Conform de verkoopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds. RWE had op 30 september 2015 geen claims ingediend met betrekking tot de verkoop van het 50%-belang in EPZ. Binnen PBE B.V. is nog een bedrag van € 1,6 miljoen achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd, omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent/EPZ aan RWE zijn afgesloten.

Kengetallen Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 1.496.822,-
Verwacht financieel resultaat	-€ 15.000,- in 2017 -€ 15.000,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 1,6 miljoen per 31 december 2017 € 1,6 miljoen per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	€ 118.000,- per 31 december 2017 € 118.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 0,01
--------------------------	------------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CBL Vennootschap B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

De functie van CBL Vennootschap B.V. is dat zij de verkopende aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder van het CBL-Fonds (Cross Border Leases) en in eventuele andere relevante CBL-zaken. Tevens fungeert deze B.V. als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL-Fonds. Het CBL-Fonds is een bankrekening (escrow) waarop een adequaat bedrag aan voorziening wordt aangehouden.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De looptijd van CBL Vennootschap B.V. is afhankelijk van de doorlooptijd van de nog openstaande CBL-contracten en de claims die onder deze escrow (CBL-fonds) kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld zal een rentevergoeding worden toegevoegd aan het fonds. Een eventueel overschot in het CBL-fonds wordt op het einde in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en de verkopende aandeelhouders. Eind 2015 is het fonds opgeheven, hetgeen voor onze gemeente een incidenteel voordeel heeft opgeleverd van afgerond € 14.000,-, hetgeen betrokken is bij de samenstelling van de kadernota 2016. Een bedrag van \$ 1,0 miljoen zal binnen de B.V. nog worden aangehouden voor eventuele nakomende advies- en afwikkelingskosten.

De verwachting is dat medio 2017 een groot deel van dit bedrag kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd, omdat zij partij is in een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.

Kengetallen CBL Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	\$ 28.800,- (€ 20.000,-)
Verwacht financieel resultaat	-\$ 15.000,- in 2017 -\$ 50.000,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	\$ 0 miljoen per 31 december 2017 \$ 1,0 miljoen per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	\$ 165.000,- per 31 december 2017 \$ 150.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag van \$ 1,0 miljoen dat wordt aangehouden in de vennootschap en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch.

Activiteiten.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.v. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim-procedures voeren tegen Recycleco B.V. (waterland);
- het geven van instructies aan de escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. De Hoge Raad heeft op 26 juni 2015 uitspraak gedaan en besloten dat de splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen en is de procedure daarmee geëindigd. De looptijd van deze vennootschap is nu nog afhankelijk van de periode dat claims door Waterland kunnen worden ingediend. Conform de verkoopopbrengst zal de escrow-rekening tot vijf jaar na de verkooptransactie blijven staan (mei 2019). Deze rekening wordt aangehouden bij de notaris en kent een saldo van € 13,5 miljoen en maakt geen onderdeel uit van de balans van CSV Amsterdam B.V.

Kengetallen Claim Staat Vennootschap B.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 20.000,-
Verwacht financieel resultaat	-€ 75.000,- in 2017 -€ 100.000,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	-€ 167.000,- per 31 december 2017 -€ 92.000,- per 31 december 2016
Verwacht vreemd vermogen	€ 225.000,- per 31 december 2017 € 150.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	4.167 à € 0,01
--------------------------	----------------

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het bedrag van € 13,5 miljoen dat wordt aangehouden op de escrow-rekening en tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag.

Activiteiten.

De BNG biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De BNG handhaaft haar missie om te allen tijde te voorzien in goedkope financiering voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Kengetallen N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Maatschappelijk kapitaal	€ 250 miljoen (100 miljoen aandelen à € 2,50)
Volgestort kapitaal	€ 139 miljoen afgerond
Dividenduitkering per aandeel	€ 1,02 in 2015 € 0,57 in 2014
Uitkeringspercentage dividend	25% van de nettowinst
Nettoresultaat	€ 226 miljoen in 2015 € 126 miljoen in 2014
Eigen vermogen	€ 4.163 miljoen per 31 december 2015 € 3.582 miljoen per 31 december 2014
Vreemd vermogen	€ 145.348 miljoen per 31 december 2015 € 149.923 miljoen per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Aantal aandelen gemeente	21.060 à € 2,50
Geraamde dividenduitkering 2017	€ 11.746,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger tot een minimum beperken met behulp van de gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het forum waarin de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verslag doen van en verantwoording afleggen over de wijze waarop zij hun taken hebben vervuld. Bij de BNG is sprake van evenredigheid tussen kapitaalbreng en zeggenschap in de AVA. In de AVA wordt aandacht besteed aan het strategisch beleid van de bank, het risicoprofiel en de financiële gang van zaken. Ook statutenwijzigingen en dividendbeleid dienen ter besluitvorming aan de AVA te worden voorgelegd.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 0,04%.

Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht.

Activiteiten.

WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van drinkwater.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Het streven van WML is en blijft om voor de komende planjaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Kengetallen Waterleiding Maatschappij Limburg.

Maatschappelijk kapitaal	€ 2,269 miljoen (500 aandelen à € 4.538,-)
Volgestort kapitaal	€ 2,269 miljoen
Dividuitkering per aandeel	geen dividuitkering
Nettoresultaat	€ 7,6 miljoen in 2015 € 9,4 miljoen in 2014
Eigen vermogen	€ 188,5 miljoen per 31 december 2015 € 180,8 miljoen per 31 december 2014
Langlopend vreemd vermogen:	€ 299,3 miljoen per 31 december 2015 € 304,1 miljoen per 31 december 2014
Kortlopend vreemd vermogen:	€ 81,8 miljoen per 31 december 2015 € 82,7 miljoen per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Aantal aansluitingen 2015	8.188
Aantal aandelen gemeente	6 à € 4.538,-

Vorm participatie.

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Invloed uitoefenen op het beleid met betrekking tot de watervoorziening.
- Bestuurlijk belang gemeente. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de gemeente invloed op het beleid binnen de WML.
- Financieel belang c.q. risico. Op dit moment wordt er geen dividend uitgekeerd. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 1,2%.

Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg te Geleen.

Activiteiten.

De GGD Zuid-Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst, die werkzaam is ten behoeve van 19 gemeenten in Zuid-Limburg. De dienst is uitvoerder van collectieve preventie, uitvoerder van acute zorg en is de gemeentelijke adviesdienst en het expertisecentrum in het kader van de openbare gezondheidszorg. Met betrekking tot voorgenoemde taken zijn strategische doelen opgesteld die duidelijkheid verschaffen in hetgeen de GGD Zuid-Limburg wil bereiken.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

De vragen welke ambities centraal moeten staan en wat de consequenties zijn voor het werk van de GGD worden steeds belangrijker. Deze inhoudelijke discussie kan echter niet los gezien worden van de economische omstandigheden. Gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen welke uiteraard ook hun weerslag hebben op de GGD. Daarnaast zijn er forse verschuivingen in demografie waarneembaar. Zuid-Limburg heeft de komende jaren te maken met een afname van het aantal inwoners, een terugloop van het aantal jongeren (ontgroening) en een toename van de oudere bevolking (vergrijzing). De GGD staat nu samen met de gemeenten voor de uitdaging om een toekomstgericht gezondheidsbeleid te ontwikkelen onder sterk afnemende (financiële) middelen.

Kengetallen GGD concern.

Nettoresultaat	€ 1.050.465,- in 2015 -€ 704.013,- in 2014
Eigen vermogen	€ 4,2 miljoen per 31 december 2015 € 4,3 miljoen per 31 december 2014
Vreemd vermogen	€ 6,1 miljoen per 31 december 2015 € 8,0 miljoen per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen 2017:

Algemene gezondheidszorg	€ 142.577,-
Jeugdgezondheidszorg maatwerk	€ 124.155,-
Veilig Thuis	€ 27.885,-
Vangnet OGGZ	€ 9.587,-
GHOR	€ 26.015,-
HALT	€ 10.395,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. De gezondheidszorg in het geheel.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GGD. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoede kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is 2,8% van de totale reguliere bijdrage.

Gemeenschappelijke Regeling Milieuparken Geul en Maas te Maastricht.

Activiteiten.

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Gezamenlijk worden vier milieuparken geëxploiteerd.

Kengetallen GR Milieuparken.

Nettoresultaat	€ 176.479,- in 2015 € 235.331,- in 2014
----------------	--

Eigen vermogen	€ 216.792,- per 31 december 2015
	€ 19.534,- per 31 december 2014
Vreemd vermogen	€ 0 miljoen per 31 december 2015
	€ 0 miljoen per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdrage aan GR in 2017 € 266.000,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het inzamelen van huishoudelijke afvalcomponenten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is 10,6% van de totale reguliere bijdrage.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg te Maastricht.

Activiteiten.

Het integraal behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de veiligheid. Brandweer, GHOR, Bevolkingszorg, Programmabureau en MCC maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's hebben de regiogemeenten per 1 januari 2012 de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg ingesteld. Hierin staat opgenomen dat er vanuit de Veiligheidsregio een concernbegroting- en jaarrekening wordt aangeboden. Gestreefd wordt om in 2016 hieraan te voldoen.

Kengetallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Nettoresultaat Brandweer	€ 109.721,- in 2015
	€ 1.380.375,- in 2014
Eigen vermogen Brandweer	€ 8,8 miljoen per 31 december 2015
	€ 10,3 miljoen per 31 december 2014
Vreemd vermogen Brandweer	€ 14,9 miljoen per 31 december 2015
	€ 18,1 miljoen per 31 december 2014
Nettoresultaat GHOR	€ 27.776,- in 2015
	-€ 1.064,- in 2014
Eigen vermogen GHOR	€ 229.969,- per 31 december 2015
	€ 229.193,- per 31 december 2014
Vreemd vermogen GHOR	€ 0,- per 31 december 2015
	€ 0,- per 31 december 2014
Nettoresultaat Bevolkingszorg	€ 8.173,- in 2015
	€ 57.342,- in 2014
Eigen vermogen Bevolkingszorg	€ 310.414,- per 31 december 2015
	€ 293.090,- per 31 december 2014
Vreemd vermogen Bevolkingszorg	€ 0,- per 31 december 2015
	€ 0,- per 31 december 2014
Nettoresultaat Programmabureau	€ 33.834,- in 2015
	€ 45.124,- in 2014
Eigen vermogen Programmabureau	€ 8.609,- per 31 december 2015
	€ 53.733,- per 31 december 2014

Vreemd vermogen Programmabureau	€ 0,- per 31 december 2015
	€ 0,- per 31 december 2014
Nettoresultaat MCC	€ 14.913,- in 2015
	€ 9.420,- in 2014
Eigen vermogen MCC	€ 681.726,- per 31 december 2015
	€ 641.166,- per 31 december 2014
Vreemd vermogen MCC	€ 229.154,- per 31 december 2015
	€ 179.154,- per 31 december 2014
Nettoresultaat Burgernet	€ 12.623,- in 2015
	-€ 9.554,- in 2014
Eigen vermogen Burgernet	-€ 10.985,- per 31 december 2015
	-€ 10.985,- per 31 december 2014
Vreemd vermogen Burgernet	€ 0,- per 31 december 2015
	€ 0,- per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen 2017:

Brandweer	€ 941.142,-
GHOR	€ 26.015,-
Bevolkingszorg	€ 10.975,-
MCC	€ 3.324,-
Burgernet	€ 1.828,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van veiligheidszaken.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Omdat de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is bepaald bij de toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling. Het gemeentelijk aandeel is 2,8% van de totale reguliere bijdrage.

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg te Heerlen.

Activiteiten.

In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening het verschaffen van werk aan lichamelijk, verstandelijk of psychisch gehandicapte inwoners, die vanwege hun handicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Op 27 september 2012 hebben de colleges van de 11 aan WOZL deelnemende gemeenten besloten om geen additionele financiering meer beschikbaar te stellen aan Licom N.V. Dit heeft ertoe geleid dat de directie van Licom N.V. surseance van betaling diende aan te vragen bij de rechtbank. De rechtbank heeft op 19 oktober 2012 het faillissement uitgesproken. Voor het veilig stellen van de werkgelegenheid op korte, maar ook op lange termijn was het voortzetten van de bedrijfsactiviteiten essentieel. Een 6-tal B.V.'s zijn destijds opgericht waarin de bedrijfsactiviteiten zijn ondergebracht. De ontwikkelingen zullen op de voet gevolgd worden. Voor nadere informatie verwijzen wij U naar het programma "Sociaal domein".

Kengetallen Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg.

Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2017
	€ 0,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 561.000,- per 31 december 2017
	€ 561.000,- per 31 december 2016
Verwacht langlopend vreemd vermogen	€ 102.000,- per 31 december 2017
	€ 102.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdrage WSW 2017	€ 2.423.082,-
Geraamde bijdrage WOZL 2017	€ 121.351,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 2,57%.

Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. te Valkenburg aan de Geul.

Activiteiten.

Het exploiteren van sport-, recreatie-, cultuur- en welzijnsaccommodaties.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Door de toenemende concurrentie en de economische situatie staat de exploitatie van de Polfermolen onder grote druk. Op verzoek van de raad is een extern bureau ingeschakeld om de mogelijke besparingsopties in kaart te brengen. De uitkomsten van dat rapport hebben wij op 27 september 2016 met de commissie EFTR gedeeld. Verder verwijzen wij U naar hoofdstuk 5 van deze begroting.

Kengetallen Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Nettoresultaat	€ 0,- in 2015
	€ 0,- in 2014
Eigen vermogen	€ 45.378,- per 31 december 2015
	€ 45.378,- per 31 december 2014
Langlopend vreemd vermogen:	€ 0,- per 31 december 2015
	€ 15.000,- per 31 december 2014
Kortlopend vreemd vermogen:	€ 485.898,- per 31 december 2015
	€ 1.001.017,- per 31 december 2014

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdragen 2017:

Openluchtzwembad	€ 0,-
Sporthal	€ 104.043,-
Sport- en recreatiecentrum	€ 575.894,-
Taakstelling exploitatiebijdrage	-€ 85.000,-
Storting onderhoudsvoorziening	€ 347.482,-

Vorm participatie.

De gemeente is voor 100 % aandeelhouder.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het bieden van de mogelijkheid aan inwoners, sportinstellingen, culturele instellingen en toeristen tot het gebruik maken van de faciliteiten in het sport- en recreatiecentrum, het openlucht zwembad en de sporthal de Bosdries.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente is voor 100% aandeelhouder en heeft dus het volledige zeggenschapsrecht om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente staat 100% garant voor het exploitatietekort.

Omnibuzz te Geleen.

Activiteiten.

Het voor de burger nastreven van een collectief vervoersysteem met uniforme kenmerken, gebaseerd op landelijke harmonisatieregels, echter rekening houdend met individuele wensen ten aanzien van vervoer voor de burgers.

Kengetallen Omnibuzz.

Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2017 € 0,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 1.286.593,- per 31 december 2017 € 1.448.800,- per 31 december 2016
Verwacht langlopend vreemd vermogen	€ 0,- per 31 december 2017 € 0,- per 31 december 2016

Vorm participatie.

In deze Gemeenschappelijke Regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten voorzien in een Collectief Vraagafhankelijk Vervoersysteem (C.V.V.).
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen Omnibuzz. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond.

Activiteiten.

BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

Ontwikkelingen en vooruitzichten.

Tot de Gemeenschappelijke Regeling behoren de twee Limburgse waterschappen en 30 van de 33 Limburgse gemeenten. Met ingang van 2016 zijn er geen nieuwe deelnemers meer toegetreden tot de GR. Vanaf 2017 ligt de focus meer op stabilisatie, optimalisatie en verdere doorontwikkeling van kwaliteitsbeheer en de borging van alle afspraken.

Kengetallen Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Verwacht financieel resultaat	€ 0,- in 2017 € 0,- in 2016
Verwacht eigen vermogen	€ 48.000,- per 31 december 2017 € 48.000,- per 31 december 2016
Verwacht langlopend vreemd vermogen	€ 649.000,- per 31 december 2017 € 163.000,- per 31 december 2016

Kengetallen gemeente.

Geraamde bijdrage BsGW 2017

€ 180.250,-

Vorm participatie.

In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen.

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De gemeentelijke exploitatiebijdrage is 1,13% van de totale bijdragen van de deelnemende gemeenten en waterschappen.

§ 3.7. Grondbeleid.

Op grond van artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een paragraaf aan het grondbeleid te worden gewijd. Ingevolge dat artikel moet aandacht worden geschonken aan de visie ten aanzien van het grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten, een onderbouwing van de geraamde winstneming en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gevormde reserves binnen het grondbedrijf in relatie tot de risico's. Transparantie van grondbeleid is voor de raad om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen, zoals deze in de diverse programma's zijn neergelegd.

Onze gemeente voert een passieve grondpolitiek. Dit betekent dat in beginsel geen actieve grondverwerving plaatsvindt en dus ook geen gronden bouwrijp gemaakt en verkocht worden. Wij verlenen wel medewerking aan verzoeken van particulieren en projectontwikkelaars om gronden bouwrijp te maken en in die staat te verkopen. Deze aanpak is min of meer het gevolg van het compacte karakter van het grondgebied en heeft als voordeel dat wij in beginsel niet hoeven te investeren in gronden en infrastructuur en dus ook geen (rente)risico's dragen. Voor wat het centrumplan en de ontwikkeling van het de Leeuw terrein betreft merken wij tenslotte nog op dat op basis van de huidige inzichten en binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders voldoende voorzieningen/reserveringen zijn getroffen om eventueel optredende verliezen op te vangen.

Hoofdstuk 4: Het overzicht van baten en lasten.

Hierna treft U een overzicht aan van de lasten en baten per programma.

	Realisatie 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Lasten Programma's						
Veiligheid	1.803.866	1.969.680	1.826.223	1.865.586	1.863.328	1.894.257
Verkeer, vervoer en waterstaat	3.772.276	4.370.119	3.715.812	3.647.273	3.650.755	3.643.483
Economie	1.211.357	1.336.755	952.407	1.099.435	909.317	913.796
Onderwijs	3.394.772	2.070.611	1.789.415	1.765.992	1.619.070	1.615.872
Sport, cultuur en recreatie	6.807.859	6.875.786	5.894.833	5.536.343	5.477.737	5.559.520
Sociaal domein	18.817.505	19.405.039	19.189.856	19.122.260	19.169.791	19.183.335
Volksgesondheid en milieu	5.000.661	5.004.446	4.413.805	4.470.362	4.521.736	4.582.066
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.008.526	3.089.411	1.668.428	1.723.222	1.661.306	1.766.381
Totaal lasten programma's	42.816.822	44.121.847	39.450.779	39.230.473	38.873.040	39.158.710
Baten programma's						
Veiligheid	-72.123	-178.431	-143.431	-143.431	-143.431	-143.431
Verkeer, vervoer en waterstaat	-103.443	-128.335	-11.085	-11.085	-11.085	-11.085
Economie	-2.086.424	-2.104.694	-2.065.059	-2.065.413	-2.063.672	-2.063.992
Onderwijs	-61.127	-99.114	-52.832	-52.787	-52.742	-52.742
Sport, cultuur en recreatie	-1.437.915	-1.470.496	-1.817.247	-1.365.690	-1.376.409	-1.385.510
Sociaal domein	-5.389.904	-5.454.252	-5.378.447	-5.302.643	-5.226.839	-5.226.839
Volksgesondheid en milieu	-4.366.618	-4.176.378	-4.231.002	-4.265.579	-4.302.622	-4.342.265
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.191.016	-2.029.413	-668.377	-865.885	-698.193	-1.036.991
Totaal baten programma's	-14.708.570	-15.641.113	-14.367.480	-14.072.513	-13.874.993	-14.262.855
Saldo programma's						
Veiligheid	1.731.743	1.791.249	1.682.792	1.722.155	1.719.897	1.750.826
Verkeer, vervoer en waterstaat	3.668.833	4.241.784	3.704.727	3.636.188	3.639.670	3.632.398
Economie	-875.067	-767.939	-1.112.652	-965.978	-1.154.355	-1.150.196
Onderwijs	3.333.645	1.971.497	1.736.583	1.713.205	1.566.328	1.563.130
Sport, cultuur en recreatie	5.369.944	5.405.290	4.077.586	4.170.653	4.101.328	4.174.010
Sociaal domein	13.427.601	13.950.787	13.811.409	13.819.617	13.942.952	13.956.496
Volksgesondheid en milieu	634.043	828.068	182.803	204.783	219.114	239.801
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	817.510	1.059.998	1.000.051	857.337	963.113	729.390
Totaal saldo programma's	28.108.252	28.480.734	25.083.299	25.157.960	24.998.047	24.895.855
Overige lasten						
Bestuur en ondersteuning	3.344.894	4.422.486	1.853.449	993.136	868.597	579.928
Overhead	36.396.420	30.174.903	5.892.580	5.822.581	5.725.252	5.896.755
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	356.576	39.300	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal Overige lasten	40.097.890	34.636.689	7.846.029	6.915.717	6.693.849	6.576.683
Overige baten						
Bestuur en ondersteuning	-35.042.905	-33.466.522	-32.088.058	-31.718.744	-31.703.102	-31.512.259
Overhead	-34.192.309	-28.157.782	-74.013	-74.013	-74.013	-74.013
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	-203.336	-18.508	0	0	0	0
Totaal Overige baten	-69.438.550	-61.642.812	-32.162.071	-31.792.757	-31.777.115	-31.586.272
Saldo overige lasten en baten						
Bestuur en ondersteuning	-31.698.011	-29.044.036	-30.234.609	-30.725.608	-30.834.505	-30.932.331
Overhead	2.204.111	2.017.121	5.818.567	5.748.568	5.651.239	5.822.742
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	153.240	20.792	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal Saldo overige lasten en baten	-29.340.660	-27.006.123	-24.316.042	-24.877.040	-25.083.266	-25.009.589
Saldo van baten en lasten	-1.232.408	1.474.611	767.257	280.920	-85.219	-113.734
Mutaties reserves						
Toevoegingen reserves	10.621.459	780.532	339.440	325.440	325.440	325.440
Onttrekkingen reserves	-9.749.170	-2.255.143	-1.106.697	-606.360	-240.221	-211.706
Totaal Saldo mutaties reserves	872.289	-1.474.611	-767.257	-280.920	85.219	113.734
Resultaat van baten en lasten	-360.119	0	0	0	0	0

Toelichting.

Bij de berekening van het verloop van de begrotingsresultaten is verondersteld dat volledig invulling wordt gegeven aan de door de raad vastgestelde taakstellende bezuinigingen. Het gaat dan om een bedrag van € 1.291.505,- in 2017, oplopend tot € 1.922.603,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. In hoofdstuk 2 van deze begroting, taakveld 0.8, Overige baten en lasten, zijn alle taakstellingen van een uitgebreide toelichting voorzien. Ervan uitgaande dat de beoogde financiële doelstellingen in concrete maatregelen worden omgezet, sluit de begroting in deze planperiode met de volgende tekorten:

Planjaar 2017	€ 1.025.484,-
Planjaar 2018	€ 1.389.772,-
Planjaar 2019	€ 1.066.245,-
Planjaar 2020	€ 1.087.052,-

Bij de becijfering van deze tekorten is nog geen rekening gehouden met de positieve effecten van de septembercirculaire. Hierop komen wij in hoofdstuk 5 van deze begroting uitvoerig terug.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens aan de orde:

- a. De door de raad vastgestelde begrotingskaders;
- b. De concrete uitgangspunten en grondslagen, die bij de opstelling van deze begroting in acht zijn genomen;
- c. Een analyse van de belangrijkste verschillen tussen de feitelijke uitkomsten van deze begroting en de prognoses, die in de kadernota van 2016 werden gepresenteerd.

Ad a. De begrotingskaders.

Algemeen.

- Externe begeleidingskosten van grote projecten worden gedekt door extra inkomsten uit bouwleges;
- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken. De raad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Indien een tekort ontstaat door een verlaging van de algemene uitkering moet een integrale afweging van alle beleid plaatsvinden;
- Gemeentelijke producten en diensten zijn in beginsel kostendekkend;
- De tarieven van de hondenbelasting, de begrafenisrechten, de precariobelasting en de leges worden jaarlijks geïndexeerd met een gemiddeld percentage van 1,5%. Het tarief van de parkeerboete wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum;
- De rioolheffing blijft (vooralsnog) bevroren op het peil van 2015. Dat geldt ook voor de afvalstoffenheffing;
- De opbrengst van de Onroerende-zaakbelastingen stijgt in de planjaren 2016 tot en met 2018 met 3%, exclusief areaaluitbreiding. Vanaf 2019 wordt dat percentage verlaagd tot 1,5%;
- De in de begroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten zoveel mogelijk met actuele onderhoudsplanningen zijn onderbouwd;
- De gedecentraliseerde taken worden uitgevoerd met de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten;
- Ingeval nieuw beleid aan de begroting wordt toegevoegd c.q. bestaand beleid wordt gewijzigd, dient direct in de dekking van de daarmee gemoeide financiële consequenties te worden voorzien;
- De post Onvoorzien mag pas worden ingezet wanneer is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- Indien het niet of niet-volledig lukt om de nog resterende taakstellingen in te vullen zal de raad direct een alternatieve dekkingsmaatregel vaststellen.

Bedrijfsvoering en gemeentelijke dienstverlening.

Er wordt gestreefd naar een kleine en slagvaardige organisatie, waarbij op samenwerking of uitbesteding wordt ingezet als daarmee kostenbesparingen en/of continuïteitsverbeteringen kunnen worden gerealiseerd. De bedrijfsvoeringskosten worden jaarlijks geïndexeerd, waarbij de loonkosten worden afgestemd op de meest recente CAO.

Centrumplan.

De gemeentelijke bijdrage is gemaximeerd op € 6,1 miljoen.

Ad b. Uitgangspunten en grondslagen.

Beleid.

Alle besluiten van de raad zijn verwerkt tot en met de vergadering van 11 juli 2016. De financiële consequenties van de kadernota zijn dus in deze begroting meegenomen.

Prijsniveau.

De prijsgevoelige baten en lasten zijn gecorrigeerd met een gemiddeld percentage van 1,5%. Hiervan is afgeweken wanneer er andere contractuele afspraken zijn gemaakt.

Personeelslasten.

In april 2016 is overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Deze nieuwe CAO is ingegaan op 1 januari 2016 en loopt tot 1 mei 2017. Er is een generieke salarismutatie overeengekomen van 3% per 1 januari 2016 en 0,4% met ingang van 1 mei 2017. Met deze loonkostenstijging is rekening gehouden.

Subsidies en bijdragen.

De verschuldigde bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen en andere instellingen zijn afgestemd op de begrotingen van die GR's. De geraamde subsidiebedragen zijn afgestemd op de nieuwe, door de raad vastgestelde subsidieverordening.

Belastingen, heffingen en tarieven.

In de taakveldramingen is ervan uitgegaan dat de opbrengsten uit de Onroerende-zaakbelastingen gedurende de planjaren 2016 tot en met 2018 jaarlijks met 3% stijgen. Vanaf 2019 is dat percentage verlaagd tot 1,5%. Het tarief voor het gebruik van het gemeentelijk rioleringsstelsel is op basis van eerdere besluiten gehandhaafd op het niveau van 2015. Ook de afvalstoffenheffing wordt in deze planperiode niet verhoogd.

Onvoorziene uitgaven.

Voor de post "onvoorziene uitgaven" is in de begroting 2017 een bedrag geraamd van € 100.000,-.

Beleidsprogramma 2017 tot en met 2020.

Op 11 juli 2016 heeft de raad het beleidsprogramma geactualiseerd voor de planjaren 2017 tot en met 2020. De budgettaire consequenties daarvan zijn vertaald in de voorliggende begroting. Het gaat om de volgende bedragen:

Planjaar 2017	€	2.731.934,-
Planjaar 2018	€	2.432.646,-
Planjaar 2019	€	2.263.233,-
Planjaar 2020	€	2.262.985,-

Infrastructuur en gebouwen.

De ramingen voor regulier en groot onderhoud en eventuele vervangingen zijn afgestemd op meerjarige onderhoudsplanningen.

Algemene uitkeringen gemeentefonds.

De ramingen zijn gebaseerd op de meicirculaire. Het belangrijkste ijkpunt voor de algemene uitkering is de septembercirculaire. De uitkomsten van die circulaire, die daags na Prinsjesdag verschijnt, is bepalend voor het uiteindelijke financiële perspectief.

Financieringskosten.

Bij de berekening van de rentelasten over het financieringstekort is gerekend met een rentepercentage van 0,5%.

Ad c. Analyse van de verschillen.

Rekening houdende met de door de raad vastgestelde mutaties in de kadernota constateren wij de volgende afwijkingen in de planjaren:

Planjaar 2017:

Prognose kadernota	-€ 794.029,-
Mutaties raad	€ 168.790,-
Per saldo	-€ 625.239,-
Feitelijke uitkomst	-€ 1.025.484,-
Verschil	<u>-€ 400.245,-</u>

Algemene uitkering gemeentefonds.

De algemene uitkering is lager dan verwacht. Concreet gaat het dan om een bedrag van € 177.000,-. Belangrijkste oorzaak daarvan is een onttrekking van meer dan € 190 miljoen aan de algemene uitkering in verband met de verhoogde instroom van asielzoekers. In 2018 wordt dat bedrag weer aan het gemeentefonds toegevoegd. In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielstroom is overeengekomen dat gemeenten middelen ontvangen vanwege de extra kosten voor vergunninghouders op de gebieden werk en integratie, onderwijs en zorg. In de nadere uitwerking tussen Rijk en VNG is besloten om het partieel effect toe te voegen aan een decentralisatie-uitkering, waarna gemeenten een bedrag per geplaatste vergunninghouder ontvangen.

Projecten Zelfsturing en Buurtkracht.

Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft de raad besloten om een bedrag van € 100.000,- aan de begroting toe te voegen voor projecten in het kader van zelfsturing en buurtkracht, onder de voorwaarde dat over de bestemming van dat bedrag nog kaderstelling door de raad moet plaatsvinden én met de nadrukkelijke opdracht te bekijken hoe deze gelden structureel aan de begroting kunnen worden toegevoegd. In de kadernota is rekening gehouden met een incidenteel budget. In de voorliggende begroting is rekening gehouden met een structurele toevoeging. Derhalve een negatieve afwijking van € 100.000,-.

Ontwikkeling loonkosten.

Met name door hogere werkgeverslasten zijn de loonkosten hoger dan geraamd. Het gaat om een bedrag van € 78.000,-.

Overige afwijkingen.

De overige bijstellingen leiden per saldo tot een negatieve correctie van € 45.245,-. Met name de verzekeringskosten laten een behoorlijke stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Planjaar 2018:

Prognose kadernota	-€ 1.126.124,-
Mutaties raad	€ 26.852,-
Per saldo	-€ 1.099.272,-
Feitelijke uitkomst	-€ 1.389.772,-
Verschil	<u>-€ 290.500,-</u>

Projecten Zelfsturing en Buurtkracht.

In de kadernota is rekening gehouden met een incidenteel budget. In de voorliggende begroting is rekening gehouden met een structurele toevoeging. Derhalve een negatieve afwijking van € 100.000,-.

Ontwikkeling loonkosten.

Met name door hogere werkgeverslasten zijn de loonkosten hoger dan geraamd. Het gaat om een bedrag van € 78.000,-.

Overige afwijkingen.

De overige correcties sorteren per saldo een negatief effect van € 112.500,-. Op een begrotingstotaal van € 47 miljoen is dat een te verwaarlozen afwijking van 0,2%. Het betreffen bijstellingen van zowel baten als lasten op basis van actuele cijfers.

Planjaar 2019:

Prognose kadernota	-€ 910.358,-
Mutaties raad	<u>€ 34.744,-</u>
Per saldo	-€ 875.614,-
Feitelijke uitkomst	<u>-€ 1.066.245,-</u>
Verschil	<u>-€ 190.631,-</u>

Projecten Zelfsturing en Buurkracht.

In de kadernota is rekening gehouden met een incidenteel budget. In de voorliggende begroting is rekening gehouden met een structurele toevoeging. Derhalve een negatieve afwijking van € 100.000,-.

Ontwikkeling loonkosten.

Met name door hogere werkgeverslasten zijn de loonkosten hoger dan geraamd. Het gaat om een bedrag van € 78.000,-.

Overige afwijkingen.

De overige correcties sorteren per saldo een negatief effect van € 12.631,-. Het betreffen bijstellingen van zowel baten als lasten op basis van actuele cijfers.

Planjaar 2020:

Prognose kadernota	-€ 1.349.472,-
Mutaties raad	<u>€ 38.643,-</u>
Per saldo	-€ 1.310.829,-
Feitelijke uitkomst	<u>-€ 1.087.052,-</u>
Verschil	<u>€ 223.777,-</u>

Projecten Zelfsturing en Buurkracht.

In de kadernota is rekening gehouden met een incidenteel budget. In de voorliggende begroting is rekening gehouden met een structurele toevoeging. Derhalve een negatieve afwijking van € 100.000,-.

Ontwikkeling loonkosten.

Met name door hogere werkgeverslasten zijn de loonkosten hoger dan geraamd. Het gaat om een bedrag van € 78.000,-.

Algemene uitkering gemeentefonds.

De raming wijkt positief af van de kadernota en wel met een bedrag van € 383.000,-. Dat komt met name omdat wij in 2020 nog geen rekening hebben gehouden met een mogelijk vertrek van Stella Maris uit onze gemeente.

Overige afwijkingen.

De overige correcties sorteren per saldo een positief effect van € 18.777,-. Het betreffen bijstellingen van zowel baten als lasten op basis van actuele cijfers.

Hoofdstuk 5: De uiteenzetting van de financiële positie.

In dit hoofdstuk komt achtereenvolgens aan de orde:

- a. Een berekening van het verloop van de begrotingsuitkomsten, waarbij alle besluiten zijn verwerkt, die de raad heeft genomen bij de behandeling van de kadernota 2016;
- b. Een samenvattend overzicht van de beleidstoevoegingen voor de planjaren 2017 tot en met 2020, zoals die door de raad op 11 juli 2016 zijn vastgesteld;
- c. De gevolgen van de septembercirculaire;
- d. Onze voorstellen voor het verkrijgen van een sluitende begroting, voor de korte en middellange termijn;
- e. Een overzicht van incidentele baten en lasten, een geprognosticeerde meerjarige begin- en eindbalans en een overzicht van het verloop van het EMU-saldo.

Ad a. Verloop begrotingsuitkomsten.

Met inachtneming van de door de raad vastgestelde beleidskaders sluit de primitieve begroting voor de planjaren 2017 tot en met 2020 met de volgende tekorten:

Planjaar 2017	€	1.025.484,-
Planjaar 2018	€	1.389.772,-
Planjaar 2019	€	1.066.245,-
Planjaar 2020	€	1.087.052,-

De uitgangspunten en grondslagen, die aan deze berekeningen ten grondslag liggen, hebben wij in het vorige hoofdstuk uitgebreid toegelicht. Voor de duidelijkheid merken wij hierbij nogmaals op, dat in deze prognose geen rekening is gehouden met de positieve effecten van de septembercirculaire. Zo dadelijk komen wij hier uitgebreid op terug.

Ad b. Overzicht beleidstoevoegingen.

In paragraaf 2 van de kadernota 2016 hebben wij de raad een overzicht verstrekt van projecten, die wij vanaf het planjaar 2017 zouden willen prioriteren. Wij hebben toen de raad gevraagd om:

- Een uitspraak te doen over die voorstellen;
- De volledigheid van de voorgestelde beleidstoevoegingen te beoordelen;
- De projecten in volgorde van belangrijkheid te prioriteren.

Hierna geven wij U een gedetailleerd overzicht van de projecten, die de eindstreep hebben gehaald. Elk project voorzien wij van een toelichting, waarbij ook wordt aangegeven of de begroting wordt belast en zo ja, in welke mate.

1. Vrijwilligersondersteuning.

Door het wegvallen van het provinciale subsidie en door de ontwikkelingen rondom de 3 D's is het budget voor vrijwilligersondersteuning structureel met € 17.400,- verhoogd. Met dat bedrag kunnen wij niet alleen de huidige bezetting van de vrijwilligerscentrale handhaven, maar ook de jaarlijkse vrijwilligersdag blijven organiseren. De taakstelling voor het sociale domein is met hetzelfde bedrag verhoogd.

2. Projecten sociaal domein.

Wanneer de afrekeningen over 2015 definitief zijn vastgesteld en zekerheid bestaat over de structurele invulling van de taakstelling willen wij graag een bedrag van € 500.000,- uit de reserve sociaal domein oormerken voor innovatie en extra impulsen.

Wij denken dan onder andere aan:

- Pilots "Blauwe Zorg" in samenwerking met de gemeente Maastricht en de Provincie;
- Het verder uitbouwen van de praktijkondersteuning Geestelijke Gezondheidszorg Jeugd, ter voorkoming van "dure zorg";
- Het uitvoeren van project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en Ouderen op Gezond Gewicht (OOGG);
- Het inkopen van extra groeibanen, waarbij wij willen inzetten op 4 extra groeibanen voor inwoners van onze gemeente, die nu een uitkering krijgen. Hiermee is een bedrag gemoeid van naar schatting € 92.000,-;
- Zelfsturingsprojecten in het sociale domein.

3. Verkeersveiligheidsprojecten.

Tijdens de vorige algemene beschouwingen gaf Uw raad aan dat de meest urgente verkeersveiligheidsknelpunten de komende jaren systematisch moeten worden aangepakt. Wij hebben hiervoor al een bedrag van € 305.000,- aan BDU-gelden ontvangen en er loopt nog een subsidieaanvraag van € 115.000,-. Indien ook dat verzoek gehonoreerd wordt, is in totaal dus € 420.000,- beschikbaar.

Wanneer het om verkeersveiligheid gaat, willen wij de hoogste prioriteit leggen bij de zwakke verkeersdeelnemers. Dat zijn dus fietsers en voetgangers. Een tweetal school- en thuisroutes maakt onderdeel uit van het overzicht van urgente verkeersveiligheidsknelpunten, te weten:

- Bemelen-Sibbe (gedeelte binnen de gemeentegrenzen van Valkenburg aan de Geul);
- Berg en Terblijt-Adelante (via Geulhemmerweg).

In het planjaar 2016 is hiervoor een krediet gevoteerd van € 180.000,-. Het resterende bedrag van € 240.000,- is gelijkelijk over de planjaren 2017 tot en met 2020 verdeeld.

4. Adaptief wegbeheer.

In samenspraak met de (raads)leden van de vakcommissie SOB is gewerkt aan het opstellen van een concept-meerjarenplan onderhoud wegen, dat gebaseerd is op adaptief wegbeheer. De raad bepaalt welk bedrag jaarlijks aan onderhoud mag worden besteed. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de thans in de begroting verwerkte budgetten leidend zijn en ook blijven.

5. Doorontwikkeling flexteam.

Het flexteam is sinds 2010 actief. Het is een kernteam van specialisten, dat in nauwe samenwerking met onder andere de politie, de brandweer en de belastingdienst/arbeidsinspectie integrale controles uitvoert in panden/woningen. Het team wordt ingezet om controles uit te voeren in het kader van:

- brandveiligheid/bouwkundige aspecten van panden;
- overlastpanden;
- bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit;
- horecacontroles;
- illegale bewoning.

De raad heeft ons opdracht gegeven om het flexteam door te ontwikkelen. Daarvoor is een werkbudget nodig van € 25.000,-, enerzijds om meer preventieve (communicatie) acties uit te kunnen voeren en anderzijds om acties, die voortvloeien uit die controles, op te pakken en uit te werken. De daarmee gemoeide kosten zijn in de voorliggende begroting verwerkt.

6. Evenementen.

Evenementen zijn uitermate belangrijk. De bijdrage in de daarmee gepaard gaande kosten bestempelen wij dan ook niet als een subsidie, maar als een investering, die er (mede) voor zorgt dat de geraamde inkomsten uit parkeren en toeristenbelasting ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

De inkomsten uit die belastingen zijn hoger dan de inkomsten uit de Onroerende zaakbelastingen, waarmee het belang van een goed evenementenbeleid nog eens wordt onderstreept. De raad heeft dan ook besloten om het evenementenbudget structureel met € 35.000,- op te hogen. De inkomstenprognose voor de toeristenbelasting is met eenzelfde bedrag verhoogd, waardoor het meerjarenperspectief per saldo niet belast wordt. Tevens is een bedrag van € 150.000,- aan de begroting toegevoegd voor het kunnen binnenhalen van een groot evenement.

7. Opknappen raadzaal en nieuw meubilair.

De raadzaal is toe aan een grondige opknapbeurt. Het meubilair en de technische installaties zijn sterk verouderd en voldoen al lang niet meer aan de eisen van deze tijd. Ook het meubilair van onze ambtelijke organisatie is meer dan 20 jaar oud en voldoet niet meer aan de huidige Arbeids-eisen. Bovendien sluit de oude meubellijn niet meer aan op de moderne inrichting van het KCC. Samen met de architect, die ook nauw bij het ontwerp van het nieuwe KCC betrokken is geweest, hebben wij een en ander op hoofdlijnen uitgewerkt. Nadrukkelijk willen wij Uw raad bij de verdere uitwerking betrekken. Eerste berekeningen laten een investeringsbedrag zien van afgerond € 950.000,-, waarvan ongeveer € 420.000,- betrekking heeft op de raadzaal. Deze investering vertaalt zich in een jaarlast van afgerond € 148.000,-. Voor dat bedrag is een taakstelling opgenomen. Wij zullen bezien of die taakstelling door verdere structurele besparingen op de bedrijfsvoeringskosten kan worden ingevuld.

8. Burgerparticipatie.

Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft de raad besloten om een investeringsbudget van € 100.000,- te creëren, waaruit cofinanciering kan worden geput voor projecten, die verband houden met stimuleren van zelfsturing en burgerkracht. Aan die cofinanciering worden nog voorwaarden gekoppeld. Daarvoor zullen kaders worden uitgewerkt, die ter vaststelling aan de raad zullen worden voorgelegd.

De raad heeft besloten om het investeringsbudget voorsnog alleen voor 2016 beschikbaar te stellen, met dien verstande dat wij wel de nadrukkelijke opdracht hebben gekregen om te bekijken op welke wijze deze gelden structureel aan de begroting kunnen worden toegevoegd. In de voorliggende begroting hebben wij het investeringsbudget dan ook structureel doorgerekend.

9. Voorbereiding en implementatie nieuwe Omgevingswet.

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2019 in werking. Die wet is op 1 juli 2015 door de Tweede Kamer vastgesteld. Bestuurders, managers, vakspecialisten en initiatiefnemers krijgen te maken met de impact van deze wet. Sneller, eenvoudiger en beter is het adagium. Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak, bestuurlijke afwegingsruimte, integraliteit en het versnellen en verbeteren van de besluitvorming zijn de centrale items. De te beantwoorden vraag is wat de impact van de omgevingswet op de organisatie is en hoe daarop kan worden geanticipeerd. De Omgevingswet is gericht op de fysieke leefomgeving. Dit betekent, dat milieu-, duurzaamheids- en ruimtethema's integraal moeten worden afgewogen gedurende de planvorming. De gemeente is bijvoorbeeld verplicht om een Omgevingsvisie op te stellen.

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt niet alleen bepaald door wet- en regelgeving. Minstens zo belangrijk zijn de bestuurlijke cultuur en de kennis en kunde van bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers. Het gebruik en toepassen van digitale informatie wordt straks nog belangrijker. Hiermee kunnen ruimtelijke projecten direct inzichtelijk worden gemaakt, waardoor stakeholders, zoals overheden, experts, beleidsmakers en inwoners met elkaar kunnen werken aan scenario's, met een breed gedragen project en winst in tijd en geld als uitkomst.

Zoals eerder al opgemerkt moet een Omgevingsvisie worden opgesteld en ook processen en automatiseringssystemen moeten worden aangepast. Hoewel de exacte financiële impact moeilijk te becijferen is, staat wel vast dat wij met kosten geconfronteerd zullen worden en daarvoor kunnen en willen wij onze ogen niet sluiten.

Daarom heeft de raad besloten om voor de voorbereiding en implementatie van de wet in 2018 eenmalig een bedrag van € 100.000,- in de begroting op te nemen.

Hierna vatten wij de financiële consequenties nog eens voor U samen:

Omschrijving	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1. Vrijwilligersondersteuning	-17.400	-17.400	-17.400	-17.400
1. Taakstelling sociaal domein	17.400	17.400	17.400	17.400
2. Projecten sociaal domein	-500.000			
2. Inzet reserve sociaal domein	500.000			
3. Verkeersveiligheidsprojecten	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
3. Inzet BDU-gelden	60.000	60.000	60.000	60.000
4. Adaptief wegbeheer	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
5. Doorontwikkeling flexteam	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
6. Evenementen	-35.000	-185.000	-35.000	-35.000
6. Bijstelling prognose toeristenbelasting	35.000	35.000	35.000	35.000
7. Opknappen bestuurscentrum/meubilair	-148.000	-148.000	-148.000	-148.000
7. Taakstelling bedrijfsvoering	148.000	148.000	148.000	148.000
8. Burgerkracht en zelfsturing	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
9. Voorbereiding/implementie Omgevingswet		-100.000		
Totaal	-125.000	-375.000	-125.000	-125.000

Ad c. De gevolgen van de septembercirculaire.

Omdat de algemene uitkering de grootste inkomstenbron van de gemeente is, hebben wij getoetst of de rijksbegroting van 2017, die op Prinsjesdag is gepubliceerd, gevolgen heeft voor de algemene uitkering. En dat blijkt het geval te zijn. Hierna geven wij U een samenvattend overzicht van de belangrijkste wijzigingen.

- a. Het accres, waarmee de jaarlijkse toename of afname van de algemene uitkering wordt bedoeld die het gevolg is van de normeringssystematiek ("trap op, trap af"), is behoorlijk hoger dan de prognose van de meicirculaire. Ten opzichte van de meicirculaire van 2016 stijgt het accres met € 88,4 miljoen in 2016, geleidelijk oplopend tot ruim € 638 miljoen in het laatste jaar van het nieuwe begrotingstijdvak. De belangrijkste verklaring voor deze stijging zijn de extra uitgaven van het kabinet op het gebied van veiligheid, defensie, zorg en armoedebestrijding, waarvan een groot gedeelte in het accres doorwerkt. Naast deze mutaties is ook een aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd, waarvan de doorwerking een positief effect heeft op de algemene uitkering.
- b. Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is vanaf 2015 gekoppeld aan de accrespercentages, zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van de algemene uitkering. Ingeval de realisatie lager is dan het plafond, komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds. In de septembercirculaire van 2015 werd uitgegaan van een toevoeging van € 246,3 miljoen. Naar nu blijkt, is de ruimte onder het plafond afgenomen als gevolg van een verwachte toename van de uitgaven vanuit het BCF. De algemene uitkering wordt daardoor in 2016 neerwaarts bijgesteld met € 56,4 miljoen. Vanaf het planjaar 2019 stijgt die ruimte weer.
- c. De decentralisatie-uitkering Versterking peuterspeelzaalwerk komt met ingang van het planjaar 2018 te vervallen. Die beëindiging is een onderdeel van het wetsvoorstel Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagopvang. Hiermee is voor onze gemeente een bedrag gemoeid van ruim € 35.000,-. In het verlengde van eerdere besluitvorming wordt dat bedrag op het geraamde budget voor peuterspeelzaalwerk gecorrigeerd.
- d. De VNG en het ministerie van VWS hebben een akkoord bereikt over het doorvoeren van mutaties in de integratie-uitkering sociaal domein, die betrekking hebben op taken, die voor gemeenten wegvallen of erbij komen doordat groepen cliënten in een ander domein terecht komen of al zijn gekomen.

Deze mutaties hebben dus te maken met verkeerde veronderstellingen in de budgettoedeling per 1 januari 2015. Conform het door de raad vastgestelde begrotingskader worden alle mutaties op de taakstelling gecorrigeerd.

De effecten van al deze wijzigingen werken positief door in onze begroting. Dat blijkt uit het volgend overzicht.

<i>Omschrijving</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Hoger accres	279.700	485.500	588.800	631.200
Integratie uitkering WMO	-30.725	-30.725	-30.725	-30.637
Decentralisatie-uitkeringen 3D	-157.899	-149.005	-147.943	-138.493
Uitkering peuterspeelzaalwerk	0	-35.933	-35.933	-35.933
	91.076	269.837	374.199	426.137
Correctie taakstelling sociaal domein	188.624	179.730	178.668	169.130
Correctie budget peuterspeelzaalwerk	0	35.933	35.933	35.933
	188.624	215.663	214.601	205.063
Per saldo	279.700	485.500	588.800	631.200

Ad d. De dekkingsvoorstellen.

Hoewel het verloop van de begrotingsresultaten beter is dan aanvankelijk verwacht, zijn de tekorten nog steeds substantieel. Het tot stand brengen van duurzaam evenwicht is dan ook niet op te lossen met de kaasschaafmethode. Wij zullen geen antwoorden (meer) vinden in traditionele oplossingen. De afgelopen jaren en ook nu weer is onze begroting doorgelicht en is bekeken of er nog beïnvloedingsmogelijkheden zijn en zo ja, welke. De conclusie van die exercitie blijft nog steeds dezelfde, namelijk dat er nauwelijks nog mogelijkheden zijn om inkomsten te verhogen en dat de lasten niet of nauwelijks zijn te beïnvloeden. Waar er wel nog mogelijkheden zijn, is geen of onvoldoende politiek draagvlak te vinden. Wij verwijzen hierbij naar de lange en weinig rendabele exercities van vorig jaar, zoals de aanpassing van de subsidieverordening, die financieel gezien niet veel heeft opgeleverd. Een aantal taakstellingen, waar aanvankelijk wel draagvlak voor was, hebben wij uiteindelijk zelfs moeten afvoeren.

De huidige situatie vraagt om een strikte begrotingsdiscipline. Niet voor niets heeft de raad dan ook bij de behandeling van de kadernota twee nieuwe kaders aan de begroting toegevoegd, namelijk:

1. Nieuw beleid kan alleen geëntameerd worden wanneer direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien;
2. Wanneer een taakstellende bezuiniging niet of niet-volledig gerealiseerd wordt, legt de raad zich zelf de verplichting op om direct alternatieve dekkingsmiddelen aan te dragen, zodat de tekorten niet verder oplopen.

Hierna geven wij U gedetailleerd aan welke dekkingsmaatregelen U zou kunnen nemen en wat de effecten daarvan zijn.

1. Nieuw beleid.

Eén van de door de raad vastgestelde begrotingskaders is dat nieuw beleid pas in gang kan worden gezet wanneer in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien. Wij gaven dat zo juist al aan. In deze begroting is nieuw beleid verwerkt voor een structureel bedrag van € 125.000,-, dat in 2018 eenmalig oploopt tot € 375.000,-. Ons voorstel is om voor deze bedragen taakstellingen op te nemen. Pas als die taakstellingen in concrete dekkingsmaatregelen zijn vertaald, kan nieuw beleid geëntameerd worden.

Bij de opstelling van de kadernota 2017 zullen wij bezien of in 2018 € 100.000,- kan worden vrijgemaakt voor de implementatie van de nieuwe Omgevingswet, omdat hier geen sprake is van nieuw beleid, maar van een wettelijke verplichting.

2. Onroerende-zaakbelastingen.

Conform raadsbesluit is er in de voorliggende begroting vanuit gegaan dat de tarieven van de Onroerende-zaakbelastingen, na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en areaaluitbreiding, in de jaren 2017 en 2018 stijgen met 3% per jaar. Vanaf het planjaar 2019 is dat percentage weer verlaagd tot 1,5%. Gelet op de begrotingsproblematiek stellen wij Uw raad voor om dat percentage te handhaven op 3%. Met die maatregel kan jaarlijks een extra opbrengst gegenereerd worden van € 65.000,-.

3. Exploitatie Polfermolen.

Willen wij onze gemeentelijke financiën structureel op orde krijgen, dan zijn ingrijpende maatregelen noodzakelijk. Wij hebben ons dan ook vooral geconcentreerd op een van de grootste kostenposten, die wij niet alleen kunnen beïnvloeden, maar waarvan ook vast staat dat de voorgestelde maatregelen daadwerkelijk het beoogde effect zullen opleveren. In de aanbiedingsbrief van de vorige begroting hebben wij Uw raad er al op gewezen dat de exploitatie van sportcentrum Polfermolen onevenredig zwaar onze begroting belast. Het gaat om een bedrag van bijna € 1,7 miljoen per jaar, en dat is meer dan 100 euro per inwoner. Wij zijn van oordeel dat een dergelijk hoog bedrag niet langer maatschappelijk is te verantwoorden, zelfs al zou het verloop van de begrotingsuitkomsten florissant zijn dan nu het geval is. Wij werken immers met gemeenschapsgelden en dat vraagt om een extra zakelijke insteek.

Op verzoek van de raad hebben wij vorig jaar door een extern bureau mogelijke opties in kaart laten brengen, die de structurele lasten van de Polfermolen fundamenteel omlaag brengen. Bekeken is wat de effecten zijn van:

- Uitbesteden van de exploitatie;
- Andere exploitatievormen binnen de verschillende ruimtes van de Polfermolen;
- Verkoop van het gebouw in combinatie met het uitbesteden van de exploitatie of andere exploitatievormen;
- Gehele of gedeeltelijke sloop en het eventueel terugbrengen tot de hoogst noodzakelijke functies.

Per optie is in beeld gebracht wat de maatschappelijke, personele, financiële en andere effecten voor de gemeente en de gemeenschap zijn. Ook de ontwikkelingen in de demografie zijn erbij betrokken, evenals de ontwikkelingen bij verenigingen, de ontwikkelingen in het onderwijs, de ontwikkelingen in het centrum van Valkenburg, de kernen en het Leeuw terrein en tot slot de ontwikkelingen ten aanzien van concurrerende voorzieningen.

De uitkomsten van dat rapport hebben wij op 27 september 2016 met de commissie EFTR gedeeld. Willen wij de begrotingstekorten écht reduceren, dan kunnen er in onze optiek slechts twee opties aan de orde zijn:

- a. Verkoop van het gebouw aan een externe marktpartij, onder de voorwaarde dat het financiële effect daarvan voor de begroting minimaal gelijk is aan optie b;
- b. Afbouw Polfermolen in huidige vorm.

De eerste optie kunnen wij op dit moment nog niet uitwerken, omdat wij op dit moment nog in overleg zijn met externe marktpartijen. De tweede optie wel, deze wordt hierna gepresenteerd en geldt als financiële kaderstelling. Uitgangspunt van de berekening is, dat het gebouw op 1 januari 2022 gesloten wordt en dat de komende 5 jaren een gefaseerde afbouw van een aantal functies plaatsvindt, zodat ook invulling wordt gegeven aan de al door de raad vastgestelde financiële taakstellingen voor de planperiode 2017-2021.

De gemaakte berekeningen zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Per 1-1-2018: Sluiting theaterzaal en vergaderzalen;

Per 1-1-2019: Sluiting zwembad;

Per 1-1-2022: Sluiting sporthal.

Op welk moment de fitness kan worden gesloten is nog onderwerp van onderzoek.

Zoals uit de volgende berekeningen blijkt, levert sluiting van het complex en dus volledige beëindiging van de exploitatie uiteindelijk een voordeel op van afgerond € 1,2 miljoen per jaar. Wat de financiële effecten voor de korte termijn zijn, kunnen wij nog niet nauwkeurig berekenen omdat wij onvoldoende zicht hebben op de nog lopende contracten en nog onduidelijk is met welk tempo en met welke bedragen de overheadkosten kunnen worden afgebouwd. De gemaakte berekeningen dienen dan ook met enige terughoudendheid te worden beoordeeld.

a. Ontwikkeling van de boekwaarde van het complex.

Onderhoud.

Indien de exploitatie met ingang van 1 januari 2022 zou worden gestaakt, kunnen de onderhoudswerkzaamheden tot de hoogst noodzakelijke worden beperkt. Daarbij mag de veiligheid van de gebruikers natuurlijk niet uit het oog verloren worden. Want die veiligheid moet tot het eind gegarandeerd blijven. Terzake deskundigen hebben een inschatting gemaakt van de onderhoudskosten, waarmee wij de komende jaren nog geconfronteerd zullen worden. De conclusie is dat gemiddeld een bedrag van € 270.000,- per jaar nodig is. Totaal dus ruim € 1,3 miljoen tot 1 januari 2022. Uitgaande van deze prognose en rekening houdende met de geraamde dotaties aan de onderhoudsvoorziening tot 1 januari 2022 resteert er uiteindelijk nog een bedrag van ruim € 922.000,- in deze voorziening. Dat bedrag kan worden ingezet voor extra afschrijving op de boekwaarde van het complex.

Opbrengstwaarde grond.

De hoogte van de opbrengst is afhankelijk van de bestemming. Wij taxeren dat bedrag op minimaal € 400.000,-. Mocht het niet lukken deze opbrengst te verzilveren, dan komt ook dat bedrag ten laste van de reservepositie en stijgt de derving van bespaarde met ongeveer € 16.000,-.

Frictie- en sloopkosten.

De frictie- en sloopkosten taxeren wij op een totaalbedrag van € 750.000,-.

Financiële taakstellingen.

Indien de raad instemt met het voorgestelde financiële kader levert dat naar verwachting meer op dan de al vastgestelde taakstellingen. Wij stellen voor om die extra voordelen ten gunste te brengen van de begrotingsresultaten en dus niet op de boekwaarde te corrigeren, zoals aanvankelijk door ons in de raadsnota, die in de commissie EFTR aan de orde is geweest, is voorgesteld.

Rekening houdende met het vorenstaande is het verloop van de boekwaarde van het Polfermolencomplex als volgt:

Boekwaarde per 1/1/2017	€ 5.728.000,-
Afschrijving t/m planjaar 2021	-€ 2.203.000,-
Vrijval onderhoudsvoorziening	-€ 922.000,-
Inbrengwaarde grond	-€ 400.000,-
Frictie- en sloopkosten	€ 750.000,-
Per saldo	<u>€ 2.953.000,-</u>

De structurele derving van bespaarde rente bedraagt 4% van laatstgenoemd bedrag, oftewel € 118.120,-.

b. *Sluiting van de Bosdries, bouw nieuwe sporthal.*

Een eventuele sluiting van de Bosdries is in onze optiek in dit stadium niet opportuun, omdat wij nu nog niet willen vooruitlopen op het nieuwe onderwijshuisvestingsplan voor de periode 2017-2022. In onze raadsnotitie van 27 september 2016 hadden wij een voordeel ingeboekt van € 125.000,-. Dat bedrag is nu vervangen door een p.m.-raming. Met de realisatie van een nieuwe sporthal is op basis van reële kengetallen jaarlijks een bedrag gemoeid van € 372.000,-.

Samenvattend overzicht:

Omschrijving	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022
Geraamd exploitatietekort	-1.549.998	-1.556.371	-1.562.724	-1.569.823	-1.569.823	-1.569.823
Correctie loonkosten	5.248	5.248	5.248	5.248	5.248	5.248
Correctie exploitatie gemeentegrot						-100.000
Netto	-1.544.750	-1.551.123	-1.557.476	-1.564.575	-1.564.575	-1.664.575
Effect van de voorstellen:						
Budgettair voordeel bij beëindiging exploitatie						1.664.575
Derving bespaarde rente						-118.120
Sluiting de Bosdries						p.m.
Beëindiging fitness	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beëindiging exploitatie theater en zalen		15.000	15.000	15.000	15.000	
Beëindiging exploitatie zwembad			240.000	240.000	240.000	
Vermindering overhead			220.000	220.000	220.000	
Exploitatiekosten nieuwe sporthal						-372.000
Afrondingen						545
Per saldo	0	15.000	475.000	475.000	475.000	1.175.000
Taakstelling	85.000	85.000	210.000	210.000	210.000	210.000
Afwijking	-85.000	-70.000	265.000	265.000	265.000	965.000

Zoals eerder al is opgemerkt, zijn wij in gesprek met externe marktpartijen om te bekijken of de eerste optie binnen de gestelde financiële randvoorwaarden realiseerbaar is.

U hoeft nu nog geen besluit te nemen over het al dan niet afbouwen van het Polfermolencomplex. Wat wij U wel vragen is om in te stemmen met het bovenstaande financiële kader en dus met een verhoging van de taakstelling Polfermolen tot uiteindelijk € 1,2 miljoen per jaar. Zodra duidelijk is of de eerste optie al dan niet realiseerbaar is, vindt er een terugkoppeling naar Uw raad plaats, waarna de finale besluitvorming kan plaatsvinden.

4. Inzet van reserves.

Indien Uw raad instemt met de voorgestelde dekkingsmaatregelen, resteert er in 2017 nog een tekort van afgerond € 734.000,-. Met de kennis van dit moment loopt dat bedrag geleidelijk terug. Cumulatief moeten wij een bedrag van bijna € 1,5 miljoen aan de algemene dekkingsreserve onttrekken voor het verkrijgen van een sluitende begroting in de planjaren 2017 tot en met 2019. In het planjaar 2020 is de begroting sluitend, maar vanaf 2021 ontstaat er weer een begrotingstekort van ruim € 484.000,-. Voor de dekking van dit bedrag zal nog naar incidentele oplossingen gezocht moeten worden. Het tekort is als volgt opgebouwd:

Doorwerking overschot planjaar 2020	€	7.785,-
Ontwikkeling gemeentefonds	-€	277.000,-
Inflatiecorrectie	-€	215.000,-
Per saldo	-€	484.215,-

In dit tekort is dus rekening gehouden met de taakstelling Polfermolen voor een bedrag van € 475.000,-. Zonder deze taakstelling zou er sprake zijn van een tekort van afgerond € 960.000,-.

Wanneer de raad instemt met ons voorstel om het financiële kader, dat bij de afbouwoptie hoort, vast te stellen op afgerond € 1,2 miljoen per jaar, dan is niet alleen de begrotingsproblematiek opgelost, maar ontstaat er vanaf het planjaar 2022 zelfs op beperkte schaal budgettaire ruimte voor de dekking van nieuwe prioriteiten. De komende maanden zullen alle mogelijke opties inzake de Polfermolen worden uitgewerkt, zodat de raad in het voorjaar van 2017 definitieve keuzes kan maken. Aan elke optie is de voorwaarde gekoppeld dat die minimaal € 1,2 miljoen moet opleveren. Is dat niet of niet-volledig het geval, dan zal de raad overeenkomstig het vastgestelde begrotingskader direct voor alternatieve dekking zorg moeten dragen.

Tot slot geven wij Uw raad een samenvattend overzicht van het verloop van de begrotingsuitkomsten wanneer U instemt met de voorgestelde dekkingsmaatregelen:

<i>Omschrijving</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Prognose van de tekorten	-1.025.484	-1.389.772	-1.066.245	-1.087.052
Correctie taakstelling Polfermolen	-85.000	-85.000	-210.000	-210.000
Gevolgen septembercirculaire	279.700	485.500	588.800	631.200
Uitkomsten na septembercirculaire	-830.784	-989.272	-687.445	-665.852
Bezuinigingsvoorstellen:				
Taakstelling opnemen voor nieuw beleid	125.000	375.000	125.000	125.000
Tarieven OZB handhaven op 3%			65.000	130.000
Vermindering exploitatiebijdrage Polfermolen		15.000	475.000	475.000
Derving bespaarde rente	-28.231	-53.331	-56.363	-56.363
Totaal bezuinigingsvoorstellen	96.769	336.669	608.637	673.637
Per saldo	-734.015	-652.603	-78.808	7.785
Mutatie algemene dekkingsreserve	734.015	652.603	78.808	0
Verloop resultaten	0	0	0	7.785

Ad e. Overzicht incidentele baten en lasten, meerjarige balans en meerjarig EMU-saldo.

Incidentele baten en lasten.

Om vast te kunnen stellen of de begroting structureel in evenwicht is, moet inzicht worden verschaft in de incidentele baten en lasten. Het op grond van artikel 19 van de vigerende begrotingsvoorschriften (BBV) verplicht voorgeschreven overzicht van baten en lasten, dat wij in de bijlagen van deze begroting hebben opgenomen, is hierbij een belangrijk document. In dat document zijn de incidentele baten en lasten per programma en meerjarig (ook verplicht op grond van artikel 23 BBV) inzichtelijk gemaakt. Voor de reserves is ook een overzicht gemaakt van structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen. Ook daarvoor verwijzen wij naar de bijlagen. In het volgende overzicht laten wij zien hoe het verloop van de begrotingsuitkomsten is na correctie van de incidentele baten en lasten.

<i>Omschrijving</i>	<i>Planjaar 2017</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>
Resultaat begroting	-734.015	-652.603	-78.808	7.785
Correctie eenmalige baten (-)	-854.926	-215.674	-119.788	-66.411
Correctie eenmalige lasten (+)	1.037.618	542.291	180.030	66.411
Gecorrigeerd saldo (structurele ruimte) --nadeel	-551.323	-325.986	-18.566	7.785

EMU-saldo en balans.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo schrijven de nieuwe begrotingsvoorschriften voor dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans wordt opgenomen én een berekening van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo.

EMU-saldo	2016	2017	2018	2019	2020
	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-
1 Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	-1.475	-767	-281	85	114
2 Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	3.436	3.519	3.302	3.007	2.968
3 Bruto dotaties voorzieningen	782	903	976	1.019	1.052
4 Investerings in (im)materiële vaste activa	8.721	1.194	597	0	0
5 Baten bijdragen overheden	2.919	360	180	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
7 Aankoop grond en kosten bouwrijp maken	246	246	0	0	0
8 Baten bouwgrondexploitatie	72	72	0	0	0
9 Lasten voorzieningen derden	2.910	1.293	587	455	890
10 Lasten transacties derden	0	0	0	0	0
11 Verkoop effecten	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-6.143	1.354	2.993	3.656	3.244

Toelichting.

Het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo is macro genormeerd. De rijksoverheid maakt daarover afspraken met het IPO, de UvW en de VNG. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 14 september 2015 is de EMU-tekortnorm voor 2016 vastgesteld op -0,4% van het bruto binnenlands product (bbp). Tevens is afgesproken dat de EMU-tekortruimte niet nader wordt verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen, met als gevolg dat voor 2016 geen referentiewaarden op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen beschikbaar zijn gekomen. In het Bestuurlijk overleg van 14 september 2015 is nog geen besluit genomen over de EMU-tekortnorm in 2017. Die afspraken worden dit jaar gemaakt.

De geprognosticeerde balans.

<i>Balans</i>	<i>Ultimo 2015</i>	<i>Ultimo 2016</i>	<i>Ultimo 2017</i>	<i>Ultimo 2018</i>	<i>Ultimo 2019</i>	<i>Ultimo 2020</i>
Activa						
Immateriële activa	0	1.330.784	1.197.762	1.069.566	943.422	817.278
Materiële vaste activa	56.802.295	53.386.791	50.812.014	48.043.298	45.162.557	42.320.788
Financiële vaste activa	3.668.545	1.101.622	1.071.622	1.041.622	282.427	252.427
Totaal vaste activa	60.470.840	54.488.413	51.883.636	49.084.920	45.444.984	42.573.215
Voorraden	355.472	-174.260	0	0	0	0
Uitzettingen looptijd < 1 jaar	13.160.573	6.558.483	6.355.225	6.355.225	8.029.119	10.098.692
Liquide middelen	71.080	0	0	0	25.000	25.000
Overlopende activa	2.277.376	2.277.376	2.277.376	2.277.376	2.277.376	2.277.376
Totaal vlottende activa	15.864.501	8.661.599	8.632.601	8.632.601	10.331.495	12.401.068
Totaal activa	76.335.341	63.150.012	60.516.237	57.717.521	55.776.479	54.974.283
Passiva						
Eigen vermogen	46.626.886	33.295.201	29.729.681	29.448.761	29.533.980	29.647.714
Voorzieningen	8.151.648	7.386.641	6.260.943	7.602.566	8.166.133	8.327.580
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	13.827.414	12.457.428	11.198.984	9.934.253	8.713.943	7.636.566
Totaal vaste passiva	68.605.948	53.139.270	47.189.608	46.985.580	46.414.056	45.611.860
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	5.189.033	7.470.382	10.786.269	8.191.581	6.822.063	6.822.063
Overlopende passiva	2.540.360	2.540.360	2.540.360	2.540.360	2.540.360	2.540.360
Totaal vlottende passiva	7.729.393	10.010.742	13.326.629	10.731.941	9.362.423	9.362.423
Totaal passiva	76.335.341	63.150.012	60.516.237	57.717.521	55.776.479	54.974.283

Hoofdstuk 6: Het vaststellingsbesluit en de programma-autorisatie.

De raad der gemeente Valkenburg aan de Geul;

Gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders de dato 4 oktober 2016;

Besluit:

- De begroting voor de planjaren 2017 tot en met 2020 vast te stellen;
- Aan het college van Burgemeester en Wethouders autorisatie te verlenen voor de per programma geraamde bedragen, te weten:

Veiligheid	€	1.826.223,-
Verkeer, vervoer en waterstaat	€	3.715.812,-
Economie	€	952.407,-
Onderwijs	€	1.789.415,-
Sport, cultuur en recreatie	€	5.894.833,-
Sociaal domein	€	19.189.856,-
Volksgesondheid en milieu	€	4.413.805,-
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	€	1.668.428,-
Bestuur en ondersteuning	€	7.806.029,-
Toevoegingen reserves	€	339.440,-
<i>Totaal der programma's</i>	€	47.596.248,-

Aldus besloten tijdens de openbare vergadering van de raad der gemeente Valkenburg aan de Geul van 8 november 2016.

De voorzitter,

De griffier,

Bijlagen: Diverse overzichten

Meerjarenraming op taakveldniveau planjaren 2017-2020.

0.1 Bestuur

6001010 Raad- en raadscommissies

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	196.215	204.644	176.143	176.433	176.727	177.025
Totaal product	196.215	204.644	176.143	176.433	176.727	177.025

6001022 College van burgemeester en wethouders

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	564.188	563.203	361.336	361.556	361.781	362.009
Totaal product	564.188	563.203	361.336	361.556	361.781	362.009

6006010 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-5.219	-546	-546	-546	-546	-546
lasten	270.203	278.705	90.734	92.096	93.478	94.880
Totaal product	264.984	278.159	90.188	91.550	92.932	94.334
Totaal taakveld	1.025.387	1.046.006	627.667	629.539	631.440	633.368

0.10 Mutaties reserves

6980010 Mutaties reserves

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-9.749.170	-2.255.143	-1.106.697	-606.360	-240.221	-211.706
lasten	10.621.460	780.532	339.440	325.440	325.440	325.440
Totaal product	872.289	-1.474.611	-767.257	-280.920	85.219	113.734
Totaal taakveld	872.289	-1.474.611	-767.257	-280.920	85.219	113.734

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

6990000 Resultaat

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	360.119	0	0	0	0	0
Totaal product	360.119	0	0	0	0	0
Totaal taakveld	360.119	0	0	0	0	0

0.2 Burgerzaken

6003012 Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand(lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	440.041	454.404	309.580	310.217	310.864	311.521
Totaal product	440.041	454.404	309.580	310.217	310.864	311.521

6003020 Kadaster

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-62	-250	-250	-250	-250	-250
lasten	53.390	63.748	44.711	45.163	45.622	46.088
Totaal product	53.327	63.498	44.461	44.913	45.372	45.838

6003040 Verkiezingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	56.893	18.000	49.511	49.511	101.511	22.411
Totaal product	56.893	18.000	49.511	49.511	101.511	22.411

6004010 Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand(baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-284.654	-315.052	-356.052	-299.052	-203.052	-138.052
lasten	109.806	123.000	136.500	106.000	54.000	27.500
Totaal product	-174.848	-192.052	-219.552	-193.052	-149.052	-110.552
Totaal taakveld	375.413	343.850	184.000	211.589	308.695	269.218

0.4 Overhead

5001000 Rente en afschrijving

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-9.629.148	-6.922.309	0	0	0	0
lasten	9.629.148	6.922.309	342.712	278.924	167.355	162.568
Totaal product	0	0	342.712	278.924	167.355	162.568

5100010 Huisvesting bestuurscentrum

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-41.000	0	0	0	0	0
lasten	666.318	569.298	232.753	237.039	226.370	329.812
Totaal product	625.318	569.298	232.753	237.039	226.370	329.812

5100011 Huisvesting dependance bestuurscentrum

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	240.364	14.625	0	0	0	0
Totaal product	240.364	14.625	0	0	0	0

5100020 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-865.682	-599.335	0	0	0	0
Totaal product	-865.682	-599.335	0	0	0	0

5200010 Communicatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	75.418	88.046	89.367	90.708	92.069	93.450
Totaal product	75.418	88.046	89.367	90.708	92.069	93.450

5200020 Overige kosten

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	315.111	310.714	299.748	304.245	308.809	313.442
Totaal product	315.111	310.714	299.748	304.245	308.809	313.442

5200030 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-390.529	-383.348	0	0	0	0
Totaal product	-390.529	-383.348	0	0	0	0

5300010 Automatisering gemeentehuis

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	676.751	750.995	594.276	603.190	612.239	621.422
Totaal product	676.751	750.995	594.276	603.190	612.239	621.422

5300020 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-676.751	-750.995	0	0	0	0
Totaal product	-676.751	-750.995	0	0	0	0

5400010 Salarissen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-383.527	-84.503	-72.676	-72.676	-72.676	-72.676
lasten	8.455.551	7.024.388	3.226.503	3.176.462	3.176.462	3.176.462
Totaal product	8.072.024	6.939.885	3.153.827	3.103.786	3.103.786	3.103.786

5400020 Inleenvergoedingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	59.936	43.586	60.000	60.900	61.814	62.741
Totaal product	59.936	43.586	60.000	60.900	61.814	62.741

5400030 Adviezen en contributies

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	57.989	53.133	56.912	57.766	58.632	59.513
Totaal product	57.989	53.133	56.912	57.766	58.632	59.513

5400040 Ondernemingsraad

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	16.195	17.000	0	0	0	0
Totaal product	16.195	17.000	0	0	0	0

5400050 Overige personeelskosten

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	558.426	369.367	422.383	428.719	435.150	441.679
Totaal product	558.426	369.367	422.383	428.719	435.150	441.679

5400110 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-10.697.532	-9.542.089	0	0	0	0
lasten	1.932.963	2.119.118	0	0	0	0
Totaal product	-8.764.570	-7.422.971	0	0	0	0

5500010 Financiële ondersteuning

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	141.063	142.436	124.573	126.441	128.337	130.261
Totaal product	141.063	142.436	124.573	126.441	128.337	130.261

5500030 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-967.295	-957.258	0	0	0	0
lasten	826.231	814.822	0	0	0	0
Totaal product	-141.063	-142.436	0	0	0	0

5600010 Tractie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	185.904	140.820	76.070	77.211	78.370	79.546
Totaal product	185.904	140.820	76.070	77.211	78.370	79.546

5600021 De Valkenberg 9

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.353	-1.337	-1.337	-1.337	-1.337	-1.337
lasten	91.007	112.951	93.101	102.997	97.811	140.112
Totaal product	89.654	111.614	91.764	101.660	96.474	138.775

5600030 Kleding

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	28.765	29.223	33.661	34.166	34.679	35.199
Totaal product	28.765	29.223	33.661	34.166	34.679	35.199

5600040 Centrumplan

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-583.000	0	0	0	0	0
lasten	363.868	181.003	0	0	0	0
Totaal product	-219.132	181.003	0	0	0	0

5600200 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-779.462	-3.989.294	0	0	0	0
lasten	779.462	3.526.634	0	0	0	0
Totaal product	0	-462.660	0	0	0	0

5600300 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.046.419	-845.836	0	0	0	0
lasten	1.046.419	845.836	0	0	0	0

5700020 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-5.060.903	-1.045.070	0	0	0	0
lasten	4.975.712	1.045.070	0	0	0	0
Totaal product	-85.191	0	0	0	0	0

5750030 Doorberekeningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-3.069.709	-3.036.408	0	0	0	0
lasten	3.069.709	3.036.408	0	0	0	0

6002010 Voorlichting en communicatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	349.433	359.561	122.365	123.886	125.429	126.996
Totaal product	349.433	359.561	122.365	123.886	125.429	126.996

6002020 Verzekeringen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	51.835	61.875	82.803	84.044	85.304	86.583
Totaal product	51.835	61.875	82.803	84.044	85.304	86.583

6002030 Bestuurlijke ondersteuning

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.802.843	1.595.685	35.353	35.883	36.422	36.969
Totaal product	1.802.843	1.595.685	35.353	35.883	36.422	36.969
Totaal taakveld	2.204.111	2.017.121	5.818.567	5.748.568	5.651.239	5.822.742

0.5 Treasury

6330010 Energievoorziening

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-1.102.412	-552.153	-304.525	-304.525	-291.400	-252.023
lasten	4.933	4.840	3.946	3.955	3.964	3.973
Totaal product	-1.097.479	-547.313	-300.579	-300.570	-287.436	-248.050

6911010 Sluiten van geldleningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	151.735	132.523	57.338	57.339	57.339	57.337
Totaal product	151.735	132.523	57.338	57.339	57.339	57.337

6913010 Beleggingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-12.004	-21.446	-11.746	-11.746	-11.746	-11.746
lasten	8.347	8.123	6.516	6.516	6.516	6.516
Totaal product	-3.657	-13.323	-5.230	-5.230	-5.230	-5.230

6914020 Bespaarde rente

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-2.602.046	-2.334.735	-1.771.616	-1.602.085	-1.606.720	-1.634.527
Totaal product	-2.602.046	-2.334.735	-1.771.616	-1.602.085	-1.606.720	-1.634.527
Totaal taakveld	-3.551.446	-2.762.848	-2.020.087	-1.850.546	-1.842.047	-1.830.470

0.61 OZB woningen

6930010 Uitvoering wet WOZ

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	10.871	0	0	0	0	0
Totaal product	10.871	0	0	0	0	0

6932020 Ozb eigenaren woningen (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	0	0	-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000
Totaal product	0	0	-2.663.000	-2.742.000	-2.783.000	-2.824.000

6940012 Perceptiekosten OZB woningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	91.674	94.424	97.258	100.176
Totaal product	0	0	91.674	94.424	97.258	100.176
Totaal taakveld	10.871	0	-2.571.326	-2.647.576	-2.685.742	-2.723.824

0.62 OZB niet-woningen

6931010 Ozb gebruikers niet-woningen (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-644.459	-655.000	-711.000	-731.000	-742.000	-752.000
Totaal product	-644.459	-655.000	-711.000	-731.000	-742.000	-752.000

6932010 Ozb eigenaren niet-woningen (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-3.426.223	-3.477.000	-1.018.000	-1.047.000	-1.062.000	-1.078.000
Totaal product	-3.426.223	-3.477.000	-1.018.000	-1.047.000	-1.062.000	-1.078.000

6940014 Perceptiekosten OZB niet-woningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	59.520	61.306	63.145	65.039
Totaal product	0	0	59.520	61.306	63.145	65.039
Totaal taakveld	-4.070.682	-4.132.000	-1.669.480	-1.716.694	-1.740.855	-1.764.961

0.63 Parkeerbelasting

6215010 Betaald parkeren (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-2.350.423	-2.285.080	-2.390.678	-2.390.743	-2.631.341	-2.631.341
Totaal product	-2.350.423	-2.285.080	-2.390.678	-2.390.743	-2.631.341	-2.631.341

6215012 Exploitatie parkeergarage (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	0	-249.867	-341.009	-341.009	-376.904	-376.904
Totaal product	0	-249.867	-341.009	-341.009	-376.904	-376.904

6215020 Fiscalisering parkeerboetes (batens)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-101.655	-122.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal product	-101.655	-122.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000

6940020 Perceptiekosten parkeerbelasting

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	8.345	8.695	9.051	9.412
Totaal product	0	0	8.345	8.695	9.051	9.412
Totaal taakveld	-2.452.078	-2.656.947	-2.823.342	-2.823.057	-3.099.194	-3.098.833

0.64 Belastingen Overig

6936014 Reclamebelasting (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-113.724	-114.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal product	-113.724	-114.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000

6937010 Hondenbelasting (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-83.022	-81.000	-83.000	-83.000	-83.000	-83.000
Totaal product	-83.022	-81.000	-83.000	-83.000	-83.000	-83.000

6939010 Precariobelasting (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-294.992	-255.500	-325.000	-325.000	-325.000	-325.000
Totaal product	-294.992	-255.500	-325.000	-325.000	-325.000	-325.000

6940010 Perceptiekosten belastingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-46.300	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
lasten	442.227	198.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal product	395.928	183.000	0	0	0	0

6940030 Hondenbelasting

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	650	670	690	711
Totaal product	0	0	650	670	690	711

6940044 Reclamebelasting (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	3.640	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal product	3.640	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000

6940046 Precariobelasting (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal product	0	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal taakveld	-92.170	-240.500	-480.350	-480.330	-480.310	-480.289

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

6921010 Uitkeringen gemeentefonds

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-14.987.565	-14.284.356	-13.521.619	-13.414.985	-13.306.479	-13.273.408
Totaal product	-14.987.565	-14.284.356	-13.521.619	-13.414.985	-13.306.479	-13.273.408

6923010 Integratie-uitkering Sociaal domein

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-8.988.146	-8.703.537	-8.375.017	-8.210.803	-8.064.664	-7.916.462
Totaal product	-8.988.146	-8.703.537	-8.375.017	-8.210.803	-8.064.664	-7.916.462
Totaal taakveld	-23.975.711	-22.987.893	-21.896.636	-21.625.788	-21.371.143	-21.189.870

0.8 Overige baten en lasten

6922030 Taakstellende bezuinigingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	-1.386.125	-2.316.989	-2.855.391	-2.818.582	-3.009.655
Totaal product	0	-1.386.125	-2.316.989	-2.855.391	-2.818.582	-3.009.655

6922040 Meerjarenbeleidsplan

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	3.126.597	2.731.934	2.432.646	2.263.233	2.262.985
Totaal product	0	3.126.597	2.731.934	2.432.646	2.263.233	2.262.985

6922110 Onvoorzienne uitgaven

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-203.336	-18.508	0	0	0	0
lasten	356.576	39.300	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal product	153.240	20.792	100.000	100.000	100.000	100.000

6960010 Aandeel kostenplaatsen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.032.405	605.824	0	0	0	0
Totaal product	1.032.405	605.824	0	0	0	0
Totaal taakveld	1.185.645	2.367.088	514.945	-322.745	-455.349	-646.670

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

6120020 Gebouw brandweer

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	0	-77.111	-77.111	-77.111	-77.111	-77.111
lasten	50.437	89.236	45.270	64.566	48.357	52.112
Totaal product	50.437	12.125	-31.841	-12.545	-28.754	-24.999

6120040 Brand- en rampenbestrijding

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.326	0	0	0	0	0
lasten	941.207	1.039.258	1.035.986	1.059.538	1.083.682	1.109.296
Totaal product	939.881	1.039.258	1.035.986	1.059.538	1.083.682	1.109.296
Totaal taakveld	990.318	1.051.383	1.004.145	1.046.993	1.054.928	1.084.297

1.2 Openbare orde en veiligheid

6140010 Uitvoering bijzondere wetten en vergunningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-63.399	-98.320	-63.320	-63.320	-63.320	-63.320
lasten	393.219	373.172	254.587	254.592	254.597	254.597
Totaal product	329.821	274.852	191.267	191.272	191.277	191.277

6140020 Opvang zwerfdieren

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	9.751	14.536	22.753	23.187	23.634	24.094
Totaal product	9.751	14.536	22.753	23.187	23.634	24.094

6140030 Veiligheid

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-7.398	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
lasten	53.472	80.193	242.952	238.452	227.223	227.729
Totaal product	46.073	77.193	239.952	235.452	224.223	224.729

6140040 Handhaving in de openbare ruimte

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	355.780	373.285	224.675	225.251	225.835	226.429
Totaal product	355.780	373.285	224.675	225.251	225.835	226.429
Totaal taakveld	741.425	739.866	678.647	675.162	664.969	666.529

2.1 Verkeer en vervoer

6210010 Wegennet en wegbermen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-45.845	-4.835	-4.835	-4.835	-4.835	-4.835
lasten	2.264.965	1.808.240	1.341.764	1.351.506	1.361.466	1.370.968
Totaal product	2.219.119	1.803.405	1.336.929	1.346.671	1.356.631	1.366.133

6210020 Gladheidsbestrijding

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	61.764	130.677	78.484	79.283	80.093	80.915
Totaal product	61.764	130.677	78.484	79.283	80.093	80.915

6210040 Openbare verlichting

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.337	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
lasten	461.828	448.112	436.221	438.662	441.203	437.034
Totaal product	460.491	447.112	435.221	437.662	440.203	436.034

6210050 Bruggen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	99.892	110.438	91.657	90.473	89.297	88.127
Totaal product	99.892	110.438	91.657	90.473	89.297	88.127

6210060 Waarschuwingsborden en wegwijzers

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-50.000	0	0	0	0	0
lasten	175.602	163.560	180.939	161.393	163.303	165.242
Totaal product	125.602	163.560	180.939	161.393	163.303	165.242

6210070 Verkeersveiligheid

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-6.261	-122.500	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250
lasten	246.114	275.056	105.222	104.564	103.913	103.267
Totaal product	239.853	152.556	99.972	99.314	98.663	98.017
Totaal taakveld	3.206.722	2.807.748	2.223.202	2.214.796	2.228.190	2.234.468

2.2 Parkeren

6214012 Betaald parkeren (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	280.623	403.847	407.036	350.787	344.586	334.565
Totaal product	280.623	403.847	407.036	350.787	344.586	334.565

6214022 Exploitatie parkeergarage (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	852.032	965.012	960.944	957.047	953.329
Totaal product	0	852.032	965.012	960.944	957.047	953.329

6214032 Fiscalisering parkeerboetes (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	181.488	178.157	109.477	109.661	109.847	110.036
Totaal product	181.488	178.157	109.477	109.661	109.847	110.036
Totaal taakveld	462.111	1.434.036	1.481.525	1.421.392	1.411.480	1.397.930

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

6310010 Markten (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	22.285	19.944	6.135	6.158	6.181	6.205
Totaal product	22.285	19.944	6.135	6.158	6.181	6.205

6310020 Bevordering economische bedrijvigheid

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-851	0	0	0	0	0
lasten	52.502	49.843	10.833	10.690	10.547	10.405
Totaal product	51.651	49.843	10.833	10.690	10.547	10.405

6311010 Marktgeden (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-3.384	-3.500	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal product	-3.384	-3.500	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Totaal taakveld	70.552	66.287	13.968	13.848	13.728	13.610

3.4 Economische promotie

6560030 Toerisme en recreatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-21.972	-51.194	-12.059	-12.413	-10.672	-10.992
lasten	1.127.271	1.250.968	919.439	1.066.587	876.589	881.186
Totaal product	1.105.298	1.199.774	907.380	1.054.174	865.917	870.194

6936010 Toeristenbelasting (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.844.943	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000
Totaal product	-1.844.943	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000	-1.835.000

6936012 Vermakelijkhedenretributie (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-215.274	-215.000	-215.000	-215.000	-215.000	-215.000
Totaal product	-215.274	-215.000	-215.000	-215.000	-215.000	-215.000

6940040 Toeristenbelasting (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	7.500	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal product	7.500	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

6940060 Vermakelijkhedenretributie (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.800	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal product	1.800	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal taakveld	-945.619	-834.226	-1.126.620	-979.826	-1.168.083	-1.163.806

4.1 Openbaar basisonderwijs

6420020 Basisonderwijs exclusief huisvesting

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	62.270	51.148	22.358	22.500	22.644	22.791
Totaal product	62.270	51.148	22.358	22.500	22.644	22.791

6420030 Bewegingsonderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	56.935	77.223	74.192	76.833	79.578	82.431
Totaal product	56.935	77.223	74.192	76.833	79.578	82.431
Totaal taakveld	119.205	128.371	96.550	99.333	102.222	105.222

4.2 Onderwijshuisvesting

6421010 Huisvesting openbaar basisonderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	0	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
lasten	177.100	148.134	117.759	115.703	113.651	111.605
Totaal product	177.100	146.134	115.759	113.703	111.651	109.605

6421020 Huisvesting bijzonder basisonderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-4.439	-2.382	-2.382	-2.382	-2.382	-2.382
lasten	1.001.108	326.312	299.105	294.233	289.375	284.530
Totaal product	996.669	323.930	296.723	291.851	286.993	282.148

6431010 Huisvesting speciaal onderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.324.794	713.996	560.309	528.652	517.992	507.348
Totaal product	1.324.794	713.996	560.309	528.652	517.992	507.348

6441010 Huisvesting voortgezet onderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	188.055	182.188	174.860	169.673	26.821	27.194
Totaal product	188.055	182.188	174.860	169.673	26.821	27.194
Totaal taakveld	2.686.618	1.366.248	1.147.651	1.103.879	943.457	926.295

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

6480010 Educatieve agenda

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	11.087	10.000	15.684	15.684	15.684	15.684
Totaal product	11.087	10.000	15.684	15.684	15.684	15.684

6480020 Leerplichtwet

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	36.146	52.405	54.311	55.886	57.508	59.179
Totaal product	36.146	52.405	54.311	55.886	57.508	59.179

6480030 St. Activiteit

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060
Totaal product	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060	3.060

6480050 Leerlingenvervoer

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	248.181	274.765	287.135	296.152	305.457	315.058
Totaal product	248.181	274.765	287.135	296.152	305.457	315.058

6482010 Volwasseneducatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	0	-46.237	0	0	0	0
lasten	2.135	51.388	8.870	8.948	9.028	9.109
Totaal product	2.135	5.151	8.870	8.948	9.028	9.109

6650010 Kinderdagverblijven

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-56.688	-48.495	-48.450	-48.405	-48.360	-48.360
lasten	283.901	179.992	171.772	178.668	178.272	177.883
Totaal product	227.212	131.497	123.322	130.263	129.912	129.523
Totaal taakveld	527.822	476.878	492.382	509.993	520.649	531.613

5.1 Sportbeleid en activering

6530070 Subsidies sportverenigingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	100.805	95.622	81.883	76.441	76.441	76.441
Totaal product	100.805	95.622	81.883	76.441	76.441	76.441
Totaal taakveld	100.805	95.622	81.883	76.441	76.441	76.441

5.2 Sportaccommodaties

6530020 Openlucht zwembad

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-53.500	-53.500	0	0	0	0
lasten	172.739	209.913	0	0	0	0
Totaal product	119.239	156.413	0	0	0	0

6530030 Sporthal de Bosdries

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-16.598	-16.500	-16.500	-16.500	-16.500	-16.500
lasten	122.927	196.387	142.974	166.100	150.029	179.828
Totaal product	106.329	179.887	126.474	149.600	133.529	163.328

6531010 Sportterreinen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-34.308	-15.513	-20.121	-20.225	-20.331	-20.438
lasten	360.608	304.538	305.249	306.068	306.931	307.840
Totaal product	326.300	289.025	285.128	285.843	286.600	287.402

6580010 Multifunctioneel Polfercenter

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-106.500	-135.618	-561.117	-106.500	-106.500	-106.500
lasten	1.675.480	1.667.919	2.111.115	1.662.871	1.669.224	1.676.323
Totaal product	1.568.980	1.532.301	1.549.998	1.556.371	1.562.724	1.569.823
Totaal taakveld	2.120.848	2.157.626	1.961.600	1.991.814	1.982.853	2.020.553

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

6511010 Muziekonderwijs

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	63.866	62.000	62.000	50.000	51.500	53.045
Totaal product	63.866	62.000	62.000	50.000	51.500	53.045

6511020 Emancipatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	4.850	3.904	3.586	3.268	3.268	3.268
Totaal product	4.850	3.904	3.586	3.268	3.268	3.268

6511030 Culturele minderheden

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	2.070	2.070	1.125	180	180	180
Totaal product	2.070	2.070	1.125	180	180	180

6511040 Herdenking

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	5.651	23.513	9.299	9.431	9.565	9.702
Totaal product	5.651	23.513	9.299	9.431	9.565	9.702

6511050 Ontwikkelingssamenwerking

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330
Totaal product	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330	12.330

6540010 Subsidies zang en muziek

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	42.796	42.435	44.427	43.300	43.300	43.300
Totaal product	42.796	42.435	44.427	43.300	43.300	43.300

6540020 Kunstbeleid

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-7.500	-7.500	-7.500	0	0	0
lasten	81.019	76.475	53.123	43.870	43.948	44.027
Totaal product	73.519	68.975	45.623	43.870	43.948	44.027

6541030 Waarderingsubsidies

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	31.851	33.515	79.038	78.370	78.364	78.364
Totaal product	31.851	33.515	79.038	78.370	78.364	78.364

6580030 Kerkgenootschappen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	12.920	12.793	12.475	12.392	12.308	12.225
Totaal product	12.920	12.793	12.475	12.392	12.308	12.225
Totaal taakveld	249.854	261.535	269.903	253.141	254.763	256.441

5.4 Musea

6541010 Museum

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-43.367	-33.198	-33.198	-33.198	-33.198	-33.198
lasten	68.790	189.791	90.909	157.496	107.555	106.486
Totaal product	25.423	156.593	57.711	124.298	74.357	73.288
Totaal taakveld	25.423	156.593	57.711	124.298	74.357	73.288

5.5 Cultureel erfgoed

6541020 Monumenten

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-7.524	-25.648	0	0	0	0
lasten	187.282	482.394	99.304	115.685	104.349	119.983
Totaal product	179.758	456.746	99.304	115.685	104.349	119.983

6560050 Overige grotten

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-77.669	-84.000	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000
lasten	74.722	478.983	253.405	251.728	250.062	248.405
Totaal product	-2.947	394.983	154.405	152.728	151.062	149.405
Totaal taakveld	176.811	851.729	253.709	268.413	255.411	269.388

5.6 Media

6510010 Bibliotheekwerk

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	295.585	420.700	279.042	282.665	286.660	301.952
Totaal product	295.585	420.700	279.042	282.665	286.660	301.952
Totaal taakveld	295.585	420.700	279.042	282.665	286.660	301.952

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

6221020 Kademuren, sluizen en andere waterwerken

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	190.487	187.710	165.815	162.290	158.766	155.243
Totaal product	190.487	187.710	165.815	162.290	158.766	155.243

6550010 Natuurbescherming

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-13.368	0	0	0	0	0
lasten	67.683	66.174	81.303	82.132	82.973	83.827
Totaal product	54.315	66.174	81.303	82.132	82.973	83.827

6560010 Groenvoorziening

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-575.808	-602.558	-585.648	-594.377	-603.237	-612.231
lasten	1.467.813	1.618.468	1.482.618	1.500.641	1.518.519	1.537.863
Totaal product	892.006	1.015.910	896.970	906.264	915.282	925.632

6560020 Volksfeesten

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	43.406	39.285	9.559	9.559	9.559	9.559
Totaal product	43.406	39.285	9.559	9.559	9.559	9.559

6560040 Gemeentegrot

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-103.322	-103.000	-103.000	-103.000	-103.000	-103.000
lasten	71.408	70.235	105.713	106.493	102.165	102.845
Totaal product	-31.914	-32.765	2.713	3.493	-835	-155

6560060 Openluchttheater

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	66.365	161.254	79.095	79.373	79.655	79.942
Totaal product	66.365	161.254	79.095	79.373	79.655	79.942

6580020 Kop Cauberg

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-398.451	-393.461	-391.163	-392.890	-394.643	-394.643
lasten	1.520.719	315.621	291.959	285.693	281.633	277.594
Totaal product	1.122.267	-77.840	-99.204	-107.197	-113.010	-117.049

6580050 Speelvoorzieningen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	63.685	101.757	37.487	37.967	38.453	38.948
Totaal product	63.685	101.757	37.487	37.967	38.453	38.948
Totaal taakveld	2.400.618	1.461.485	1.173.738	1.173.881	1.170.843	1.175.947

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie**6001030 Kernoverleggen**

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	90.254	149.607	43.652	13.655	13.658	13.661
Totaal product	90.254	149.607	43.652	13.655	13.658	13.661

6621010 Inburgering en integratie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-30.952	0	0	0	0	0
lasten	37.736	10.000	32.262	32.262	32.262	32.262
Totaal product	6.784	10.000	32.262	32.262	32.262	32.262

6650020 Toezicht kinderdagverblijven

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	22.692	23.032	23.377	23.728
Totaal product	0	0	22.692	23.032	23.377	23.728

6670010 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	340.240	446.091	462.209	462.209	462.209	448.209
Totaal product	340.240	446.091	462.209	462.209	462.209	448.209

6670012 Regionaal welzijnswerk

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-1.571	0	0	0	0	0
lasten	360.116	248.827	268.675	231.072	231.072	231.072
Totaal product	358.545	248.827	268.675	231.072	231.072	231.072

6670014 Sociaal cultureel werk

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	2.293	2.535	2.535	2.535	2.535	2.535
Totaal product	2.293	2.535	2.535	2.535	2.535	2.535

6670020 Ouderenwerk

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-13.634	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
lasten	78.448	84.122	49.899	49.899	49.899	49.899
Totaal product	64.814	76.122	41.899	41.899	41.899	41.899

6670030 Jeugdverenigingen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-10.806	0	0	0	0	0
lasten	148.582	126.861	28.345	28.272	28.199	28.126
Totaal product	137.776	126.861	28.345	28.272	28.199	28.126

6670032 Scoutinggebouw Meldermunsterweg

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-911	-953	-953	-953	-953	-953
lasten	2.382	17.529	9.118	6.749	8.351	7.635
Totaal product	1.471	16.576	8.165	5.796	7.398	6.682

6670040 Gemeenschapshuizen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	161.917	167.545	159.274	150.959	147.718	144.478
Totaal product	161.917	167.545	159.274	150.959	147.718	144.478

6670042 Welzijnscentrum Berg en Terblijt

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-40.947	-32.772	-32.772	-32.772	-32.772	-32.772
lasten	6.915	30.788	22.280	20.327	16.043	38.619
Totaal product	-34.033	-1.984	-10.492	-12.445	-16.729	5.847
Totaal taakveld	1.130.061	1.242.180	1.059.216	979.246	973.598	978.499

6.2 Wijkteams

6671010 Jeugdgezondheidszorg maatwerk

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-39.497	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
lasten	236.959	272.143	288.350	293.059	293.033	298.072
Totaal product	197.462	234.143	250.350	255.059	255.033	260.072

6671020 Innovatie jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	50.463	77.372	92.738	92.738	92.738	92.738
Totaal product	50.463	77.372	92.738	92.738	92.738	92.738

6671030 Uitvoeringskosten jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	226.983	315.221	315.221	315.221	315.221	315.221
Totaal product	226.983	315.221	315.221	315.221	315.221	315.221

6671040 Uitvoeringskosten Wmo

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	491.011	743.981	743.981	743.981	743.981	743.981
Totaal product	491.011	743.981	743.981	743.981	743.981	743.981

6671050 Uitvoeringskosten participatie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	16.353	971.829	902.344	902.344	902.344	902.344
Totaal product	16.353	971.829	902.344	902.344	902.344	902.344
Totaal taakveld	982.271	2.342.546	2.304.634	2.309.343	2.309.317	2.314.356

6.3 Inkomensregelingen

6610010 Uitkeringen inkomensdeel

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-4.622.260	-4.719.460	-4.643.655	-4.567.851	-4.492.047	-4.492.047
lasten	5.146.518	4.229.089	4.276.063	4.242.988	4.242.988	4.242.988
Totaal product	524.258	-490.371	-367.592	-324.863	-249.059	-249.059

6610020 WWB jonger dan 65 jaar persoonlijke behoeften

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	26.568	26.568	26.568	26.568	26.568	26.568
Totaal product	26.568	26.568	26.568	26.568	26.568	26.568

6610030 Wet Wij

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	5.058	5.058	5.058	5.058	5.058	5.058
Totaal product	5.058	5.058	5.058	5.058	5.058	5.058

6610050 Bijstandsbesluit zelfstandigen inkomensdeel

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-9.442	-9.442	-9.442	-9.442	-9.442	-9.442
lasten	70.406	70.406	70.406	70.406	70.406	70.406
Totaal product	60.964	60.964	60.964	60.964	60.964	60.964

6610060 Bijstandsbesluit zelfstandigen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-199.622	-229.466	-229.466	-229.466	-229.466	-229.466
lasten	157.158	157.159	157.159	157.159	157.159	157.159
Totaal product	-42.463	-72.307	-72.307	-72.307	-72.307	-72.307

6610070 IOAW

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-579	0	0	0	0	0
lasten	282.646	282.647	282.647	282.647	282.647	282.647
Totaal product	282.067	282.647	282.647	282.647	282.647	282.647

6610080 Fraudebestrijding

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	34.900	0	0	0	0	0
Totaal product	34.900	0	0	0	0	0

6610090 IOAZ

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	58.598	58.598	58.598	58.598	58.598	58.598
Totaal product	58.598	58.598	58.598	58.598	58.598	58.598

6614010 Bijzondere bijstandsverlening

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-63.923	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
lasten	408.745	408.745	416.798	416.798	416.798	416.798
Totaal product	344.822	368.745	376.798	376.798	376.798	376.798

6614012 Kwijtschelding afvalstoffenheffing

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	40.450	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Totaal product	40.450	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000

6614014 Kwijtschelding rioolheffing

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	58.347	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Totaal product	58.347	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Totaal taakveld	1.393.569	344.902	475.734	518.463	594.267	594.267

6.4 Begeleide participatie

6611010 Sociale werkvoorziening

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	2.368.484	2.665.211	2.658.683	2.667.609	2.699.930	2.702.500
Totaal product	2.368.484	2.665.211	2.658.683	2.667.609	2.699.930	2.702.500
Totaal taakveld	2.368.484	2.665.211	2.658.683	2.667.609	2.699.930	2.702.500

6.5 Arbeidsparticipatie

6623010 Werkgelegenheidsbevordering

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	410.217	347.200	388.303	418.907	438.783	438.783
Totaal product	410.217	347.200	388.303	418.907	438.783	438.783
Totaal taakveld	410.217	347.200	388.303	418.907	438.783	438.783

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

6661010 Maatwerkvoorzieningen natura materieel WMO

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-5.329	0	0	0	0	0
lasten	676.875	386.859	415.454	415.454	415.454	415.454
Totaal product	671.546	386.859	415.454	415.454	415.454	415.454
Totaal taakveld	671.546	386.859	415.454	415.454	415.454	415.454

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

6614020 Integrale schuldhulpverlening

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	85.409	85.409	90.619	90.619	90.619	90.619
Totaal product	85.409	85.409	90.619	90.619	90.619	90.619

6662010 Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel WMO

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-348.455	0	0	0	0	0
lasten	2.273.671	2.174.584	2.039.461	2.039.461	2.039.461	2.039.461
Totaal product	1.925.216	2.174.584	2.039.461	2.039.461	2.039.461	2.039.461

6662020 AWBZ extramuraal zorg in natura

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237
Totaal product	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237	1.147.237

6667010 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	0	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159
Totaal product	0	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159	-376.159

6672010 PGB WMO

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	718.122	782.301	424.545	424.545	424.545	424.545
Totaal product	718.122	782.301	424.545	424.545	424.545	424.545
Totaal taakveld	3.875.984	3.813.372	3.325.703	3.325.703	3.325.703	3.325.703

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

6672020 PGB Jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	357.756	357.756	357.756	357.756
Totaal product	0	0	357.756	357.756	357.756	357.756

6682010 Jeugd en opvoedhulp

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627
Totaal product	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627	1.216.627

6682020 Jeugd geestelijke gezondheidszorg

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	931.141	931.141	931.141	931.141	931.141	931.141
Totaal product	931.141	931.141	931.141	931.141	931.141	931.141

6682030 Jeugd dyslexie

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	37.993	37.993	37.993	37.993	37.993	37.993
Totaal product	37.993	37.993	37.993	37.993	37.993	37.993

6682040 Specialistische jeugdzorg

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	131.750	246.557	254.880	254.880	254.880	254.880
Totaal product	131.750	246.557	254.880	254.880	254.880	254.880

6687010 Ouderenbijdragen maatwerkvoorzieningen jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-1.972	0	0	0	0	0
Totaal product	-1.972	0	0	0	0	0
Totaal taakveld	2.315.539	2.432.318	2.798.397	2.798.397	2.798.397	2.798.397

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

6663010 Opvang en beschermd wonen WMO

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	12.937	67.164	78.183	78.695	78.988	79.289
Totaal product	12.937	67.164	78.183	78.695	78.988	79.289
Totaal taakveld	12.937	67.164	78.183	78.695	78.988	79.289

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

6683010 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	266.996	309.035	307.102	307.800	308.515	309.248
Totaal product	266.996	309.035	307.102	307.800	308.515	309.248
Totaal taakveld	266.996	309.035	307.102	307.800	308.515	309.248

7.1 Volksgezondheid

6714020 Hulpverleningsinstanties

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	13.917	14.937	22.732	22.732	22.732	22.732
Totaal product	13.917	14.937	22.732	22.732	22.732	22.732

6714040 Algemene gezondheidszorg

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	219.529	246.421	198.040	202.330	200.415	204.928
Totaal product	219.529	246.421	198.040	202.330	200.415	204.928

6715010 Jeugdgezondheidszorg uniform

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	145.728	131.071	134.912	134.912	134.912	134.912
Totaal product	145.728	131.071	134.912	134.912	134.912	134.912
Totaal taakveld	379.174	392.429	355.684	359.974	358.059	362.572

7.2 Riolering

6722010 Riolen en gemalen (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
batens	-7.118	0	0	0	0	0
lasten	2.431.410	2.346.918	2.280.526	2.293.986	2.307.287	2.322.052
Totaal product	2.424.293	2.346.918	2.280.526	2.293.986	2.307.287	2.322.052

6726010 Riolen en gemalen (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-2.657.553	-2.744.326	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000
Totaal product	-2.657.553	-2.744.326	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000	-2.740.000

6940018 Perceptiekosten rioolheffing

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	21.471	22.115	22.778	23.461
Totaal product	0	0	21.471	22.115	22.778	23.461
Totaal taakveld	-233.260	-397.408	-438.003	-423.899	-409.935	-394.487

7.3 Afval

6721010 Ophalen en afvoeren huisvuil (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-483.565	-408.069	-467.019	-501.596	-538.639	-578.282
lasten	1.028.638	970.100	920.374	945.531	971.432	998.099
Totaal product	545.073	562.031	453.355	443.935	432.793	419.817

6721020 Milieuparken

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-31.365	-20.325	-20.325	-20.325	-20.325	-20.325
lasten	262.185	259.608	283.066	291.071	299.315	307.807
Totaal product	230.820	239.283	262.741	270.746	278.990	287.482

6725010 Ophalen en afvoeren huisvuil (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-884.036	-885.000	-885.000	-885.000	-885.000	-885.000
Totaal product	-884.036	-885.000	-885.000	-885.000	-885.000	-885.000

6940016 Perceptiekosten afvalstoffenheffing

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	0	0	6.935	7.143	7.357	7.578
Totaal product	0	0	6.935	7.143	7.357	7.578
Totaal taakveld	-108.143	-83.686	-161.969	-163.176	-165.860	-170.123

7.4 Milieubeheer

6723010 Bescherming kwaliteit bodem en atmosfeer

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	0	-10.000	-118.658	-118.658	-118.658	-118.658
lasten	298.926	354.903	99.885	100.872	101.879	102.906
Totaal product	298.926	344.903	-18.773	-17.786	-16.779	-15.752

6723020 Bestrijding van ongedierte

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	20.112	21.432	13.085	13.230	13.377	13.377
Totaal product	20.112	21.432	13.085	13.230	13.377	13.377

6723030 Handhaving milieuwetgeving

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-180.000	0	0	0	0	0
lasten	273.548	325.972	185.273	189.621	194.094	198.694
Totaal product	93.548	325.972	185.273	189.621	194.094	198.694
Totaal taakveld	412.586	692.307	179.585	185.065	190.692	196.319

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

6724010 Begraafplaatsen (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	294.219	321.149	236.721	236.344	235.993	235.665
Totaal product	294.219	321.149	236.721	236.344	235.993	235.665

6724011 Bijzondere begraafplaatsen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	12.449	11.935	10.785	10.475	10.165	9.855
Totaal product	12.449	11.935	10.785	10.475	10.165	9.855

6732010 Begraafplaatsrechten (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-122.982	-108.658	0	0	0	0
Totaal product	-122.982	-108.658	0	0	0	0
Totaal taakveld	183.686	224.426	247.506	246.819	246.158	245.520

8.1 Ruimtelijke ordening

6810010 Bestemmings- en structuurplannen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-6.416	-442.025	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
lasten	589.915	910.625	158.040	153.322	153.083	152.856
Totaal product	583.500	468.600	148.040	143.322	143.083	142.856
Totaal taakveld	583.500	468.600	148.040	143.322	143.083	142.856

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

6830010 Exploitatie bestemmingsplannen

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	-222.631	301.860	182.352	178.964	175.577	172.190
Totaal product	-222.631	301.860	182.352	178.964	175.577	172.190
Totaal taakveld	-222.631	301.860	182.352	178.964	175.577	172.190

8.3 Wonen en bouwen

6820010 Kasteel Oost

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-91.418	-31.933	-35.533	-35.533	-35.533	-35.533
lasten	30.800	114.762	52.025	52.867	52.788	58.985
Totaal product	-60.617	82.829	16.492	17.334	17.255	23.452

6820020 Steenstraat 2

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-131.883	0	0	0	0	0
lasten	31.192	0	0	0	0	0
Totaal product	-100.691	0	0	0	0	0

6820030 Overige gebouwen en erven

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-59.336	-1.003.880	-173.125	-368.791	-199.230	-536.764
lasten	477.424	626.556	450.310	456.516	456.454	494.616
Totaal product	418.088	-377.324	277.185	87.725	257.224	-42.148

6820050 Mergeltoepassing

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	23.376	22.689	0	0	0	0
Totaal product	23.376	22.689	0	0	0	0

6822010 Woonwagencentra

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-266.702	-207.275	-122.719	-124.561	-126.430	-127.694
lasten	366.716	465.623	259.257	314.430	255.592	319.223
Totaal product	100.014	258.348	136.538	189.869	129.162	191.529

6822030 Bouw- en woningtoezicht (lasten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	368.173	375.569	395.510	396.059	396.616	397.181
Totaal product	368.173	375.569	395.510	396.059	396.616	397.181

6822040 Welstandstoezicht

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-115.975	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000
lasten	218.221	186.117	129.780	129.780	129.780	129.780
Totaal product	102.246	109.117	52.780	52.780	52.780	52.780

6822050 Overige volkshuisvesting

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
lasten	74.024	85.610	41.154	41.284	41.416	41.550
Totaal product	74.024	85.610	41.154	41.284	41.416	41.550

6823010 Bouw- en woningtoezicht (baten)

	werkelijk 2015	begroot 2016	begroot 2017	begroot 2018	begroot 2019	begroot 2020
baten	-519.287	-267.300	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
lasten	51.317	0	0	0	0	0
Totaal product	-467.970	-267.300	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Totaal taakveld	456.641	289.538	669.659	535.051	644.453	414.344
Geheel - Totaal	-0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Investeringsprogramma planjaren 2017 - 2020.

	Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
							Afschrijving	Rente			2017	2018	2019	2020
Veiligheid														
1	Kosten cameratoezicht	2016									25.000	25.000	25.000	25.000
	Totaal										25.000	25.000	25.000	25.000
Verkeer, vervoer en waterstaat														
2	Reservering vervanging parkeerapparatuur	2004									88.583	162.152	179.305	179.305
3	Reconstructie Walramplein	2014									109.250	109.250	109.250	109.250
4	Reconstructie Valkenburgerstraat	2014									190.000	190.000	190.000	190.000
5	Voormalige provinciale weg Houthem	2015									38.000	38.000	38.000	38.000
6	Reservering restantbudget PRIS	2016									16.971	17.395	17.830	17.830
7	Maatregelen t.b.v. Kerststad Valkenburg	2016									60.000	60.000	60.000	60.000
8	Reservering gelden veiligheidsprojecten	2016									60.000	60.000	60.000	60.000
	Totaal										562.804	636.797	654.385	654.385
Economie														
9	Bijdrage Grens Info Punt	2016									5.000	5.000	5.000	5.000
	Totaal										5.000	5.000	5.000	5.000

Investeringsprogramma planjaren 2017 - 2020.

	Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
							Afschrijving	Rente			2017	2018	2019	2020
Onderwijs														
10	Reservering voorzieningen huisvesting	2012									249.184	220.620	383.745	403.652
	Totaal										249.184	220.620	383.745	403.652
Sport, cultuur en recreatie														
11	Reservering onderhoud gemeentegroeve	2009												
12	Reservering kunstgrasvelden	2016									7.773	7.961	8.154	8.347
13	Vrijval budget stichting Traject	2015										37.603	37.603	37.603
14	Reservering gelden subsidiebeleid	2016									2.780	8.111	8.111	8.111
15	Onkruidbestrijding	2016									100.000	100.000	100.000	100.000
16	Bestrijding luizen lindebomen	2016									12.500	12.500	12.500	12.500
17	Bijstelling budget evenementen	2016									35.000	185.000	35.000	35.000
	Totaal										158.053	351.175	201.368	201.561
Sociaal domein														
18	Hart voor Valkenburg	2010											6.411	6.411
19	Reservering t.b.v. vrijwilligersondersteuning	2016									17.400	17.400	17.400	17.400
20	Reservering t.b.v. inburgering/integratie	2016									41.000	41.000	41.000	41.000
21	Projecten sociaal domein	2016									500.000			
	Totaal										558.400	58.400	64.811	64.811

Investeringsprogramma planjaren 2017 - 2020.

	Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
							Afschrijving	Rente			2017	2018	2019	2020
Volksgezondheid en milieu														
22	Investeringen geactualiseerd VGRP	2013	2.111.715		2.111.715						159.292	156.388	156.388	156.388
23	Project Gezond in de stad	2016									25.000			
24	Onderhoud begraafplaatsen Cauberg	2016									41.300	41.300	41.300	41.300
	Totaal		2.111.715		2.111.715						225.592	197.688	197.688	197.688
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening stedelijke vernieuwing														
25	Reservering i.v.m. verkoop Kasteel oost	2014									32.931	8.532	8.127	8.127
	Totaal										32.931	8.532	8.127	8.127

Investeringsprogramma planjaren 2017 - 2020.

	Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten			
							Afschrijving	Rente			2017	2018	2019	2020
Bestuur en ondersteuning														
26	Reserveringen vervanging tractiemiddelen	2014									56.936	78.503	102.607	102.778
27	Vervangingsinvesteringen automatisering	2014									198.557	226.096	231.325	231.325
28	Toetreding GR WWB/WMO	2015									223.458	149.316	57.658	57.658
29	Afscheid/installatie burgemeester	2016									10.000			
30	Reservering restantbudget combifuncties	2016									10.000	10.000	10.000	10.000
31	Reservering t.b.v. formatie burgerkracht	2016									28.000	28.000	28.000	28.000
32	Tijdelijke formatie regionale projecten	2016									70.000			
33	Doorontwikkeling flexteam	2016									25.000	25.000	25.000	25.000
34	Project buurtkracht en zelfsturing	2016									100.000	100.000	100.000	100.000
35	Kosten implementatie Omgevingswet	2016										100.000		
36	Tijdelijk personeel KCC	2016									45.019	64.519	20.519	
37	Reservering gelden meubilair/raadzaal	2016									148.000	148.000	148.000	148.000
	Totaal										914.970	929.434	723.109	702.761

Investeringsprogramma planjaren 2017 - 2020.

	Omschrijving	Jaar	Globale bruto raming	Eenmalige kapitaal- bijdragen/ subsidies	Restant netto investering	Afschr. termijn in jaren	Kapitaallasten		Overige exploitatie- lasten	Exploitatie- inkomsten	Structurele netto budgettaire lasten				
							Afschrijving	Rente			2017	2018	2019	2020	
Recapitulatie															
	Veiligheid										25.000	25.000	25.000	25.000	
	Verkeer, vervoer en waterstaat										562.804	636.797	654.385	654.385	
	Economie										5.000	5.000	5.000	5.000	
	Onderwijs										249.184	220.620	383.745	403.652	
	Sport, cultuur en recreatie										158.053	351.175	201.368	201.561	
	Sociaal domein										558.400	58.400	64.811	64.811	
	Volksgezondheid en milieu		2.111.715		2.111.715						225.592	197.688	197.688	197.688	
	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										32.931	8.532	8.127	8.127	
	Bestuur en ondersteuning										914.970	929.434	723.109	702.761	
	Totaal		2.111.715		2.111.715						2.731.934	2.432.646	2.263.233	2.262.985	

Overzicht incidentele baten en lasten per programma.

	<i>lasten</i> 2017	<i>baten</i> 2017	<i>lasten</i> 2018	<i>baten</i> 2018	<i>lasten</i> 2019	<i>baten</i> 2019	<i>lasten</i> 2020	<i>baten</i> 2020
Algemeen dekkingsmiddelen/kosten								
6.001.030 Bijdrage kernen zelfsturing	30.000							
6.003.040 Verkiezingen	27.100		27.100		79.100			
Programma Economie								
6.330.010 Renteopbrengsten verkoop Essent		52.502		52.502		39.377		
Programma Sport, cultuur en recreatie								
6.540.020 Stedelijke kunstopdracht	13.500	11.692						
6.560.030 Kerstparade	2.000	2.000	2.052	2.052				
6.560.030 Bijdrage ZLSM			192.500					
6.560.030 Bijdrage project LED	50.000							
Programma Sociaal domein								
6.610.010 Frictiekostenvergoedingen nieuwe organisatie		151.608		75.804				
6.610.010 Loonkostensubsidies MTB	14.700							
6.610.010 Loonkostensubsidies MTC	18.375							
6.670.010 Regeling combinatiefuncties		14.000	14.000		14.000			
Programma Volksgezondheid en milieu								
6.714.040 Subsidie stichting Hart voor Valkenburg	6.316	6.316	6.316	6.316				
Financiering en algemene dekkingsmiddelen								
6.922.030 Stelpost onderuitputting	-1.025.484		-1.389.772		-1.066.245		-1.087.052	
6.922.040 Reservering gelden veiligheidsprojecten	60.000		60.000		60.000		60.000	
6.922.040 Subsidie Hart voor Valkenburg					6.411	6.411	6.411	6.411
6.922.040 Projecten sociaal domein	500.000							
6.922.040 Project Gezond in de stad	25.000	25.000						
6.922.040 Frictiekosten nieuwe organisatie	151.608		75.804					
6.922.040 Afscheid/installatie burgemeester	10.000							
6.922.040 Tijdelijke formatie regionale projecten	70.000							
6.922.040 Kosten implementatie Omgevingswet			100.000					
6.922.040 Tijdelijk personeel KCC	45.019		64.519		20.519			
6.980.010 <i>Mutaties reserves:</i>								
Algemene dekkingsreserve		60.000		65.000		60.000		60.000
Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten	14.000	31.808		14.000		14.000		
Reserve sociaal domein		500.000						
	14.000	591.808	0	79.000	0	74.000	0	60.000
	12.134	854.926	-847.481	215.674	-886.215	119.788	-1.020.641	66.411

Overzicht structurele mutaties reserves.

	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>	<i>lasten</i>	<i>baten</i>
	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020
6.980.010 <i>Mutaties reserves:</i>								
Investeringsreserve automatisering		66.389		66.389				
Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	69.698		69.698		69.698		69.698	
Egalisatiereserve parkeereexploitatie		448.500		460.971		166.221		151.706
Reserve sociaal domein	255.742		255.742		255.742		255.742	
	325.440	514.889	325.440	527.360	325.440	166.221	325.440	151.706

Overzicht investeringen gesplitst naar nut.

	<i>boekwaarde 31-dec-2016</i>	<i>vermeerdering</i>	<i>vermindering</i>	<i>afschrijving</i>	<i>aflossing</i>	<i>boekwaarde 31-dec-2017</i>
Immateriële vaste activa						
bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.330.784,30			133.022,04		1.197.762,26
Totaal Immateriële vaste activa	1.330.784,30	0,00	0,00	133.022,04	0,00	1.197.762,26
Materiële vaste activa						
<i>Investeringen met een economisch nut</i>						
gronden en terreinen	593.177,47			263,83		592.913,64
woonruimten	264.808,73			38.538,78		226.269,95
bedrijfsgebouwen	10.623.816,82			924.542,71		9.699.274,11
grond, weg -en waterbouwkundige werken	12.140.838,91			476.153,42		11.664.685,49
vervoersmiddelen	97.015,10			51.246,87		45.768,23
machines, apparaten en installaties	487.754,70			224.708,54		263.046,16
overige materiële activa	6.745.089,60			535.360,52		6.209.729,08
gronden uitgegeven in erfpacht	13.613,41					13.613,41
<i>Totaal Investeringen met een economisch nut</i>	<i>30.966.114,74</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>2.250.814,67</i>	<i>0,00</i>	<i>28.715.300,07</i>
<i>Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>						
	17.043.989,62			666.461,96		16.377.527,66
<i>Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>						
grond, weg -en waterbouwkundige werken	6.361.365,33			394.405,38		5.966.959,95
overige materiële activa	234.947,66			74.083,54		160.864,12
<i>Totaal Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	<i>6.596.312,99</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>468.488,92</i>	<i>0,00</i>	<i>6.127.824,07</i>
Totaal Materiële vaste activa	54.606.417,35	0,00	0,00	3.385.765,55	0,00	51.220.651,80
Financiële vaste activa						
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	252.427,21					252.427,21
leningen aan deelnemingen	849.195,00		30.000,00			819.195,00
Totaal Financiële vaste activa	1.101.622,21	0,00	30.000,00	0,00	0,00	1.071.622,21
Voorraden						
niet in exploitatie genomen bouwgronden	1,00					1,00
Totaal Voorraden	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
Totaal Activa	57.038.824,86	0,00	30.000,00	3.518.787,59	0,00	53.490.037,27

Reserve- en voorzieningenbeleid.

Op 1 juli 2013 heeft de raad kennis genomen van onze notitie over het reserve- en voorzieningenbeleid. Daarin hebben wij uitgebreid verslag gedaan van alle op dat moment beschikbare reserves en voorzieningen en het daarmee samenhangende beleid. In artikel 11 van de door de raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2016 is bepaald dat het college jaarlijks de reserves en voorzieningen actualiseert in een aparte bijlage bij de begroting. Hierin wordt per reserve/voorziening ingegaan op het doel, hoogte en de bestemming van de bespaarde rente.

De reserves van de algemene dienst.

1. Algemene reserve.

Doel van de reserve.

Deze reserve versterkt het weerstandsvermogen en vervult zodoende een bufferfunctie. Bij het opstellen van de jaarrekening 2009 is de verkoopopbrengst van de aandelen Essent toegevoegd aan de reserves van de algemene dienst. In totaal ging het daarbij om een bedrag van afgerond € 17,5 miljoen (eerste tranche). Met de toename van dat vermogen moet een meeropbrengst aan rente gegenereerd worden, die minimaal gelijk is aan het structurele verlies van dividend.

In de goedkeuringsbrief bij de meerjarenbegroting 2011 heeft de Provincie geadviseerd om de verkoopopbrengsten van de aandelen Essent niet te rangschikken onder de reserves van de algemene dienst, maar onder de bestemmingsreserves, omdat onbedoeld de indruk zou kunnen ontstaan dat de raad nog over de Essentopbrengsten zou kunnen beschikken. Dat zou een behoorlijk dekkingprobleem tot gevolg hebben, aldus de toezichthouder. Dat advies is opgevolgd.

De hoogte van de reserve.

De stand van de reserves van de algemene dienst bedraagt per 1 januari 2017 € 3.110.234,-. Dat bedrag is naar onze mening voldoende voor het kunnen opvangen van incidentele risico's.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt in deze planperiode als structureel dekkingmiddel ingezet.

2. Reserve overdracht gelden stichting Herdenking.

Doel van de reserve.

De stichting Herdenking van de Gevallen van het Verzet is opgeheven. De financiële middelen van die stichting zijn overgegaan naar onze gemeente, met de verplichting dat de jaarlijkse rente-inkomsten van het kapitaal worden ingezet voor onderhoud van het monument en voor de jaarlijkse organisatie van de herdenkingsbijeenkomst.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 132.304,-. In deze planperiode zijn geen mutaties voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingmiddel.

Bestemmingsreserves.

1. *Algemene dekkingsreserve.*

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt voornamelijk ingezet ten behoeve van het investeringsprogramma. Deze reserve wordt ook gebruikt om tijdelijk middelen te parkeren ingeval een project uit het investeringsprogramma vertraging oploopt. Ook restanten van onderhoudsbudgetten, waarvoor geen voorziening kan worden gevormd, worden aan deze reserve tijdelijk toegevoegd.

De hoogte van de reserve.

De reserve kent per 1 januari 2017 een stand van € 3.971.675,-. Dat bedrag loopt geleidelijk terug tot € 2.180.816,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

2. *Investeringsreserve automatisering.*

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van kapitaallasten en overige exploitatiekosten van investeringen op het terrein van de ICT. Ingeval de in het beleidsplan gereserveerde middelen voor ICT-investeringen in enig jaar niet worden benut, worden die middelen gereserveerd.

De hoogte van de reserve.

De reserve heeft per 1 januari 2017 een stand van € 732.445,-. Rekening houdende met de uitvoeringskosten van het lopende ICT-plan loopt dat bedrag terug tot € 599.667,- in het planjaar 2020.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente wordt ingezet als dekkingsmiddel.

3. *Investeringsreserve huisvesting onderwijs.*

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van kapitaallasten van huisvestingsvoorzieningen voor het primair, speciaal en het voortgezet onderwijs. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor deze huisvesting. Om die taak binnen objectieve kaders te kunnen uitvoeren, is een verordening vastgesteld, waarin onder meer is bepaald dat de gemeente en de onderwijsbesturen naar consensus moeten streven. Eén van de gemaakte afspraken is dat de gemeente jaarlijks een vast budget voor onderwijsdoeleinden beschikbaar stelt. Ingeval er minder wordt uitgegeven dan begroot, wordt die vrijval van middelen in het verlengde van deze afspraak aan de onderhavige reserve toegevoegd. In de omgekeerde situatie worden middelen aan de reserve onttrokken.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 1.252.403,-. De verwachting is dat deze reserve in de komende planperiode volledig moet worden ingezet voor aanvragen in het kader van huisvestingsvoorzieningen.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als dekkingsmiddel.

4. Investeringsreserve instandhouding monumenten.

Doel van de reserve.

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van restauratie van monumenten.

De hoogte van de reserve.

Deze reserve kent op 1 januari 2017 een stand van € 54.020,-. In deze planperiode worden geen mutaties van deze reserve voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

5. Investeringsreserve kunst in openbare ruimte.

Doel van de reserve.

De onderhavige reserve wordt ingezet voor de dekking van investeringslasten of voor het incidenteel afdekken van subsidies op het gebied van kunst. De reserve wordt jaarlijks gevoed met 1% van de kapitaalinvesteringen, niet zijnde onderhoudswerken.

De hoogte van de reserve.

Deze reserve kent per 1 januari 2017 een stand van € 59.006,-. In dit begrotingstijdvak worden geen mutaties verwacht.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

6. Exploitatiereserve personeel.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet om incidentele overschrijdingen af te dekken van kosten, die samenhangen met extra inhuur in verband met ziekte. Ook tekorten, die het gevolg zijn van het niet of niet-volledig realiseren komen ten laste van deze reserve. Ingeval de feitelijke personeelskosten achterblijven bij de vooraf gecalculeerde bedragen, wordt die onderuitputting toegevoegd aan deze reserve.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 14.509,-. Vooralsnog voorzien wij in deze planperiode geen mutaties van deze reserve.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

7. Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet om incidentele overschrijdingen binnen de welzijnsbegroting (geheel of gedeeltelijk) af te dekken en om incidentele subsidieverzoeken op het terrein van welzijn te kunnen honoreren. Ingeval de budgetten in de welzijnssfeer in enig jaar niet of niet volledig worden benut, wordt die onderuitputting gereserveerd.

De hoogte van de reserve.

Deze reserve kent per 1 januari 2017 een stand van € 346.607,-. In deze planperiode loopt deze reserve geleidelijk terug tot € 300.799,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

8. Egalisatiereserve effecten BTW-Compensatiefonds.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor het opvangen van de lokale effecten van het BTW-compensatiefonds (BCF). Indien geen tegenvallers optreden, zullen wij deze reserve inzetten voor eventuele tegenvallers in het kader van de Vpb-plicht.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 133.079,-. Wij voorzien op dit moment geen mutaties van deze reserve.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

9. Reserve milieuactiviteiten.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de (gehele of gedeeltelijke) afdekking van kapitaallasten van investeringen in de milieusfeer.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 131.933,-. Wij voorzien geen mutaties van deze reserve.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

10. Reserve uitvoering toeristische visie.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de verdere afwikkeling van het centrumplan. Omdat de budgetten voor het opvangen van renteverliezen van het centrumplan (nagenoeg) voldoende waren, kon een groot gedeelte van de bespaarde rente van de investeringsreserve Centrumplan aan deze reserve worden toegevoegd.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 686.787,-. Met de kennis van dit moment voorzien wij geen mutaties in deze planperiode.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

11. Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg.

Doel van de reserve.

Deze reserve wordt ingezet voor de gehele of gedeeltelijke dekking van de (kapitaallasten) van investeringen in de infrastructuur op de kop Cauberg (parkeerplaatsen, toegangswegen e.d.).

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 1.023.080,-. Dat bedrag loopt geleidelijk op tot € 1.301.872,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Hierbij is geen rekening gehouden met eventuele vervangingsinvesteringen en groot onderhoud.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

12. Reserve opbrengst aandelen Essent.

Doel van de reserve.

De bespaarde rente van deze bestemmingsreserve wordt ingezet om de budgettaire gevolgen van de vervallen dividenduitkering te compenseren.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 14.893.018,-. In deze planperiode zijn geen mutaties voorzien.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

13. Exploitatiereserve ondergrondse parkeergarage.

Doel van de reserve.

Bij de behandeling van de begroting 2011 heeft de raad besloten om de investeringsreserve ondergrondse parkeergarage op te heffen en de vrijgevallen financiële middelen vervolgens toe te voegen aan de exploitatiereserve ondergrondse parkeergarage. Indien de feitelijke parkeereexploitatie in positieve zin van de voorcalculatie afwijkt, wordt ook dat bedrag aan deze reserve toegevoegd. De reserve wordt ingezet om de exploitatietekorten van de parkeergarage in de eerste jaren op te vangen.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 1.680.034,-. Dat bedrag zal geleidelijk teruglopen tot € 452.636,- in 2020.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

14. Egalisatiereserve heffingen ondernemers.

Doel van de reserve.

Bij de behandeling van de kadernota 2015 heeft de raad besloten om vanaf het planjaar 2016 geen bedragen meer aan deze reserve toe te voegen. Het vrijgevallen structurele bedrag is ingezet voor de gedeeltelijke dekking van de investeringslasten van het Walramplein.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 17.350,--. Aan dat bedrag is nog geen bestemming gegeven.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

15. Reserve sociaal domein.

Doel van de reserve.

Bij de behandeling van de financiën rondom de 3 decentralisaties heeft de raad besloten om de budgetten, die het rijk voor de uitvoering van die extra taken beschikbaar heeft gesteld, te oormerken. Zodoende is er een reserve sociaal domein ingesteld, die een egaliserend karakter heeft. Voordelige verschillen worden aan die reserve toegevoegd, budgetoverschrijdingen komen ten laste van deze reserve. De egalisatie reserves WMO en sociale uitkeringen zijn opgeheven. Overeenkomstig het besluit van de raad zijn de vrijgevallen middelen toegevoegd aan de reserve sociaal domein.

De hoogte van de reserve.

De stand van deze reserve bedraagt op 1 januari 2017 € 5.056.717,-. Wanneer alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld, groeit deze reserve tot € 5.579.685,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze reserve wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet.

Voorzieningen.

1. Voorziening dubieuze debiteuren.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2017 € 81.850,-. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

2. Voorziening dubieuze WWB-debiteuren.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2017 € 217.601,-. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

3. Voorziening onderhoud kinderdagverblijf.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de begroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2017 een stand van € 62.102,-. Dat bedrag loopt geleidelijk op tot € 85.062,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

4. Voorziening onderhoud gebouwen.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk.

Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2017 een stand van € 428.923,-. Uiteindelijk loopt deze voorziening op tot € 510.353,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

5. Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen.

Doel van de voorziening.

De jaarlijkse onderhoudskosten fluctueren sterk. Om te voorkomen dat de meerjarenbegroting hierdoor een sterk wisselend beeld te zien geeft, is op basis van een meerjarige onderhoudsplanning berekend welk (gelijkblijvend) bedrag jaarlijks aan de voorziening gedoteerd moet worden. De onderhoudskosten worden vervolgens direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2017 een stand van € 449.631,-. Rekening houdende met de geraamde mutaties loopt dat bedrag in deze planperiode geleidelijk op tot € 1.102.174,- in het planjaar 2020.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

6. Voorziening dubieuze niet-WWB-debiteuren.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor het afboeken van oninbare vorderingen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2017 € 137.500,-. In deze planperiode worden geen mutaties geraamd.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

7. Voorziening onderhoud parkeerplaats Oud Valkenburg.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening is in 2011 ingesteld ter dekking van de onderhoudskosten van de parkeerplaats Oud Valkenburg. De onderhoudskosten worden direct op de voorziening in mindering gebracht.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent op 1 januari 2017 een stand van € 40.700,-. Op basis van de huidige inzichten vinden er in deze planperiode geen mutaties in deze voorziening plaats.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als structureel dekkingsmiddel.

8. Voorziening onderhoud wegen.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet voor achterstallig onderhoud.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2017 € 147.455,-. Dat bedrag is beschikbaar voor onvoorziene tegenvallers.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt als structureel dekkingsmiddel ingezet.

9. Voorziening pensioenen wethouders.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening moet ingevolge de begrotingsvoorschriften worden gevormd voor het opvangen van de pensioenafspraken van voormalige wethouders.

De hoogte van de voorziening.

Op basis van gemaakte actuariële berekeningen is een voorziening gevormd voor het opvangen van de kosten van pensioenverplichtingen. Deze voorziening, die jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening wordt geactualiseerd, kent per 1 januari 2017 een stand van € 1.479.721,-.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als dekkingsmiddel.

10. Voorziening brouwerijterrein de Leeuw.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening is ingesteld voor de afdekking van de onrendabele top van het brouwerijterrein.

De hoogte van de voorziening.

In de kadernota 2013 is aangegeven dat een bedrag van € 952.555,- nodig is om een eventuele onrendabele top direct te kunnen afdekken. Wij gaan ervan uit dat dit bedrag in 2017 moet worden ingezet. De investeringsopzet zal duidelijk verschaffen over de toereikendheid van deze voorziening.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als dekkingsmiddel.

11. Voorziening afwaardering gemeentelijke eigendommen.

Doel van de voorziening.

In verband met de economische crisis heeft de raad op 10 februari 2014 besloten om een voorziening in te stellen ten behoeve van de afwaardering van een aantal gemeentelijke eigendommen.

De hoogte van de voorziening.

De stand van deze voorziening bedraagt op 1 januari 2017 € 175.000,-. Wij gaan ervan dat dit bedrag voldoende is.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente van deze voorziening wordt ingezet als dekkingsmiddel.

12. Voorziening rioolheffing.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet om het taakveld "Riolering" budgettair neutraal te laten verlopen. Dit compartiment van de begroting mag geen financiële gevolgen hebben voor het saldo van de algemene dienst omdat bij het bepalen van de hoogte van de rioolheffing het principe van 100%-kostendekking wordt toegepast.

De hoogte van de voorziening.

De voorziening kent per 1 januari 2017 een stand van € 1.587.025,-. Dat bedrag loopt geleidelijk op tot € 2.856.272,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt gereserveerd.

13. Voorziening afvalstoffenheffing.

Doel van de voorziening.

Deze voorziening wordt ingezet om de taakvelden "Afval" budgettair neutraal te laten verlopen. Dit compartiment van de begroting mag geen financiële gevolgen hebben voor het saldo van de algemene dienst omdat bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing het principe van 100%-kostendekking wordt toegepast.

De hoogte van de voorziening.

Deze voorziening kent per 1 januari 2017 een stand van € 2.280.379,-. Dat bedrag loopt geleidelijk af tot € 1.930.844,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Bij het in beeld brengen van het verloop van deze reserve is gerekend met een tarief van € 120,- per perceel.

De bestemming van de bespaarde rente.

De bespaarde rente over deze voorziening wordt gereserveerd.

Recapitulatie:

	<i>Per 1/1/2017</i>	<i>Per 31/12/2020</i>
Algemene reserves	3.242.538,-	3.242.538,-
Bestemmingsreserves	30.052.663,-	26.405.177,-
Voorzeningen	8.040.442,-	8.764.531,-
<i>Totaal</i>	<i>41.335.643,-</i>	<i>38.412.246,-</i>

Meerjarig verloop reserves en voorzieningen.

	Saldo eind 2016	Mutaties 2017	Saldo eind 2017	Mutaties 2018	Saldo eind 2018	Mutaties 2019	Saldo eind 2019	Mutaties 2020	Saldo eind 2020
<u>Reserves van de algemene dienst</u>									
1 Algemene reserve	3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76		3.110.233,76
2 Reserve overdracht gelden stichting Herdenking	132.304,41		132.304,41		132.304,41		132.304,41		132.304,41
Totaal	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17	0,00	3.242.538,17
<u>Bestemmingsreserves</u>									
1 Algemene dekkingsreserve	3.971.675,12	-1.605.859,00	2.365.816,12	-65.000,00	2.300.816,12	-60.000,00	2.240.816,12	-60.000,00	2.180.816,12
2 Investeringsreserve automatisering	732.444,53	-66.389,00	666.055,53	-66.389,00	599.666,53		599.666,53		599.666,53
3 Investeringsreserve huisvesting onderwijs	1.252.403,46	-1.252.403,46	0,00		0,00		0,00		0,00
4 Investeringsreserve instandhouding monumenten	54.020,23		54.020,23		54.020,23		54.020,23		54.020,23
5 Investeringsreserve kunst in openbare ruimte	59.005,68		59.005,68		59.005,68		59.005,68		59.005,68
6 Exploitatiereserve personeel	14.509,14		14.509,14		14.509,14		14.509,14		14.509,14
7 Exploitatiereserve welzijnsactiviteiten	346.607,16	-17.808,00	328.799,16	-14.000,00	314.799,16	-14.000,00	300.799,16		300.799,16
8 Egalisatiereserve effecten BTW-Compensatiefonds	133.078,85		133.078,85		133.078,85		133.078,85		133.078,85
9 Reserve milieufactiviteiten	131.932,73		131.932,73		131.932,73		131.932,73		131.932,73
10 Reserve uitvoering toeristische visie	686.786,69		686.786,69		686.786,69		686.786,69		686.786,69
11 Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	1.023.079,83	69.698,00	1.092.777,83	69.698,00	1.162.475,83	69.698,00	1.232.173,83	69.698,00	1.301.871,83
12 Reserve opbrengst aandelen Essent	14.893.017,88		14.893.017,88		14.893.017,88		14.893.017,88		14.893.017,88
13 Exploitatiereserve ondergrondse parkeergarage	1.680.034,00	-448.500,00	1.231.534,00	-460.971,00	770.563,00	-166.221,00	604.342,00	-151.706,00	452.636,00
14 Egalisatiereserve heffingen ondernemers	17.350,00		17.350,00		17.350,00		17.350,00		17.350,00
15 Reserve sociaal domein	5.056.717,39	-244.258,00	4.812.459,39	255.742,00	5.068.201,39	255.742,00	5.323.943,39	255.742,00	5.579.685,39
Totaal	30.052.662,69	-3.565.519,46	26.487.143,23	-280.920,00	26.206.223,23	85.219,00	26.291.442,23	113.734,00	26.405.176,23
<u>Voorzieningen</u>									
1 Voorziening dubieuze debiteuren	81.849,64		81.849,64		81.849,64		81.849,64		81.849,64
2 Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	217.600,87		217.600,87		217.600,87		217.600,87		217.600,87
3 Voorziening onderhoud kinderdagverblijf	62.102,28	5.740,00	67.842,28	5.740,00	73.582,28	5.740,00	79.322,28	5.740,00	85.062,28
4 Voorziening onderhoud gebouwen	428.923,00	165.913,00	594.836,00	-29.227,00	565.609,00	140.869,00	706.478,00	-196.125,00	510.353,00
5 Voorziening onderhoud sportcentrum Polfermolen	449.631,44	177.639,00	627.270,44	169.818,00	797.088,44	177.117,00	974.205,44	127.969,00	1.102.174,44
6 Voorziening niet-WWB-debiteuren sociale zaken	137.500,00		137.500,00		137.500,00		137.500,00		137.500,00
7 Voorziening onderhoud parkeerplaats Oud Valkenburg	40.700,00		40.700,00		40.700,00		40.700,00		40.700,00
8 Voorziening onderhoud wegen	147.454,51		147.454,51		147.454,51		147.454,51		147.454,51
9 Voorziening pensioenen wethouders	1.479.721,00		1.479.721,00		1.479.721,00		1.479.721,00		1.479.721,00
10 Voorziening brouwerijterrein de Leeuw	952.555,00	-952.555,00	0,00		0,00		0,00		0,00
11 Voorziening afwaardering gemeentelijke eigendommen	175.000,00		175.000,00		175.000,00		175.000,00		175.000,00
12 Voorziening rioolheffing	1.587.025,18	246.289,00	1.833.314,18	310.332,79	2.143.646,97	344.480,15	2.488.127,12	368.144,61	2.856.271,73
13 Voorziening afvalstoffenheffing	2.280.378,79	-33.019,00	2.247.359,79	-67.595,95	2.179.763,84	-104.638,58	2.075.125,26	-144.281,56	1.930.843,70
Totaal	8.040.441,71	-389.993,00	7.650.448,71	389.067,84	8.039.516,55	563.567,57	8.603.084,12	161.447,05	8.764.531,17
Totaal der reserves en voorzieningen	41.335.642,57	-3.955.512,46	37.380.130,11	108.147,84	37.488.277,95	648.786,57	38.137.064,52	275.181,05	38.412.245,57

